

zeleno i plavo

Rijeka

Biti na
Korzu,
znači biti
dijelom
grada

Nakon oproštajnog posjeta Stjepana Mesića, uslijedio je prvi novoizabranog predsjednika Ive Josipovića. U novom predsjedniku svi će pomalo tražiti stil i šarm staroga. Ivo Josipović je u prvom posjetu Županiji kao hrvatski predsjednik obećao borbu za decentralizaciju Hrvatske i preraspodjelu javnih prihoda

U oproštajnom posjetu Primorsko-goranskoj županiji predsjednik Stipe Mesić posjetio je potkraj siječnja Grad Opatiju, a prije toga Općinu Viškovo te se u mjesto Ronjgi susreo sa baštinicima djela Ivana Matetića Ronjgova i zvončarima ovoga kraja. Uvijek rado viđen gost, sada već bivši predsjednik, u svoja je dva mandata mnogo puta posjetio Županiju gdje se, i po vlastitom priznanju, osjećao vrlo udobno.

U posljednjem posjetu predsjednika su Mesića najviše oduševili zvončari koji su se u njegovu čast okupili s Viškova, Zvoneća, Muna, Žejana i Rukavca. Pokušao je predsjednik biti nakratko i sam zvončar, stavivši halubajsku masku a potom i kapu jedne od zvončarskih skupina. Sve u svemu, bio je

to predsjednik uvijek spreman na šalu, vatren u objašnjavanju svojih stavova, a srdačan i pristupačan običnome čovjeku.

U novom predsjedniku Josipoviću svi će pomalo tražiti stil i šarm staroga, ali će se brzo priviknuti na drugačiji način predsjednikovanja. Ivo Josipović je u prvom posjetu Županiji, čiji su mu građani dali plebiscitnu podršku, kao hrvatski predsjednik obećao borbu za decentralizaciju Hrvatske i preraspodjelu javnih prihoda, a najavio je i da će lobirati za novi riječki pokušaj dobivanja Mediteranskih igara. Josipović je obišao "3. maj", družio se s vodstvom Lučke uprave i studentima Filozofskog fakulteta u Sveučilišnom kampusu, a dospio je i popiti kavicu s građanima u centru Rijeke i Kraljevice.

Novi predsjednik Ivo Josipović sa županom Zlatkom Komadinom u prvom posjetu PGŽ

Zabilježen je i posjet "3. maju"

Stari je predsjednik bio miljenik medija

Stari i novi predsjednik RH obišli Županiju

pgžkronika

Studeni 2009.

nedjelja, 1. studenoga

- Na području cijele županije, obilaskom groblja, ukrašavanjem grobova cvijećem i paljenjem svijeća, a u crkvama svetim misama dostojanstveno obilježen blagdan Svih svetih
- Na groblju Gonars, pokraj spomen-kosturnice u istoimenom talijanskom mjestu, uz nazočnost izaslanstva Županije i SABA PGŽ-a održana komemoracija za žrtve koncentracijskog logora Gonars kojeg su prošli i brojni stanovnici s područja Županije, najviše iz čabarskog područja

utorak, 3. studenoga

- U Rijeci u gradskoj vijećnici, uz pozdravne riječi župana Komadine i gradonačelnika Obersnela, a u organizaciji Ministarstva financija održan skup na temu primjene Strategije razvoja unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru do 2011. godine

srijeda, 4. studenoga

- U ranim jutarnjim satima pušten u promet novi južni kolnik na 3,5 km dugoj dionici između Škurinja i Orehovice čime je nakon 33 godine napokon završena gradnja i drugog traka riječke zaobilaznice

četvrtak, 5. studenoga

- U sjedištu Županije župan Zlatko Komadina sa suradnicima primio novoimenovanog veleposlanika Republike Austrije u RH Jana Kickerta
- U riječkoj Dvorani mladosti zamjenik župana Vidoje Vujić otvorio 26. međunarodni sjevernojadranski sajam u sklopu kojeg je uz financijsku pomoć

PGŽ-a organiziran i nastup turističkih zajednica Gorskog kotara

- U Crikvenici u hotelu Mediteran započeo drugi dvodnevni susret župana Komadine s načelnicima općina i gradonačelnicima s područja Primorsko-goranske županije

petak, 6. studenoga

- U Crikvenici, u sklopu drugog dana susreta župana PGŽ-a s općinskim načelnicima i gradonačelnicima, održan seminar "Mjesto, uloga i obveze članka JLS u sustavu zaštite i spašavanja"

subota, 7. studenoga

- U Zlobinu svečano otvorene preuređene prostorije vatrogasnog doma

utorak, 10. studenoga

- U Malom Lošinj u nizom događanja obilježen Dan Grada. Na svečanoj sjednici uzvanike pozdravio i predsjednik Županijske skupštine Marinko Dumanić. Tom prilikom nagrada za životno djelo uručena Bernardu Balonu

srijeda, 11. studenoga

- U opatijskom hotelu Adriatic predsjednik RH Stjepan Mesić, uz nazočnost predsjednice Vlade RH Jadranke Kosor i župana

Zlatka Komadine, otvorio trodnevno 17. tradicionalno savjetovanje hrvatskih ekonomista pod nazivom "Ekonomika politika Hrvatske u 2010.". Nakon toga gospođa Kosor je u funkciji predsjednice HDZ-a u opatijskoj Thalassoterapiji posjetila ministra obrane Branka Vukelića koji se u toj županijskoj ustanovi oporavljao od infarkta

- Na sastanku manjinskih suvlasnika Zračne luke Rijeka, na čelu s predstavnicima Primorsko-goranske županije, zaključeno da se u aerodrom na Krku premalo ulaže i da on mora ostati međunarodni aerodrom

četvrtak, 12. studenoga

- U Splitu na Plinskoj energetskoj konferenciji župan Zlatko Komadina održao prezentaciju "Primorsko-goranska županija - energetska čvorište Republike Hrvatske"
- U Rijeci Gradska knjižnica Rijeka prigodnom svečanošću obilježila 160 godina od osnutka Narodne čitaonice riječke, 40 godina Bibliobusne službe i 5 godina Županijskog bibliobusa

petak, 13. studenoga

- U Domu u Kostreni na predstavljanju Studije o utjecaju na okoliš za drugu fazu modernizacije rafinerije na Urinju mještani se usprotivili planovima za izgradnju postrojenja za dobivanje koka

subota, 14. studenoga

- U Rijeci, na redovnoj izbornoj skupštini Županijske organizacije HSS-a za predsjednika ponovo izabran dosadašnji predsjednik i član Županijske skupštine PGŽ-a, Ivo Zrilić

ponedjeljak, 16. studenoga

- Na redovnom tjednom druženju s novinarima zamjenica župana Nada Turina-Đurić izjavila da na području Županije nema nikakvih razloga za nemir u vezi s pojavom virusa H1N1, poznatiji kao "svinjska gripa"
- U Društvenom domu u Brodu na Kupi, uz nazočnost zamjenice župana Nade Turina-Đurić održana proslava pete obljetnice Županijskog bibliobusa
- Širom Županije, raznim manifestacijama i paljenjem svijeća obilježen Dan sjećanja na Vukovar, najsvetčanije je bilo na riječkom Mostu hrvatskih branitelja

utorak, 17. studenoga

- U riječkom KBC-u na Sušaku ministar zdravstva Darko Milinović i župan Komadina rezanjem vrpce otvorili zgradu nove riječke dijelaze čime je službeno okončana prva faza izgradnje nove sveučilišne bolnice
- U Rijeci u Teatru Fenice, uz nazočnost ministra Milinovića svečano obilježena 25.

Stjepan Mesić
s Halubajskim
zvončarima

Moćni stroj Mrkopaljcima

Ratski staza svečano je 12. veljače uručen Općini Mrkopalj na najvećem goranskom sklijalištu – mrkopaljskoj Čelimbaši. Ključeve ratraka načelniku Mrkoplja Ivici Padaviću uručio je primorsko-goranski župan Zlatko Komadina.

U nabavci "uređivača staza", izrađenog 2004., jačine 350 KS i s 5.990 radnih sati iza sebe, PGŽ je sudjelovala sa 400.000, a Općina Mrkopalj s 200.000 kuna.

M. K.

godišnjica osnivanja Kliničkog bolničkog centra Rijeka

srijeda, 18. studenoga

• Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske objavilo Listu kandidata za predsjednika Republike Hrvatske, za izbore zakazane u nedjelju 27. prosinca. Na listi se nalazi 12 kandidata, od kojih niti jedan s područja Primorsko-goranske županije

četvrtak, 19. studenoga

• Epidemiološka služba Nastavnog zavoda za javno zdravstvo PGŽ-a objavila da je u ovom drugom valu tzv. svinjske gripe, u proteklih mjesec dana na području Županije oboljelo 507 pacijenata, od kojih su 23 hospitalizirana

• U Omišlju održana javna prezentacija Studije utjecaja na okoliš Terminala za ukapljeni prirodni plin, koji bi se trebao graditi u blizini tog mjesta. Težište prezentacije bilo je na zaštiti mora i mogućim koristima za lokalnu zajednicu

• U Delnicama, na sjednici Gradskog vijeća Grada Delnice, kao posljedica razgovaranja dugogodišnje koalicije PGS-SDP (koja je Delnicama "vladala" od 1997. godine) i približavanja PGS-a i HDZ-a, smijenjen predsjednik Gradskog vijeća Alen Janjušević (inače predsjednik GO SDP-a), a za novog predsjednika Vijeća izabran Mladen Mauhar, član HDZ-a i kandidat za gradonačelnika Delnica

petak, 20. studenoga

• U jutarnjim satima, nakon skoro mjesec dana od nasukavanja, s otočica Sit u Pašmanskome kanalu uz pomoć zračnih

jalstuka i remorkera odsukan jedan od najvećih brodova riječke "Jadrolinije" - Marko Polo

• Župan Zlatko Komadina se u Rijeci u prostorijama Matice umirovljenika PGŽ-a susreo s predsjednicama udruga umirovljenika iz svih krajeva Županije

• U Novom Vinodolskom predstavnik Ureda Vlade Republike Slovenije za lokalnu samoupravu Dimitrij Pur s partnerima iz Slovenije i Hrvatske potpisao devetnaest ugovora o sufinanciranju projekata iz IPA programa prekogranične suradnje. Svečanom činu domaćini su bili zamjenica župana Nada Turina-Đurić i gradonačelnik Novog Vinodolskog Oleg Butković

• Za novog zamjenika načelnika Policijske uprave primorsko-goranske imenovan Branimir Liker, dosadašnji načelnik Sektora policije u istoj policijskoj upravi

• U Opatiji u hotelu Kvarner, pod pokroviteljstvom župana Zlatka Komadine održan tradicionalni Donatorski bal zajednice Društava Crvenog križa PGŽ-a

subota, 21. studenoga

• U Rijeci na ulazu u kolodvor Sušak-Pećine dogodila se teška željeznička nesreća prilikom koje je zbog otkazivanja

kočnica iskočilo 16 vagona teretnog vlaka (s kontejnerima napunjenim sojom), kojom prilikom je samo strojovoda lakše ozlijeđen prilikom iskakanja

• Na riječkoj zaobilaznici, na dionici u Škurinjama započela izgradnja lažnog tunela, dugačkog 353 metara koji će primarno biti zaštita stanarima od buke, ali će služiti i kao solarna elektrana kapaciteta 240.000 kWh

• U Opatijskom hotelu Ambasador završeni Šesti dani hrvatskog kulinarstva

ponedjeljak, 23. studenoga

• Studenti Filozofskog fakulteta u Rijeci okupljeni u Nezavisnu inicijativu za besplatno obrazovanje izglasali novu blokadu nastave, na što je v.d. dekana Branko Rafajac zaprijetio deložacijom i unajmio zaštitare

utorak, 24. studenoga

• U Vijećnici Grada Rijeka održan znanstveni skup u povodu 90. godišnjice vladavine Gabrielea D'Annunzija Rijekom i dijelom riječkoga područja

srijeda, 25. studenoga

• U Rijeci u Pomorskom i povijesnom muzeju, uz nazočnost župana Komadine

predstavljena monografija "Školski brodovi Pomorske škole Bakar", tiskana sredstvima Primorsko-goranske županije u povodu 160. obljetnice Škole

• Obilježavajući Svjetski dan borbe protiv nasilja nad ženama Županijsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova na riječkom Korzu postavilo štand na kojem su se dijelili letci. Štand su obišli župan Zlatko Komadina i zamjenica župana Nada Turina-Đurić

• U riječkom hotelu Bonavia uz nazočnost zamjenice župana Nade Turina-Đurić održana tradicionalna godišnja dodjela nagrada najuspješnijim školskim sportskim društvima i voditeljima školskih sportskih društava s područja PGŽ-a u školskoj 2008./2009. godini

četvrtak, 26. studenoga

• U Rijeci na sjednici Županijske skupštine prihvaćene II. izmjene i dopune Proračuna PGŽ-a za 2009. g., a članovi Skupštine raspravljali o utjecaju budućeg LNG terminala u Omišlju na okoliš

petak, 27. studenoga

• Molitvom i klanjanjem u riječkoj dvorani Dinko Lukarić, riječki muslimani slavili veliki islamski blagdan Kurban bajram

Kvarnerski turizam predstavljen Beogradu i Budimpešti

Na poziv Turističke zajednice Primorsko-goranske županije, župan Zlatko Komadina sudjelovao je u predstavljanju Županije i njezine turističke ponude na turističkom sajmu "IFT", koji se od 24. do 28. veljače 2010. godine održao u Beogradu. U društvu ministra Damira Bajsa, župan Komadina je o turističkim projektima Županije govorio novinarima, ali i uzvanicima na Kvarnerskoj večeri na kojoj je bio domaćin hrvatskim i srpskim diplomatima te predstavnicima gospodarskih komora.

Turistički sajam IFT najveći je turistički sajam u Srbiji, a ovo je prvi puta da je Hrvatska turistička zajednica organizirala nacionalnu prezentaciju. U

promocijskom dijelu sajma naglasak je stavljen na uspostavu zračne linije Beograd - otok Krk, a o važnosti predstavljanja na beogradskom sajmu najbolje govori podatak o dvadesetak posto većem broju dolazaka i noćenja turista za srpskog tržišta.

Primorsko-goranski župan sudjelovao je i na predstavljanju turističke ponude Kvarnera na velikom turističkom sajmu u Budimpešti.

Riječka zaobilaznica napokon rije u funkciji. Puni profil riječke zaobilaznice 22. prosinca 2009. na čvoru Rujevica svečano je otvorila premijerka Jadranka Kosor koja je došla u pratnji ministra mora, pomorstva, prometa i veza Božidara Kalmete. Premijerka je tom prilikom istaknula da se Rijeka i Vlada "vole javno" te da nisu bitna stranačka opredjeljenja nego dobrobit građana.

Riječani na ovu cestu čekaju više od dvadeset godina, jer je u poluprofilu otvorena još

pgžkronika

- U Narodnom domu u Puntu, uz nazočnost zamjenika župana Vidoja Vujića obilježen Dan Općine Puntar
- U Rijeci u HKD-u na Sušaku održan osmi susret hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji Primorsko-goranske županije, sudionike je pozdravila zamjenica župana Nada Turina-Đurić
- U Selcima u hotelu Marina Udruženje obrtnika Crikvenice obilježilo 40. obljetnicu postojanja i djelovanja

subota, 28. studenoga

- U Rijeci u Šahovskom domu na Brajdi svečano otvoren Treći međunarodni šahovski turnir "Mediterran 2017", najjače ovogodišnje šahovsko okupljanje u Hrvatskoj sa 150 igrača iz 21 države
- U Opatiji u hotelu Ambasador, u organizaciji Društva Gorana iz Rijeke, pod pokroviteljstvom Županije i uz nazočnost župana Zlatka Komadina održana 13. "Goranska noć"

nedjelja, 29. studenoga

- Nakon što je konvoj brodova doplovio iz riječke luke, u Kraljevici jedanaestu godinu zaredom, održano zavjetno hodočašće pomoraca i svih ljudi od mora

ponedjeljak, 30. studenoga

- Na redovnom tjednom druženju s novinarima župan Komadina istaknuo da po sadašnjim hrvatskim zakonima lokalna i regionalna samouprava od izgradnje budućeg LNG terminala na Krku neće imati nikakve posebne koristi, već da će ona biti kao da se gradi "obična kontejnerska luka"

- Policija za izlijetanje teretnog vlaka na Pećinama podnijela kaznenu prijavu protiv strojovođe lokomotive i prometnika u postaji Škrlevo
- U Rijeci u Teatru Fenice Andrija Hebrang, kandidat HDZ-a za predsjednika RH, održao središnji predizborni skup za Primorsko-goransku županiju
- U Rijeci u Multimedijalnom centru na Školjici pod pokroviteljstvom Županije, otvoreno 14. državno natjecanje brodomaketara i 8. hrvatska ocjenska izložba maketa brodova

Prosinac 2009.

utorak, 1. prosinca

- Na području Županije, organizacijom niza edukativnih akcija, tribina i presica obilježen Svjetski dan borbe protiv AIDS-a. Tim je povodom objavljeno da je na području Županije registrirano 35 oboljelih od te bolesti i 94 zaraženih HIV-om
- U Riječkom HKD-u na Sušaku Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom "Klub Srce" iz Rijeke svečano obilježila 50 godina rada, tom prilikom župan Komadina obećao županijsku pomoć u kupnji kombija za prijevoz članova udruge

srijeda, 2. prosinca

- Radnici trgovačkog centra Pevec na Kukuljanovu, kao i njihovi kolege diljem Hrvatske, počeli štrajkati zbog dvije neisplaćene plaće i najave stečaja tvrtke
- U Opatijskom hotelu Palace-Bellevue, pod županijskim pokroviteljstvom započelo državno natjecanje komornih sastava za učenike i studente glazbe, koje je peti put zaredom održao u organizaciji Glazbene škole "Mirković" iz Opatije
- U Zagrebu umro proslavljeni hrvatski dirigent Vjekoslav Šutej, rođen 1951. godine u Rijeci

četvrtak, 3. prosinca

- U organizaciji Udruge distrofičara PGŽ-a, povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, na riječkom Korzu postavljen informativni štand. U ime Županije štand je obišla zamjenica župana Nada Turina-Đurić
- Na kioscima širom Hrvatske pojavio se prvi broj novog sportskog dnevnog lista SPORT PLUS, kao novi proizvod riječkog Novog lista
- U zgradi Rektorata Sveučilišta u Rijeci Studentski zbor predstavio Stipu Čorluku, prvog studentskog pravobranitelja Sveučilišta u Rijeci

petak, 4. prosinca

- Oko 3 sata ujutro u Rijeci na Trgu svete Barbare do smrti pretučen 23-godišnji Aleksandar Abramov, student iz Cresa
- U Nenadićima pokraj Krka župan Zlatko Komadina otvorio novi pogon otočne obiteljske tvrtke "Krajani", poznate po

proizvodnji ribljih preradevina

- U Rijeci u sjedištu Županije zamjenik župana prof. Vidoje Vujić primio autore devet najbolje ocijenjenih inovacija s područja Županije

- Predsjednik Županijske skupštine Marinko Dumanic s predstavnicima Grada Rijeke i Lučke kapetanije Rijeka ispred riječke luke bacio u more vijenac za sve nastradale pomorce, ribare, te osobe stradale na moru
- U Kraljevici svečanom sjednicom Gradskog vijeća obilježen Dan Grada i tom prilikom nagrada za životno djelo uručena mons. Miji Likoviću, umirovljenom župniku kraljevičke župe
- U Lovranu u hotelu Excelsior započela edukativna konferencija za mlade u organizaciji AIESEC-a - udruge studenata iz Rijeke

subota, 5. prosinca

- U povodu Međunarodnog dana volontiranja, po treći put dodijeljene volonterske nagrade Grada Rijeke i PGŽ-a. Županijske nagrade dobili Katarina Ribarić, Klara Gjini i Milorad Gligorić, a gradske Christian Gral-lach, Iva Samardžija i Ivan Dobrović
- U Rijeci, na izvanrednoj skupštini

1988. godine, a s izgradnjom punog profila krenulo se tek kada je koncesiju preuzela tvrtka Autocesta Rijeka-Zagreb. Od istoka do zapada Rijeke sada je dovoljno svega desetak minuta vožnje, jer je žila kucavica Rijeke konačno dobila četiri prometne trake.

Južni krak u dužini od 8,85 kilometara, odnosno 9,6 s pristupnim cestama, na potezu od Orehovice do Diračja gradio se nešto manje od 2 godine, a radovi su koštali oko milijardu kuna. Južni kolnik bio je izuzetno složen za izgradnju - tu su četiri nova tunela, dva vijadukta, dva nadvožnjaka, jedan podvožnjak i 208 metara dug most Rječina, koji je graditeljima zadavao najviše glavobolja i zbog kojega se kasnilo pola godine.

Primorsko-goranski župan Zlatko Komadina, koji je riječku obilaznicu nazvao građevinskom ljepoticom, istaknuo je da će ona istovremeno biti ključna za gradski promet, turizam, tranzit i teretni promet.

Riječka zaobilaznica zablistala u punom profilu

Sve u svemu, kako je istaknuo i ministar Kalmeta, radi se zasigurno o jednoj od najtežih, najzahtjevnijih i najskupljih cesta u Hrvatskoj, koja je bila neophodna ne samo Riječanima, već i cijeloj Hrvatskoj, s obzirom na to da preko nje u državu ulaze turisti iz zapadne Europe.

Riječani na ovu cestu čekaju više od dvadeset godina, jer je u poluprofilu otvorena još 1988. godine, a s izgradnjom punog profila krenulo se tek kada je koncesiju preuzela tvrtka Autocesta Rijeka-Zagreb. Od istoka do zapada Rijeke sada je dovoljno svega desetak minuta vožnje

antifašističkih boraca i antifašista PGŽ-a, predsjednik Marko Pavković odlučio do kraja mandata ostati na čelu te krovne županijske organizacije antifašista

• U Rijeci u Šahovskom domu na Brajdi završio međunarodni šahovski turnir "Mediteran 2017", održan pod pokroviteljstvom Županije. Pobjedio je zagrebački velemajestor Zdenko Kožul

• Procesijom ulicama Rijeke i svečanom svetom misom u Kapucinskoj crkvi Gospe Lurdske, a uoči blagdana Svetog Nikole završena višednevna proslava Dana pomoraca

• U Čavlima, na 12. festivalu "Grobnička skala" nagradu publike dobila pjesma "Domaća pjesma" u izvedbi "Aurora banda", a nagrada žirija pjesma "Se bi lahko bilo" u izvedbi Monike Petrov

nedjelja, 6. prosinca

• U Općini Viškovo održani dopunski izbori za predstavnika srpske nacionalne manjine u Općinskom vijeću, za člana Izabran Goran Janković, predsjednik ogranka SDSS-a u Viškovu

• Dopunski izbori održani su i u Gradu Vrbovskom gdje su birači srpske nacionalnosti birali svog zamjenika gradonačelnika, te su u drugi krug ušli Dušan Milanović, kandidat SDP-a i Jovan Trbović, kandidat HNS-a

• U Kostreni, svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan Općine Kostrena. Tom prigodom Nagradu Općine za životno djelo posthumno je dobio književnik Daniel Kokić, a uzvanike je pozdravio i Marinko Dumanić, predsjednik Županijske skupštine

ponedjeljak, 7. prosinca

• Na Medicinskom fakultetu u Rijeci održana Svečana sjednica Fakultetskoga vijeća Medicinskoga fakulteta. U ime Županije sjednici prisustvovala zamjenica župana Nada Turina-Đurić

• Iz Viškova, na frekvenciji 90,3 MHz, na kojoj je emitirao Radio Maximum, počeo odašiljati novi Domaći radio koji će emitirati isključivo "našu glazbu"

utorak, 8. prosinca

• Župan Zlatko Komadina boravio u Barbanu u Istri na svečanoj sjednici Općinskog vijeća Općine Barban na kojoj je boravio i predsjednik RH Stjepan Mesić

• U Rijeci, Salezijanska klasična gimnazija svečano proslavila 50. godišnjicu djelovanja

• Na creskom groblju više od tisuću ljudi ispratilo svog mladog sugrađanina Aleksandra Abramova, ubijenog prije četiri dana u riječkom Starom gradu

srijeda, 9. prosinca

• U Rijeci u zgradi Fakulteta, Pomorski fakultet svečanom akademijom proslavio šezdeset godina djelovanja, a tom prigodom predstavljena je i monografija Fakulteta. Uzvanike je pozdravio i župan Zlatko Komadina

• U Rijeci u zgradi Pomorskog i povijesnog muzeja, Zajednica društava Crvenog križa PGŽ-a proslavila 15 godina rada

četvrtak, 10. prosinca

• U Rijeci s emitiranjem započeo Radio Korzo i to na frekvenciji 98,4 MHz, na kojoj je djelovao Svid radio

• Iz riječkog brodogradilišta napokon jedna dobra vijest - potvrđeno da je "3. maj" s norveškim brodarom ugovorio izgradnju dva tankera vrijedna 33 milijuna eura

• U Zagrebu, povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, Hrvatski helsinški odbor dodijelio priznanja za promicanje ljudskih prava - tim povodom nagradu "Joško Kulušić" za zaštitu ljudskih prava na području medijskog djelovanja dobio kolumnist riječkog Novog lista Neven Šantić

petak, 11. prosinca

• Grad Rijeku i Primorsko-goransku županiju posjetio novoimenovani veleposlanik Republike Francuske u Hrvatskoj Jerome Pasquier, u sjedištu Županije primio ga je predsjednik Županijske skupštine Marinko Dumanić

• U opatijskom paviljonu Jurja Šporera, zamjenica župana Nada Turina-Đurić otvorila izložbu fotografija "U njeđrima planina", koju je povodom Međunarodnog

dana planina organizirala Javna ustanova "Priroda"

subota, 12. prosinca

• U Crikvenici, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije otvoren šesti Sajam vina, domaćih i eko-proizvoda s četrdesetak izlagača

• U Skradu održan peti Gorski sajam - sajam malog i srednjeg poduzetništva Gorskog kotara

nedjelja, 13. prosinca

• Svladavši u Splitu u finalu završnog turnira zagrebačku "Mladost", odbojkašice "Rijeke" po peti put zaredom (a ukupno deveti put) osvojile Kup Hrvatske

utorak, 15. prosinca

• U sjedištu Županije zamjenik župana prof. Vidoje Vujić primio istaknute pojedince s područja Županije, nagrađene najvišim državnim priznanjima u 2009. godini

• U Skradu zamjenik župana prof. Vidoje Vujić s načelnicima općina Skrad i Mrkopalj, Damirom Grgurićem i Ivicom Padavićem potpisao ugovore kojima je Županija građanima tih općina donirala po 90 posuda za kompostiranje biorazgradivog otpada

Primorsko-goranska županija više od deset godina u suradnji s Domom mladih i Policijskom upravom primorsko-goranskom provodi program edukacije i zaštite najmlađih u prometu, u koji su dosad bile uključene sve osnovne škole u Županiji

Zaštiti najmlađe od mogućih opasnosti koje im prijete izlaskom iz sigurnih okrilja njihovih domova, odgovornost je svih nas. Vođena takvom idejom Primorsko-goranska županija više od deset godina u suradnji s Domom mladih i Policijskom upravom primorsko-goranskom provodi program edukacije i zaštite najmlađih u prometu, u koji su dosad bile uključene sve osnovne škole u Županiji. Početkom svake školske godine program obuhvaća učenike prvih razreda osnovnih škola u cijeloj Županiji, koji paralelno s uključivanjem u obrazovni sustav postaju aktivni sudionici u prometu.

Kako bi bili sigurni i zaštićeni, mališani u okviru programa "Prvi koraci u prometu" uče osnove ponašanja u prometu poput odabira najsigurnijeg puta od kuće do škole, a učenje o sigurnosti kretanja u

Sigurnost djece u prometu

O prometu učimo od malih nogu

pgžkronika

- U Rijeci u dvorani Filodrammatice okruglim stolom o sadašnjem stanju Roma u Hrvatskoj započeli deseti jubilarni Susreti Roma Rijeke
- U Domu u Kostreni održana zajednička sjednica Općinskog vijeća Kostrene i gradskih vijeća Bakra i Kraljevice na kojoj su članovi Vijeća, uz samo jedan suzdržan glas, odbacili Studiju utjecaja na okoliš izgradnje koking kompleksa u Rafineriji nafte na Urinju
- U Osijeku, u sklopu otvaranja godišnje izložbe radova hrvatskih arhitekata, Godišnju nagradu "Viktor Kovačić" za najuspješnije arhitektonsko ostvarenje u 2009. dobili riječki arhitekt Saša Randić i Idis Turato za dječji vrtić "Katarina Frankopan" u Krku

srijeda, 16. prosinca

- U Rijeci na trgu 128. brigade HV-a, prof. Ivo Josipović, kandidat SDP-a za predsjednika RH, održao središnji predizborni skup za Primorsko-goransku županiju

četvrtak, 17. prosinca

- U Rijeci, na svojoj 7. sjednici, članovi Županijske skupštine PGŽ-a usvojili Proračun Primorsko-goranske županije za 2010. godinu u visini od 348,5 milijuna kuna
- Na Poklonu na Učki, u organizaciji Parka prirode "Učka" organiziran prvi doček Djeđa Božićnjaka, koji je u pravom snježnom okruženju došao na konjskoj zaprezi

petak, 18. prosinca

- U sjedištu Županije zamjenica župana Nada Turina-Đurić primila sportaše s područja Županije koji su u proteklom razdoblju ostvarili zapažene rezultate na

svjetskim i europskim prvenstvima, te svjetskom kupu u seniorskoj konkurenciji

- U Fužinama svečano obilježeno 135 godina turizma u tom goranskom mjestu. Uzvanike u ime Županije pozdravio zamjenik župana Vidoje Vujčić
- U Riječkom HKD-u na Sušaku, pod županijskim pokroviteljstvom, otvoren 1. festival vina i maslinovog ulja pod nazivom "Vino i maslina EXPO 2009"

subota, 19. prosinca

- Nakon više od 22 godine, cijelo područje Primorsko-goranske županije, uključujući i Rijeku i sve kvarnerske otoke prekrilo i dvadesetak cm snijega, što je stvorilo brojne probleme u prometu. Snijeg se uz more zadržao tri dana
- U Rijeci u hotelu Bonavia svečano obilježena 15. obljetnica djelovanja Lovačkog saveza Primorsko-goranske županije, uzvanike pozdravio i predsjednik Županijske skupštine Marinko Dumanić
- U Rijeci na trgu 128. brigade HV-a Milan Bandić, nezavisni kandidat za predsjednika RH, usprkos snijegu i hladnoći, održao središnji predizborni skup za Primorsko-goransku županiju

nedjelja, 20. prosinca

- U drugom krugu dopunskih izbora za zamjenika gradonačelnika Vrbovskog iz redova srpske nacionalne manjine izabran kandidat SDP-a Dušan Milanović
- U Novom Vinodolskom članovi dobrovoljnog vatrogasnog društva proslavili 60. obljetnicu rada

ponedjeljak, 21. prosinca

- Župan Zlatko Komadina u prostoru Češkog doma na Hostima u Rijeci održao

tradicionalni božićno-novogodišnji prijem za predstavnike medija s područja cijele Županije

utorak, 22. prosinca

- U Rijeci na novoizgrađenom čvoru na Rujevici, predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor uz nazočnost župana Zlatka Komadine i riječkog nadbiskupa msgr. Ivana Devčića, na prigodnoj svečanosti pustila u promet "puni profil" riječke zaobilaznice između Diračja i Orehovice
- U Lučkoj upravi u Rijeci, uz nazočnost predsjednice Vlade RH Jadranke Kosor i župana Zlatka Komadine, ravnatelj Lučke uprave Bojan Hlača s predstavnicima Svjetske banke i izvođača potpisao ugovor o izgradnji produžetka obale i novog skladišnog prostora na kontejnerskom terminalu Brajdica
- Zamjenik župana prof. Vidoje Vujčić djelatnicima carine i granične policije na prijelazima Rupa i Pasjak čestitao Božić i Novu godinu

srijeda, 23. prosinca

- U Rijeci u HKD-u župan Zlatko Komadina održao tradicionalno predlagdanskno primanje za predstavnike javnog, političkog i društvenog života u Županiji

četvrtak, 24. prosinca

- U svim crkvama Riječke nadbiskupije i Krčke biskupije na Badnjak služene mise polnoćne, a Božić dočekan u miru i dostojanstvu

petak, 25. prosinca

- Na cijelom području Županije Božić je protekao u znaku mira i obiteljske radosti. U riječkoj katedrali svetog Vida božićnu koncelebranu svečanu misu predvodio riječki nadbiskup msgr. dr. Ivan Devčić
- Iz Pomorskog meteorološkog ureda u Rijeci potvrdili da je u protekla 24 sata na širem riječkom području palo čak 110 litara kiše po kvadratnom metru što u prosincu nije zabilježeno od 1948. godine

- Zbog velike količine kiše, te naglog topljenja snijega poplavljene brojne prometnice i okućnice uz rijeku Kupu, na Grobničkom polju, ali i u Rijeci gdje je uz poplavljenu tržnicu najviše stradao stadion na Kantridi koji se pretvorio u veliki bazen

nedjelja, 27. prosinca

- U Hrvatskoj održan prvi krug izbora za trećeg predsjednika RH, pa tako i na 320 biračkih mjesta u Primorsko-goranskoj županiji na kojima je glasovalo 137.478

Simulacije prometnih situacija i učenje o pješačkom prijelazu uz nadzor prometnog policajca

prometu prva je prava prilika i za vježbanje prometnih pravila koje će s godinama nadograđivati i tako štiteći sebe štiti i druge sudionike u prometu.

Isto kao i u svakoj ozbiljnoj školi, mališani o prvim koracima u prometu u školskim klupama uče kroz teoretski i praktični dio. Prilagođeno njihovim mogućnostima, prvašići tijekom četiri školska sata usvajaju osnovne pojmove o prometu educirajući se o tome što je pješak, pješačka staza, nogostup, zebra, kolnik, staza za bicikle, pothodnik, nadzemni pješački prijelaz, prometni znakovi za pješake ili prometni policajac.

Učenicima uvijek najzanimljiviji,

praktični dio nastave izvodi se na školskom dvorištu ili u školskoj dvorani gdje se simuliraju razne prometne situacije, a edukatori nikad ne propuštaju izvesti prvašiće na pješački prijelaz ispred škole ukoliko ga ima.

Poseban dio ovog programa koji je u nadležnosti Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama Primorsko-goranske županije, obuhvaća obrazovanje školskih prometnika. Ta odgovorna zadaća namijenjena je učenicima viših razreda osnovnih škola, koji nakon obuke u Domu mladih postaju pravi mali prometnici kojima je povjerena briga o sigurnost njihovih mladih kolega. Svoju školsku prometnu jedinicu ima većina osnovnih

Školske prometne jedinice

Tajnik Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama Zdravko Lisac posebno naglašava pristup djeci koja na zabavan način stječu navike kojima će zaštititi sama sebe.

- Cijeli projekt koncipirali smo po provjerenom receptu, a to je da se prometna kultura uči od malih nogu. Posebnu važnost pritom imaju školske prometne jedinice koje prolaze obuku u trajanju 25 školskih sati. Obuka školskih prometnih jedinica mora se provoditi kontinuirano iz jednostavnog razloga što obučeni pripadnik zbog smjene školske generacije može biti aktivan u najviše tri školske godine - kaže Lisac.

Zdravko Lisac

škola, a osim malih prometnika, posebna pažnja pridaje se osiguravanju pješačkih prijelaza u neposrednoj blizini škola.

Iako pojedine škole djeluju u sigurnom okruženju bez opasnih prometnica u blizini, u Primorsko-goranskoj županiji nisu rijetkost osnovne škole koje imaju opasno prometno okruženje. Stoga su opasni cestovni prijelazi obuhvaćeni posebnom fotostudijom cestovnih prijelaza u neposrednoj blizini osnovnih škola, s ciljem poboljšavanja njihove sigurnosti. Takvi nepregledni prijelazi u blizini škola dodatno su obilježeni kako bi vozače neprekidno upozoravali na prisutnost najranjivijih sudionika prometa.

B. Čalušić
Snimio: P. Fabijan

građana, a što je 47,7 % upisanih birača. Najbolje rezultate polučili su kandidat SDP-a Ivo Josipović s 39,2 %, nezavisni kandidat Nadan Vidošević s 14,5 %, te kandidatkinja HNS-a Vesna Pusić s 11,1 %

ponedjeljak, 28. prosinca

• Na posljednjem ovogodišnjem tjednom press-kolegiju u sjedištu Županije zamjenica Župana Nada Turina-Đurić najavila raspisivanje javnog natječaja s ciljem koncesioniranja Lječilišta Veli Lošinj po sistemu javno-privatnog partnerstva

četvrtak, 31. prosinca

• U središtu Fužina točno u podne vladala "totalna ludnica". Više od 3 i pol tisuće ljudi, u inat lošem vremenu, došlo na već tradicionalni ispraćaj i oproštaj sa starom godinom

Siječanj 2010.

petak, 1. siječnja

• Novu 2010. godinu na Kvarneru uz promjenjivo i mtkro vrijeme, te uz tradicionalne dočekе na otvorenome, koje nije pokvarila ni kiša, dočekalo i desetak tisuća stacioniranih gostiju

• Prva beba rođena u riječkom rodilištu u

novoj 2010. g. je Melisa Čuljandi, rođena 33 minute iza ponoći

subota, 2. siječnja

• U Cresu, uz nazočnost predsjednika Županijske skupštine Marinka Dumanića, svečanom sjednicom Gradskog vijeća obilježen Dan Grada i zaštitnika Cresa, svetog Izidora. Tom prilikom najviše gradsko priznanje dobili su prof. dr. sc. Juraj Sepčić i voditeljica creskih zborova Giovanna Kaštelan

ponedjeljak, 4. siječnja

• Na prvom ovogodišnjem susretu s novinarima Župan Komadina najavio osnivanje regionalne banke

• Snijeg se ponovo spustio sve do mora - pokrio je cijelu Liburniju, cijeli riječki prsten, zaleđe Crikvenice, a najviše problema u vožnji imali su vozači na otocima Cres i Krk

srijeda, 6. siječnja

• Svečanim misnim slavljinama u svim župama Riječke nadbiskupije proslavljena svetkovina Sveta tri kralja

• U Novom Vinodolskom svečanom sjednicom Gradskog vijeća, uz nazočnost župana Zlatka Komadine, obilježen Dan Grada. Tim povodom nagrada za životno djelo dodijeljena profesor Josipu Jelačiću. Uoči svečane sjednice predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić otkrio je obnovljenu bistu Ivana Mažuranića u istoimenom parku

• Točno u ponoć u Munama i Žejanama prvim krugom zvončara oko mjesta i podizanjem pusta, na području Županije započela pusna sezona 2010. godine

četvrtak, 7. siječnja

• U pravoslavnim crkvama u Rijeci i Moravicama, te manastiru u Gomirju, pri-

padnici Srpske pravoslavne crkve proslavili Božić, dok su predstavnici Makedonske pravoslavne crkve božićno slavlje imali u katoličkoj crkvi sv. Fabijana i Sebastijana u Rijeci

subota, 9. siječnja

• U Kostreni u sportskoj dvorani održan drugi Karnevalfest - za najkarnevalskiju pjesmu izabrana pjesma u izvedenju Tamare Brusić i meštra Riječkog karnevala Tonija

• "Obhajanjem" (obilazak rute duge 24 km) čavjanskih naselja grobnički dondolaši svojom zvonjavom najavili vladavinu Mesopusta na Grobnišćini

nedjelja, 10. siječnja

• U Hrvatskoj održan drugi krug izbora za trećeg predsjednika RH. U Primorsko-goranskoj županiji glasovalo 150.605 građana, a što je 52,3 % upisanih birača, odnosno za 4,6 % više nego u prvom krugu. Kao i u svim drugim županijama pobijedio je kandidat SDP-a Ivo Josipović, u Županiji s čak 76,1 %, dok je nezavisni kandidat Milan Bandić dobio 23,9 %

ponedjeljak, 11. siječnja

• U Rijeci otvoren počasni Konzulat SR Njemačke, a tom prilikom njemački veleposlanik u RH Bernd Fischer u pratnji

novooimenovanog počasnog konzula Roberta Ježića posjetio gradonačelnika Vojka Obersnela i riječkog nadbiskupa msgr. Ivana Devčića

srijeda, 13. siječnja

• U 83. godini života umrla prof. dr. sc. Neda Andrić, vrhunski stručnjak u području turizma, jedan od osnivača Ekonomskog, Pravnog i Hotelijerskog fakulteta u Rijeci, ali najpoznatija kao predsjednica Skupštine Općine Rijeka od 1969. do 1974. godine

četvrtak, 14. siječnja

• U Rijeci održana 8. sjednica Županijske skupštine PGŽ-a. Članovi Skupštine odobrili da Županija pokuša na licitaciji kupiti objekte i nekretnine Zavoda za krumpir Stara Sušica u stečaju

petak, 15. siječnja

• U Rijeci u gradskoj vijećnici održana komemoracija u povodu smrti dosad jedine žene na čelu Rijeke - Nede Andrić, koja je u popodnevnim satima i pokopana na groblju u rodnom Fužinama

• U Rijeci Savez inovatora PGŽ-a podijelio nagrade najboljim inovatorima u 2009. godini i tom prigodom je najviše godišnje priznanje - nagradu Ivan Lupis, dobio Ivan Vrsalović

nedjelja, 17. siječnja

• Uz zvuk antonjskog roga, predajom ključeva meštrima od karnevala i podizanjem pusnih zastava, u zapadnom dijelu Županije, u Matuljima, Opatiji, Lovranu, Kastvu, Viškovu i Pehlinu počele maškarane nemotarje

ponedjeljak, 18. siječnja

• Ne redovnom tjednom susretu s novinarima, župan Komadina objavio da će Županija Hrvatskom crvenom križu uplatiti

Županijsko izaslanstvo u Karlsruheu

Izaslanstvo Primorsko-goranske županije na čelu sa zamjenicom župana Nadom Turina-Đurić, predsjednikom Županijske skupštine Marinkom Dumanićem te predstojnikom Ureda Županije Brankom Škrobonjom sudjelovalo je na svečanom obilježavanju Dana priznavanja Republike Hrvatske (15. siječnja 1992.) koji Hrvatsko-njemačka zajednica Karlsruhe svake godine obilježava posebnom svečanošću. Glavna svečanost je održana u subotu 23. siječnja u dvorcu Karlsberg u mjestu Durlach (u blizini Karlsruhea), kada se sakupilo oko 200 gostiju, uglavnom članova Hrvatsko-njemačke zajednice.

Hrvatsko-njemačka zajednica Karlsruhe je tijekom Domovinskog rata značajno pomagala Hrvatsku brojnim pošiljkama humanitarne pomoći, a ta suradnja se nastavila sve do današnjeg dana i pretežno se ostvaruje s našim ustanovama socijalne skrbi i zdravstvene zaštite. Članovi Zajednice su istaknuti Hrvati koji žive u tom kraju, ali i brojni uglednici iz javnog, političkog, kulturnog i znanstvenog života Karlsruhea.

Na svečanosti su govorili

predsjednica Zajednice Mirjana Diminić, zamjenik gradonačelnika Karlsruhea Klaus Staph, generalni konzul RH u Stuttgartu Ante Cicvarić, zastupnik u njemačkom parlamentu Josip Juratović, a uzvanike je u ime Županije pozdravila zamjenica župana Nada Turina-Đurić. Obraćajući se uzvanicima, ona je zahvalila na vrlo vrijednim donacijama ortopedskih i drugih pomagala domovima za starije i nemoćne osobe i drugim zdravstvenim i socijalnim ustanovama te istaknula važan doprinos Hrvatsko-njemačke zajednice na humanitarnom planu tijekom Domovinskog rata i u poratnim godinama te na potpori Hrvatskoj u procesu integracije u Europsku uniju. Pozvala je na nastavak suradnje i pomoć kroz ulaganja tamošnjih investitora u županijske projekte.

Posjetom izaslanstva Primorsko-goranske županije njemačkom gradu Karlsruheu nastavljeno je dugogodišnje prijateljstvo i uspješna suradnja Županije i njemačkoga grada, odnosno tamošnje izvršno organizirane i utjecajne Hrvatsko-njemačke zajednice.

Karlsruhe

Na svečanosti u Karlsruheu okupilo se više od dvjesto uzvanika

pgžkronika

50.000 kuna kao pomoć nastradalima u velikom potresu na Haitiju

• Na Općinskom sudu u Delnicama na drugoj javnoj dražbi za kupnju zgrada i terena Zavoda za krumpir Stara Sušica u stečaju, predstavnik Primorsko-goranske županije ponudio najveću cijenu od 7,2 milijuna kuna, ali odluku o kupnji mora potvrditi Županijska skupština PGŽ-a

utorak, 19. siječnja

• U riječkoj dvorani Filodrammatice otvorena ovogodišnja sezona učeničkih natjecanja u kulturnom stvaralaštvu Lidrano, natjecanje okupilo 281 učenika osnovnih i 50 učenika srednjih škola

srijeda, 20. siječnja

• Nadzorni odbor Brodogradilišta "3. maj" jednoglasno prihvatio ostavku Željka Starčevića na mjestu predsjednika Uprave Brodogradilišta i za v.d. imenovao Edija Kučana, člana Uprave Brodogradilišta

petak, 22. siječnja

• U Rijeci u Dvorani mladosti na Trsatu za novu kraljicu Riječkog karnevala izabrana Bojana Batinica iz Rijeke, a gradonačelnik Obersnel predao ključeve Grada meštru Riječkog karnevala Toniju

subota, 23. siječnja

• U Karlsruheu u SR Njemačkoj, županijsko izaslanstvo predvođeno zamjenicom župana Nadom Turina-Đurić, sudjelovalo na svečanosti obilježavanja Dana priznavanja RH u organizaciji Hrvatsko-njemačke zajednice Karlsruhea

• U Kutjevu, u organizaciji Obrtničke komore PGŽ-a i uz nazočnost zamjenika župana Vidoja Vujića, na manifestaciji

"Zeleno-plavo" sudjelovali i brojni obrtnici i ugostitelji iz Primorsko-goranske županije

• U Viškovu jedanaesti Halubajski karneval okupio oko 4.400 maškara, u Crikvenici se okupilo petstotinjak maškaranih umirovljenika iz cijele Hrvatske, a u Marčeljima dvjestotinjak "mićeh i mićerih" zvončara zazvonilo na Marčejskoj smotri zvončarića

ponedjeljak, 25. siječnja

• Na redovnom tjednom druženju s predstavnicima medija župan Zlatko Komadina najavio da je listopad 2012. godine krajnji rok za početak rada Centralne zone za gospodarenje otpadom u Marišćini

utorak, 26. siječnja

• U sjedištu Županije župan Zlatko Komadina primio je gradonačelnika Vukovara Željka Saba i tom prilikom se razgovaralo o akciji "Solidarnost za Vukovar"

• U sjedištu Županije župan Zlatko Komadina primio u nastupni posjet veleposlanika Države Izrael u RH Yosefa Amranija

• Navečer, točno u ponoć s odašiljača Učke prestao se emitirati analogni televizijski signal, a za Digitalnu regiju D5 u koju spada cijela Istarska i najveći dio Primorsko-goranske županije započela nova

era digitalnog signala

srijeda, 27. siječnja

• U svom oproštajnom posjetu Primorsko-goranskoj županiji predsjednik RH Stjepan Mesić je u Ronjigima posjetio županijsku ustanovu "Ivan Matetić Ronigov", upoznao tradiciju zvončara, a u popodnevним satima u Opatiji sudjelovao na Danima antifašizma

četvrtak, 28. siječnja

• U Rijeci održana 9. sjednica Županijske skupštine PGŽ-a. Članovi Skupštine prihvatili projekt razvoja regionalne banke, te prijedlog župana Komadine da Županija odustane od kupnje objekta i nekretnina u Staroj Sušici Zavoda za krumpir u stečaju za izlicitiranu vrijednost od 7,2 milijuna kuna

petak, 29. siječnja

• U Rijeci na sjednici Gospodarskog vijeća predsjednik HGK - Županijske komore Rijeke istaknuo da je u prvih devet mjeseci prošle godine u gospodarstvu na području Županije ostvareno 2,7 milijardi kuna ili 9,2 % prihoda manje nego godinu prije, dok je nelikvidnost porasla za 44 %

• Uz brojne hrvatske muzeje u akciji "Noć muzeja" sudjelovali svi riječki muzeji, te

Muzej turizma u Opatiji, Creski i Lošinjski muzej, muzejske zbirke u Kastvu i Dobrinju, a posebni programi odvijali su se i u galeriji Kortil, Astronomskom centru Rijeka, Znanstveno-tehnolojskom parku na Trsatu i u muzeju starih računala "Peek&Poke" u Rijeci

subota, 30. siječnja

• Na riječkom Korzu uz više od tisuću ljudi održan prosvjed sportskih i rekreacijskih ribolovaca iz tri županije, a protiv najavljenih izmjena u Zakonu o ribarstvu

• Na riječkom Korzu, na posebno izgrađenoj snježnoj stazi, pod pokroviteljstvom PGŽ-a, održan treći "Carnival Snowboard Session"

• U Rijeci u prostoru Zajednice Talijana održan tradicionalni maškarani novinarski bal, s novinarama se družio i župan Zlatko Komadina

nedjelja, 31. siječnja

• U Opatiji, na 14. dječjem karnevalskom korzu sudjelovalo gotovo dvije tisuće mališana iz Hrvatske, Slovenije i Italije

Ivan Jakovčić, župan Istarske županije

Svaka županija zapravo je tim koji se brine o boljitku Hrvatske.

Centralizirani sustav u državi neće opstati i tvrdim da svaka županija, ako joj ostanu na raspolaganju njezini resursi i financije, njima može raspolagati bolje od Vlade

Centralizirana država neće opstati

*Ivan Jakovčić:
Dugo sam u politici
ali mislim da imam
još puno za reći*

Razgovarao: Dragan OGURLIĆ
Snimio: Milivoj MIJOŠEK

Istarski župan Ivan Jakovčić najdugovječniji je stranački čelnik u Hrvatskoj. Na čelu Istarskog demokratskog sabora je od 1991. godine, a obnaša i treći mandat župana Istarske županije. Regionalistički IDS je parlamentarna stranka bez prekida od 1992. godine, od 1994. godine Istarska županija članica je Skupštine europskih regija, a sam Jakovčić bio je 2001. prvi ministar za europske integracije u koalicijskoj vladi. Neprijeporan status u Istri Ivan Jakovčić mora stalno potvrđivati, jer su kušnje današnjih političara velike, potovo u svjetlu gospodarske krize.

Gospodine Jakovčiću, objasnite nam vaše viđenje regionalne autonomije. Nedavno ste izjavili: "Autonomija je jaka politička ideja, a danas to pitanje više nije samo emotivno. Ideja o autonomiji postala je racionalno pitanje." S druge strane, kad iz vaših usta izleti riječ "autonomija", u Zagrebu odmah pomisle na odcjepljenje. Smisao je u novcu, zar ne?

- Objasniti ćemo javnosti pravi sadržaj pojma autonomija. Autonomija ne znači ništa drugo doli samouprava. Znam da i ostali župani smatraju da postojeći model županija nije dobar. Tvrdim da svaka županija, ako joj ostanu na raspolaganju njezini resursi i financije, njima može raspolagati bolje od Vlade. Svaka županija zapravo je tim koji se brine o boljitku Hrvatske. Centralizirani sustav u državi neće opstati. Kada Hrvatska uđe u Europsku uniju IDS će otvoriti legitimno pitanje autonomije Istre, to je naš dug idejama iz '90-ih. Ne radimo državu Istru, ali želimo autonomnu regiju, što znači da želimo oživotvorenje ustavnih odredbi u smislu

"spuštanja" obaveza i ovlasti, a tu poglavito mislim na financijske ovlasti i mogućnosti raspolaganja vlastitim resursima. U našem Ustavu sve piše i samo treba odredbe pretočiti u provedive zakone.

U ovom mandatu stvaraju se novi preduvjeti za Istru. Imamo pravo na tu ideju i mi ćemo je staviti na stol u pravom trenutku. Regionalna autonomija Istre u Europskoj uniji je politički temelj IDS-a. IDS želi regionalizam i decentralizaciju Republike Hrvatske zato što je to izraz suvremene arhitekture uređenja jedne demokratske europske države. Ako će Republiku Hrvatsku u ovom desetljeću obilježiti povijesni ulazak u Europsku uniju, onda će Istru obilježiti ostvarenje prava na regionalnu autonomiju Istre. Europska politička povijest poznaje mnoge oblike regionalne autonomije koje danas efikasno djeluju u korist građana tih autonomnih regija. Možemo nabrojati razne oblike autonomije kao npr. Aland, Alto-Adige/Sudtirool, Catalunya, Euskadi, Val d' Aosta, a da ne spominjemo prava federalnih europskih država.

Vrlo je bitno, također, istaknuti europsku politiku stvaranja 4 razine vlasti: europsku, nacionalnu, regionalnu i lokalnu, što je vjerojatno najbolji izlaz iz postojeće heterogenosti nacionalnih sustava.

Više prihoda lokalnoj razini

Ima li lokalna samouprava smisla uz ovoliko njenih jedinica - gdje se ta podjela pokazala dobrom a gdje lošom? Koliko od 41 jedinice lokalne samouprave u Istri nisu polučile rezultat? S druge strane, upozoravate i da su neke županije u sadašnjem obliku neodržive jer s minimalnim sredstvima koja su im namijenjena ne mogu ispunjavati obveze prema građanima.

Sveprisutan - župan Jakovčić obavlja konzervatorske radove u Općini Grožnjan

Jakovčić: Sa Savezom za "Treću republiku" idemo u zajedničku pobjedu na sljedećim parlamentarnim izborima

Osvojio devet mandata

Osvojili ste šesti mandat na čelu IDS-a, a tri mandata ste na čelu Istarske županije. Osjećate li se pomalo kao Tutankamon?

- Nakon lokalnih izbora, a sada i unutarstranačkih, u novi mandat krenuo sam istim tempom i s provjerenom ekipom. Dugo sam u politici ali mislim da imam još puno za reći. Uostalom, povjerenje građana moj je legitimitet. U Istri smo postigli konsenzus ključnih stranaka, IDS-a, SDP-a i HNS-a, koje dijele programsku bazu, a moja je snaga i u bliskoj komunikaciji s istarskim načelnicima i gradonačelnicima. Držim da je upravo stabilnost lokalne i regionalne politike ključ uspjeha "istarskog recepta".

- Prije bilo kakvih promjena u teritorijalnom preustroju države potrebno je napraviti dubinsku analizu održivosti svih sadašnjih jedinica lokalne samouprave, ali mora se promijeniti i način financiranja i djelokrug lokalne samouprave. Nije stvar u tome da ukinemo dvije-tri općine, pa ni njih 15. Pozivali su se ovih dana u Vladi na primjer Danske i njezine odlične lokalne samouprave, ali u Danskoj lokalnoj razini ide 70 posto ukupnih javnih prihoda države, a u Hrvatskoj lokalnoj razini ide svega 10 posto! Cilj nam mora biti europski prosjek, gdje lokalnoj razini ostaje oko 30 posto ukupnih javnih prihoda. Dobra je stvar što se danas o teritorijalnom ustroju barem razgovara, a ne nameće ga se diktatom kao 1993. godine.

Zajedno sa mnom i vaš je župan Komadina u više navrata upozoravao na neodrživost sadašnjeg stanja u županijama jer s minimalnim sredstvima koja su im namijenjena ne mogu ispunjavati obveze prema građanima. Lokalna samouprava ima smisla svugdje gdje kroz takav oblik javne uprave građani mogu ostvariti svoja htijenja. Istarska županija, naime, ustraje u namjeri realizacije svojih razvojnih programa,

od izgradnje pulske bolnice i sveučilišnog kampusa do gospodarenja vodom i otpadom. Istra se žilavo odupire recesiji i prioritet je očuvanje radnih mjesta, no sutra neće biti konkurentna ako se situacija ne promijeni u korist regija. Od Vlade i drugih relevantnih institucija u zemlji očekujemo donošenje jasnog paketa mjera za jačanje lokalne i regionalne samouprave. Vlada i ministarstva ne mogu sve sami, upravo je jačanje lokalne i regionalne samouprave ono što

može pomoći Vladi. Gradovi, općine i županije mogu u velikoj mjeri preuzeti odgovornost za malo i srednje poduzetništvo i obrtništvo, dok država mora preuzeti odgovornost za velike kompanije.

Koalicija bez fige u džepu

Kakva su vaša očekivanja od tzv. Kukuriku koalicije, ili kako ga vi zovete Savez za "Treću republiku". Je li svrha samo promijeniti

vlast ili promijeniti i tokove kojima Hrvatska ide, pogotovo u gospodarstvu. Naime, vi imate iskustvo višestranačkog obnašanja vlasti... Da li bi se mogla ponoviti neka šestorka koja neće funkcionirati?

- IDS je na više razina uspostavio otvorene odnose suradnje s više političkih stranaka, a osobito s SDP-om i HNS-om. Želimo nastavak dobre suradnje radi stvaranja sretnijeg društva jačanjem demokracije i pravde. Dakako, ▶

S radom Ureda Istarske županije u Bruxellesu smo zadovoljni jer smo prisutni u samom administrativnom središtu Europe. U Bruxellesu svoje predstavništvo ima više od 300 regija zemalja Europe, a za nama su krenule i Varaždinska te Osječko-baranjska županija. Osobito je važno da brže dobivamo direktne informacije o mogućnostima financiranja koje nude europski fondovi i to je bez sumnje velika prednost koju imamo u odnosu na ostale regije u Hrvatskoj

i zajedničku pobjedu na sljedećim parlamentarnim izborima. Međutim, već sam nekoliko puta rekao da IDS neće ulaziti u koaliciju koja neće funkcionirati zbog razmirica koalicijskih partnera, no mislim da je ovo koalicija bez fige u džepu.

Istina je i to da na vlasti trenutno nemate nekoga tko ne želi razgovarati, jer se strategija oporbe do sada dijelom pozivala na nemogućnost dijaloga. Sada, nakon Sanadera i u velikoj gospodarskoj krizi, premijerka Kosor stalno poziva na dijalog, a vi poručujete da mora doći do konsenzusa oko pet ključnih tema - Slovenija, Europa, gospodarstvo, korupcija, decentralizacija. Oko kojih od tih pet područja vidite suštin-

sku nemogućnost dogovora s HDZ-om?

- To je zasigurno decentralizacija. Doduše, niti jedna Vlada do sada nije se imala hrabrosti hvatati u koštac s tim pitanjem. Prema onome što smo vidjeli dosad, gospođa Kosor se je uhvatila u koštac s korupcijom i to bismo voljeli vidjeti kao trajno opredjeljenje Vlade. No ono čemu se ja nadam je da će početi razmišljati kako decentralizirati Hrvatsku, ili da će nas barem poslušati, jer centraliziranost države je najveći problem kojeg u Istri osjećamo, a vjerujem da i druge županije znaju o čemu govorim.

Paket mjera za istarske gospodarstvenike

Istra je, čini se, među najviše pogođenima ovom gospodarskom krizom. Proporcio-

nalno je najviše ljudi ostalo bez posla. Kako vi na to gledate, odnosno je li situacija alarmantna?

- Situacija je teška i naš će apsolutni prioritet biti sačuvati svako radno mjesto. Mi ne bježimo od problema, Istarska županija je daleko prije Vlade, u veljači prošle godine, prva u Hrvatskoj donijela Mjere za poticanje gospodarstva i zapošljavanje, kao antirecesijske mjere i one su potpuno operativne.

Nažalost, mi u Istri još uvijek ne osjećamo da na nas pozitivno utječu Vladine antirecesijske mjere. Iako je Istra najrazvijenija regija u Hrvatskoj, najvažnija trenutna zadaća gospodarstva i svakako javnog sektora je očuvati radna mjesta. Naše antirecesijske mjere znače

Zajedno sa mnom i vaš je župan Komadina u više navrata upozoravao na neodrživost sadašnjeg stanja u županijama jer s minimalnim sredstvima koja su im namijenjena ne mogu ispunjavati obveze prema građanima

Sudbina Glasa Istre neupitna

S obzirom na najavljeni stečaj "Glasa Istre", postoji li mogućnost da Istra izgubi svoj lokalni dnevnik?

- Glas Istre sigurno neće prestati s izlaženjem, jer je to istarski brend koji živi u istarskoj javnosti dulje od šest desetljeća. Važnost Glasa Istre je u njegovoj dugogodišnjoj tradiciji i ulozi u izgradnji društva, a hoće li ga izdavati jedna tvrtka ili neka druga, stvar je privatnog vlasnika.

izravno ubrizgavanje povoljnog novca u gospodarstvo te pokazuju da javni sektor ne želi biti na teret gospodarstvu. Mislim da će gospodarstvo ovim mjerama dobiti konkretnu pomoć. Pazite, vrlo konkretno pomažemo malom i srednjem poduzetništvu, poljoprivrednicima, stočarima, uzgajivačima školjaka. Uzgajivači školjaka, primjera radi, plaćat će koncesiju za svu djelatnost samo 3 kune. Također, donijeli smo odluku zajedno s gradovima i općinama da nema dizanja cijena komunalnih usluga i naknada. Mislim da smo time očuvali veći broj radnih mjesta.

Paket mjera podrazumijeva osiguranje povoljnih kreditnih sredstava i dodatnih jamstava poduzetnicima i obrtnicima, potporu turistič-

Ne radimo državu Istru, ali želimo autonomnu regiju, u smislu "spuštanja" obaveza i ovlasti - Ivan Jakovčić

kom sektoru, osiguranje dodatnih finansijskih sredstava za promociju Istre na turističkom tržištu i još mnogo toga.

S Europskom unijom realizirano 98 projekata

Kako gledate na iskustva Ureda Istarske županije u Bruxellesu, koji je otvoren 2005. godine?

- Ured u Bruxellesu do sada je u potpunosti opravdao svoje postojanje te je kao važan instrument doprinio prepoznavanju i predstavljanju istarskog identiteta i rastu ugleda Istarske županije na europskoj regionalnoj razini. Rad ureda Istarske županije u Bruxellesu želimo u budućnosti ojačati i ekipirati. Bit će vrlo bitno u narednih dvije godine, do ulaska Hrvatske u EU, intenzivirati naše aktivnosti. Suštinski smo zadovoljni jer smo prisutni u samom administrativnom središtu Europe. U Bruxellesu svoje predstavništvo ima više od 300 regija zemalja Europe, a za nama su krenule i Varaždinska te Osječko-baranjska županija. Osobito je važno da brže dobivamo direktne informacije o mogućnostima financiranja koje nude europski fondovi i to je bez svake sumnje velika prednost koju imamo u odnosu na ostale regije u Hrvatskoj. Pozitivno iskustvo drugih regija, pri-

mjerice brojnih španjolskih regija, govori nam da su kroz rad regionalnih predstavništava u Bruxellesu postale najuspješnijima u privlačenju europskog novca.

Zapravo, koliko ste već sredstava uspjeli povući i projekata ostvariti kroz frondove EU?

- Do sada je Istarska županija iz prepristupnih fondova EU i drugih međunarodnih izvora privukla oko 14 milijuna eura i realizirala je 98 projekata.

Vjerujem u Josipovića

Što očekujete od novog predsjednika Ive Josipovića? Teško se oteti dojmu da se radi o potpuno drugačijem tipu političara od bivšeg predsjednika Mesića, inače velikog prijatelja kako Istarske, tako i Primorsko-goranske županije.

- Izbor Ive Josipovića za novog predsjednika Republike Hrvatske, koji je to postao i našom, podrškom IDS-a, dodatno će voditi Hrvatsku na put moderne pravne države. Vjerujem da njegov predsjednički put počinje tamo gdje je stao Stipe Mesić te da će potaknuti razgovore o decentralizaciji Hrvatske. ■■

Od Vlade i drugih relevantnih institucija u zemlji očekujemo donošenje jasnog paketa mjera za jačanje lokalne i regionalne samouprave. Gradovi, općine i županije mogu u velikoj mjeri preuzeti odgovornost za malo i srednje poduzetništvo i obrtništvo, dok država mora preuzeti odgovornost za velike kompanije

Rukavčani vjerni tradiciji

Na Smotru zvončara ipak se odazivaju sve skupine iz matuljskog zaleđa, jer jedna od najstarijih zvončarskih grupa, Rukavački zvončari, vjerna je tradiciji i uporno odbija doći u centar mjesta. Tako da ljubitelji maškaranih užanci ove "zvononosce" mogu vidjeti samo u njihovom prirodnom okruženju - tijekom 25 kilometara i dvanaestak sati dugog ophoda cesticama od Rukavca preko Biškupa, Kućela, Zdemera, Krive, Škrapne, Gašpara i Zvoneće, kroz Zaluke i Brešca, sve do Mučićeve ravni gdje se okupljaju na zvončarskom obedu. Nakon toga prolaze glavnom cestom kroz Jurdane i Jušiče, odrade posljednje kolo "pul Julice" i vraćaju se na Rukavac.

Ovu tradiciju dijele četiri zvončarske skupine, koje se tijekom posljednje četiri nedjelje pusta izmjenjuju u "šetnjama". Prvi kreću zvončari iz Rukavca, drugi njihovi kolege iz Zvoneće, treća nedjelja rezervirana je za Brgujsce, a posljednju ovim krajevima "obahajaju" Mučićevi zvončari.

Napisao: Davor ŽIC
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Gromoglasna zvonjava, tutnjava i galama sasvim je sigurno rastjerala sve "zle duhove" koji su mučili matuljsku općinu. Naime, upravo je tjeranje zloduha i sličnih malevolentnih iluzija, prema jednoj od brojnih legendi, ideja koja je pokrenula zvončarsku tradiciju nekoliko stoljeća prije ovog našeg. Ako je vjerovati legendama, tada je općina Matulji apsolutno najmirnije mjesto po pitanju "duhovne aktivnosti". Pogotovo njen centar, kojim već petnaest godina prolazi najveća svjetska smotra "egzorcista" - Smotra zvončara Matulji, na koju se redovito odaziva dvadesetak skupina mladića s područja Liburnije, Halubja, ali i susjednih zemalja, spremnih "kampa dan i noć" za plemeniti cilj - "da se ne pozabi"...

A od ove godine sve to čine i u ime europskog kulturnog jedinstva, pod zaštitom UNESCO-a, svjetskog autoriteta po pitanju materijalne i nematerijalne kulturne baštine, koji je u svoju kolektivnu memoriju zauvijek zapisao "zvončarski užanci".

Petnaesta jubilara smotra

Iako njene početke ne treba tražiti u stoljetnim legendama, matuljska Smotra ima povijest dovoljno dugu da već uđe u tradiciju i narodnu predaju, i dovoljno dugu da se ovogodišnje izdanje može krstiti "svečanim i jubilarnim".

- Prva je smotra održana 1995. godine i bila je veoma skromna. Smotra je nastala na poticaj pokojne profesorice Branke Jugo, s ciljem

da se sve matuljske zvončarske grupe pokažu na jednom mjestu. Ali, ne samo zvončari, nego i kompletan zvončarski folklor, sav prateći program uz maškarane grupe koje su dio matuljske tradicije - kazala je direktorica matuljske turističke zajednice Marijana Kalčić Grlaš.

Tijekom petnaest godina održavanja, Smotra je sve više rasla u značenju, ali i broju sudionika, a poznatom rutom od "štaciona" do "Turista" prošetale su se i brojne inozemne grupe iz Italije, Slovenije, Austrije...

- To je svakako tendencija matuljske Smotre zvončara, da okuplja i slične grupe iz ostalih zemalja regije i Europe. Recimo, uz naše područje, velik broj zvončarskih grupa postoji i u Bugarskoj, a velik je zvončarski centar i Sardinija - rekla je Kalčić Grlaš.

Nastupilo 800 zvončara

Raskoš nošnji, šarenilo krabujosnica, zastrašujuća ozbiljnost životinjskih maski i nenadglasiva kakofonija stotina zvonaca, ali i brojni gledatelji koji su napučili nogostupe uz glavnu matuljsku ulicu, ponovo u subotu, 13. veljače, pretvorila je Matulje u centar maškaranog svijeta. Četrnaest zvončarskih skupina sudjelovalo je na ovogodišnjoj smotri, a otvorili su je - po tradiciji točno u 13 sati, aktualni "nositelji" ključeva Općine, zvončari Korensko - Vlahov Breg. Nakon njih zazvonili su

Munski zvončari, Kurenti Slovenija, Brežanski Zvončari, KUD Lafra Turčišće, Grobnički dondolaši, Katunarski ovčari, Frlanski zvončari, Sovinjski pusti, Zametski zvončari, Brgujski zvončari, Zvončari s Čičarije, Halubajski zvončari i Žejanski zvončari.

- Ove se godine na zvončarsku smotru odazvao velik broj zvončarskih grupa i ostalih sudionika tako da smo za ovu, jubilaru, petnaestu po redu smotru imali i 14 zvončarskih grupa, što je ukupno negdje oko 800 zvončara. Osim toga, pokazalo se i osam maškaranih grupa s područja Općine Matulji koji se predstavljaju prije samog početka smotre, tako da je ukupan broj sudionika negdje oko 1500. Ove godine prvi put krenuli smo s tjeđnom kulturno-zabavnih programa uoči Dana Općine Matulji i zadovoljni smo posjećenošću održanih programa - kazala je zamjenica načelnika Općine Eni Šebalj.

Činjenicu da je Smotra zvončara najznačajniji događaj u godišnjem životu Matulja potvrđuje i to što je upravo ovaj dan uzet za Dan Općine, ali i da se, slikovito govoreći, više ljudi odazove na "poziv" antonjskog roga nego na lokalne izbore. Međutim, upravo u tome krije se snaga karnevalskih događaja - ona svima omogućuju da na trenutak pobjegnju od stvarnosti i sebe samih, i budu ono što žele. A svi "pusni judi" koji drže do sebe žele biti - dio Smotre zvončara. ■■

Najveća svjetska smotra egzorcista

Smotra zvončara je najznačajniji događaj u godišnjem životu Matulja i, slikovito govoreći, više se ljudi odazove na “poziv” antonjskog roga nego na lokalne izbore. Od ove godine zvončari se okupljaju i u ime europskog kulturnog jedinstva, pod zaštitom UNESCO-a, koji je u svoju kolektivnu memoriju zauvijek zapisao - “zvončarski užanci”

Slika: M. Aničić

Meštar za zvona

Kao što serviseri motora brinu o uspješnim utrka popularnih automobilističkih aseva, tako i iza zvončarske raskoši stoje samozatajni pojedinci, majstori koji izrađuju svu potrebnu opremu. Najznačajnija su, svakako, zvonca, a tu je nenadmašan Anton Stambulić zvan Tončić, koji od “pleha” i “late” već 43 godine stvara glasne zvončarske rekvizite. Zvonca je počeo raditi iz praktičnih razloga, da upotpuni “opravu” svoga sina, a tijekom godina razvio je zavidnu potražnju koju ne može pokriti sa samo dvije ruke.

- Judi h mene sami pridu, ja nikad nisan nikega zval. To je tako valjda kad umeš neč storit kako rabi. Ma mane to ni niš teško, aš volin te naše stare užance, a pogotovo zvončare ke san vavek volel gledat ako umeju dobro zvonit mada sam nisan nikad zvonci oprtil - kaže Tončić. Njegov su ručni rad većina zvonaca koja su se “prošetala” smotrom, a za svoje je četiri desetljeća dugo djelovanje prošle godine nagrađen i posebnim priznanjem.

- 1 - Izgrađena teniska igrališta u Parku Gorici
 2 - Centar Fužina noću
 3 - Ispraćaj Stare godine u Fužinama iz godine u godinu sve popularniji

Napisao i snimio: Marinko KRMPOTIĆ

Jedan od najdugovječnijih goranskih političara nedvojbeno je ugledni poduzetnik i hotelijer Marinko Kauzlarić koji na čelu Općine Fužine broji drugi mandat načelnika, a u rukovodećim strukturama najrazvijenijeg goranskog turističkog mjesta od samih je početaka višestranačja, točnije od 1993. godine. Tada je u mandatu prvog Općinskog vijeća Fužine kao nezavisni kandidat izabran za predsjednika, nakon čega je stalno bio član Vijeća ili Poglavarstva. Na upit kako i zašto se odlučio da se, kao uspješan i poznat poduzetnik i turistički djelatnik, vlasnik Hotela "Bitoraj", 2004. godine uključi i u borbu za mjesto načelnika Općine Fužine, Kauzlarić odgovara:

"Smetala me je inertnost, sporost i neodlučnost vezana uz poteze kojima se moglo utjecati na razvoj cijelog našeg kraja. Smatrao sam da ne koristimo ni približno sve mogućnosti koje postoje i odlučio sam da svoje poduzetničko iskustvo dam kroz doprinos razvoju cijelog kraja. Vjerujem da sam u proteklih šest godina, uz pomoć svojih suradnika, poboljšao stanje i donio promjene. Rezultati se već pomalo vide, mada će puno očljiviji biti za dvije-tri godine."

Turizam velika uzdanica

* Čime ste, od onog što ste u tih šest godina vršenja dužnosti učinili, zadovoljni?

- Prethodnih godina puno smo radili na temeljnoj infrastrukturi i razvoju turizma. Neki od poslova vezanih uz infrastrukturu često su, recimo to tako, nevidljivi pa ljudi i ne znaju koliko je truda uloženo. Najveće investicije bile su vezane uz vodovod i kanalizaciju. Primjerice, na području gotovo svih mjesta u potpunosti smo promijenili skoro sve cjevovode pa i glavni tlačni cjevovod od Vrela do Grbajela, u suradnji s HEP-om pojačali smo energetsku strukturu, a puno je uloženo i u popravak i sanaciju prometnica.

Puno smo napravili i na području turizma, izgrađena je šetnica oko jezera Bajer, teniska igrališta u Parku Gorici, uređen je Park Rački, izgrađeno novo nogometno igralište s rasvjetom na Vratima gdje smo i obnovili postojeći nogometni teren, znatne novce uložili smo u poboljšanje izgleda mjesta kroz sufinansiranje onih kućanstava koja su željela urediti pročelja i okoliš, uredili smo dječja igrališta i bitno poboljšali rasvjetu na području cijele Općine.

No, možda i najveći i najznačajniji dio posla bio je vezan uz izradu prostorno-planske dokumentacije pri čemu smo morali i ispravljati ranije napravljene greške, a nakon puno posla sve je uspješno privedeno kraju i sada imamo temelje za daljnji razvoj jer potencijalnim ulagačima nudimo korištenje prostora i lokacija na kojima je zakonski sve čisto. Da smo bili u pravu pokazuje zanimanje za prostore adrenalinskog i sportsko-zdravstvenog centra u Vratima, sport park Jelenča, vjetropark na Kobiljaku te zdravstveni turizam u Fužinama.

Zahvaljujući takvom pristupu slobodno možemo reći kako je sazrelo vrijeme za velike investicije na našem području, projekte kao što su ski centar, vjetroelektrana i bioenergana, a sredstva koja ćemo zarađivati kada ti projekti postanu stvarnost pripomoći će ne samo proračunu Općine Fužine, već i zapošljavanju našeg stanovništva.

Energana, vjetropark, vodovod

* Kakvo je trenutačno stanje s tim projektima i što možemo očekivati u ovoj godini?

- Budući da je riječ o velikim i financijski zahtjevnim projektima, oni se realiziraju postupno. Tako smo još 2008. godine osnovali kroz oblik javno-privatnog partnerstva poduzeće "Energana Fužine" d.o.o. koje već radi preko svog žiroračuna i koje će zajedno s nama voditi brigu o radu bioenergane i distribuciji energije. Siguran sam da će već u tijeku ove godine biti izgrađen objekt energane, a u trećem kvartalu ove godine Općina će početi graditi toplovodu do većih potrošača kao što su škola, ambulanta i općinska zgrada. Isto

Od Rijeke svega 26 kilometara

Kauzlarić ističe kako će i ove godine Fužine iznova biti veliko gradilište individualne izgradnje jer je zanimanje za kupnju zemljišta i izgradnju stambenih objekata izuzetno. "Sve je veći broj ljudi koji ovamo čak dolaze i živjeti, što nije čudno jer smo izgradnjom punog profila autoceste od Rijeke udaljeni svega 26 kilometara. To znači da se do Rijeke stiže za 30-40 minuta pa je sve očitiije kako Fužine polako postaju svojevrsno planinsko predgrađe Rijeke", kaže Kauzlarić.

tako vjerojatno će se ove godine uz završne radnje projektiranja početi odvijati i početni radovi na terenu vezani uz vjetropark, a vjerojatni su i prvi radovi na terenu vezani uz sport park Fužine, sportsko-turistički centar na lokaciji Jelenča koji bi zimi i ljeti na naše područje trebao privlačiti velik broj turista te cijelom našem kraju dati jedan novi, zanimljiv turistički sadržaj.

* Što je s izgradnjom vodovoda prema Benkovcu Fužinskom?

- Do sada smo već izgradili tlačni gravitacijski cjevovod i objekt crpne stanice Glavica koji će vodu iz Fužina dizati prema Benkovcu. Riječ je o investiciji od oko 20 milijuna kuna i sama Općina Fužine ne može je realizirati, a budući da je izgradnja tog vodovoda jedan od krakova Goranskog vodovoda kojim se naša voda prebacuje na područje Bakra i Rijeke, mi računamo i na njihovu pomoć. Bakar trenutačno sudjeluje tako da se s njihove strane grade transportni vodovi, a ove i sljedeće godine zajedno ćemo sudjelovati u ulaganju za središnju vodospremu na najvišoj točki tog sustava. Nadamo se da će voda u proljeće 2011. godine poteći i na jednu i na drugu stranu - najavljuje Kauzlarić. ■■

Prethodnih godina puno smo radili na temeljnoj infrastrukturi i razvoju turizma. Sada možemo reći kako je sazrelo vrijeme za velike investicije na našem području - projekte kao što su ski centar, vjetroelektrana i bioenergana, a sredstva koja ćemo zarađivati kada ti projekti postanu stvarnost pripomoći će ne samo proračunu Općine Fužine, već i zapošljavanju našeg stanovništva

Fužine

postaju planinsko predgrađe Rijeke

Interes za turističke objekte

Za Kauzlarićeva mandata Fužine su dobile prvi hotel ("Bitoraj"), na Vratima je izgrađen pansion "Vrata", u Fužinama je pansion "Volta" povećao svoje kapacitete, u središtu mjesta kraj benzinske crpke niče poslovno-turistički prostor, a u tom smjeru turističkog razvoja Fužine će se kretati i dalje, kaže Kauzlarić i dodaje: "Postoje interesi poduzetnika za nove hotelske objekte, a imamo i upita vezanih uz investiranje u prostor autokampa. Uz pomoć Županije

nadamo se nabaviti izletničku brodicu na elektropogon i izgraditi pješački most preko jezera Bajer, u planu je i poučna staza Preradović, a u većinu tih projekata ubuduće ćemo ulaziti u suradnji s drugim institucijama i poduzetnicima, kako zbog toga što nam proračun više ne dozvoljava prevelika ulaganja, tako i stoga što smo stvorili uvjete zahvaljujući kojima smo zanimljivi sve većem broju potencijalnih ulagača", rekao je Kuzlarić.

*Marinko Kauzlarić
- poduzetnik na čelu Općine*

Slavna pomorska prošlost u genima

Pomorska škola u Bakru prošle je godine proslavila 160. obljetnicu postojanja. Od rujna 1849. godine ova javna škola iznjedrila je mnoge generacije pomoraca i kapetana, a želja sadašnje generacije je bolji tretman i više razumijevanja u Ministarstvu obrazovanja, te više novca za održavanje školskog broda

Plavi dan

Škola je danas poznata i po Plavom danu, po čemu predstavlja avangardu u Hrvatskoj. Sve škole i vrtići obilježavaju Dan kruha, a u Bakru djecu uče što je more, kakve darove daje more, kako sačuvati more. Projekt je pokrenut prije četiri godine, a u prvom izdanju Plavog dana tema s djecom iz osnovnih škola šireg riječkog prstena bila je plava riba. Druge godine tema je bila sol i njezino značenje kroz povijest, lani su obrađene alge, a ove godine 21. ožujka Plavi dan će za temu imati školjke.

Značajan projekt škole je međunarodna veslačka regata pomorskih učilišta u mornaričkim kuterima, odnosno brodicama za spašavanje, po čemu je također jedinstvena u Hrvatskoj.

Pomorska škola danas školuje učenike u nautičkom i u strojarskom odjeljenju te u logistici i špediciji

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimili: Petar FABIJAN i Sandro RUBINIĆ

Pomorska škola u Bakru prošle godine proslavila je velik jubilej, 160. obljetnicu postojanja. Počela je s radom kao javna škola 5. rujna 1849. godine, a usporedbe radi, Engleska je prvu javnu pomorsku školu osnovala tek 1910. godine u Glasgowu, i to na temelju bakarskih nastavnih planova i programa.

U Bakru, gradu s dugačkom pomorskom tradicijom, želja za osnivanjem škole postojala je još daleko ranije, unazad više od pola stoljeća, no ugarsko-hrvatske vlasti nisu imale sluha za molbe bakarskih pomoraca. Krajem 18. i početkom 19. stoljeća Bakar se s Rijekom borio za status glavne austrijske luke sjevernog Jadrana, Bakar i njegovo zaleđe davali su velik broj pomoraca, pogotovo kapetana, trgovačkoj i ratnoj mornarici Monarhije. No, Bakrani su se morali školovati za kapetane, "škrivane" i peljare u javnoj nautičkoj školi u

Rijeci ili u privatnoj nautičkoj školi u Bakru koju je od 1827. do 1842. vodio svećenik Pavao Viviani iz Malog Lošinja.

Kada je pomorska škola napokon otvorena, nastava se odvijala na talijanskom, a taj jezik je prevladavao i u pomorskoj terminologiji. Krajem 19. i početkom 20. stoljeća Pomorska škola Bakar bila je jedna od najjačih škola u zemlji, tu je radio tim znanstvenika po mnogočemu poznatih u svijetu, od Andrije Mohorovičića, Boža Babića, Aleksandra Lochmera, Juraja Carića, Antuna Zuvčića do Narcisa Damina. Ti ljudi su pisali prve rječnike, prve udžbenike i stručne knjige na hrvatskom jeziku, bili su dokaz koliku važnost je bakarska škola imala za tadašnje vlasti. Status Kraljevske nautičke akademije škola je dobila 1917. godine, a naziv Pomorska trgovačka akademija dobila je 1932. godine. Strojarski smjer u Bakru otvoren je tek 1929. godine.

– Tek tada su se u spremi počeli izjednačavati časnici palube i stroja, iako je strojarska stru-

ka neraskidivo vezana uz nautičku još otkad brodovi više ne plove na jedra. No, i danas ima problema u shvaćanju te povezanosti, pa tako Ministarstvo obrazovanja promatra brodstrojare kao strojarske tehničare, što nema nikakve veze sa stvarnošću. Naš brodstrojarski mora proći kroz temeljnu sigurnost na moru i kroz puno stvari koje su zajedničke nautičarima – tvrdi ravnatelj Pomorske škole Bakar Gordan Papeš.

Škola razasuta na šest lokacija

Škola je osnovana u starom gradu, kod kaštela, na dvjema lokacijama: u kuli je bio nautički kabinet, a u zgradi preko puta ostatak škole. Onda je prebačena u zgradu gdje je danas hotel Jadran, da bi 1903. godine dobila modernu zgradu, gdje se zadržala do danas.

– Škola je jedinstvena u našoj Županiji, vjerojatno i u Hrvatskoj, zbog činjenice da je razasuta čak na šest lokacija. Imamo tri zgrade u kojima se odvija nastava, zatim dvoranu,

Vila Velebita bez dočeka

Vila Velebita izgrađena je 1908. godine u brodogradilištu u Kielu, a njezin dolazak vezan je uz politiku. Naime, Bakrani nisu dočekali brod, bez obzira što im je bilo drago da dolazi, jer je na njemu bio sin baruna Raucha kojeg politički nisu prihvaćali. Tek kad je brod u Rijeci iskrcao morskog stranca, u Bakru je priređen svečani doček. Vlasti su naslućivale da bi moglo biti problema, pa su već sedam dana ranije poslali garnizon žandara u Bakar gdje je tako sigurno bilo više žandara nego stanovnika. Zvuči pomalo kao legenda, ali priča ima potvrdu budući da je objavljena u tadašnjem Riječkom novom listu.

Školski brod Vila Velebita dva

Godine 1908. postali smo prva škola koja je imala namjenski građen brod za obrazovanje pomoraca. Bio je to Vila Velebita

Lani je predstavljena i monografija o školskim brodovima Pomorske škole Bakar

učenički dom za 80 učenika te školski brod. U Rijeci još imamo prostor za obrazovanje odraslih. Zato je i održavanje škole daleko skuplje, pa se nadamo razumijevanju nadležnih. Snalazimo se i sami, pa smo primjerice uredili posebnu učionicu za brodske komunikacije – nastavlja Papeš..

“Učiti nautiku u klupi isto je kao učiti se plivati na suhom... Brod po moru jedino je uspješno i sigurno sredstvo obuke.” Tako stoji u Izvještaju kraljevske nautičke škole u Bakru za školsku godinu 1914./15. Činjenica je da su se u Bakru te preporuke čvrsto držali još od kraja 19. stoljeća budući da je škola imala prvi školski brod na Sredozemlju, 1894. godine nabavljena je jahta Farnese, vlasništvo vojvode od Parme, koja je u Bakru dobila ime Margita. Taj brod, kao i njegovi sljedbenici detaljno su predstavljani u lani izdanoj monografiji o školskim brodovima Pomorske škole Bakar, tiskanoj uz županijsku financijsku pomoć. Glavni urednik tog vrijednog djela i autor većine tekstova je školski knjižničar Niko Cvjetković mlađi, koji s ponosom pripovijeda nastavak priče o brodovima bakarske škole.

– Godine 1908. postali smo prva škola koja je imala namjenski građen brod za obrazovanje pomoraca. Bio je to brod Vila Velebita, koja je bila u Bakru do početka Drugog svjetskog rata, kada su ga zaplijenili Talijani, a 1943. godine je potopljen. Naš današnji školski brod Vila Velebita dva došao je u Bakar 1973. godine i logično je što je dobio to ime, u spomen na svog prethodnika. Vilu Velebita dva škola je dobila na dar od Jadrolinije, bio je to drveni putnički 30-metarski brod koji se preuredio za potrebe škole – iznosi Cvjetković.

Problem s održavanjem broda

S Vilom Velebita bakarski učenici su oplovili praktički cijelo Sredozemlje, uplovljavali su s njom u Carigrad, u Atenu, u francuske luke. To graniči s nevjerojatnim kada se zna u koje vrijeme se plovilo, a pogotovo kada se na starijim fotografijama vidi tko je sačinjavao posadu: učenici, i to ne samo oni završnih razreda.

– Bilo je tu klinaca od 15 godina, trebalo je puno hrabrosti i vještine da se s takvom posadom otisne na putovanja. U to doba nije bilo radiostanice, brod je bio izložen hirovima mora i nevremena, vjerojatno se to danas ne bi slagalo ni s jednim pedagoškim standardom. No, učenici su se na tim putovanjima “istesali”, nakon toga su postajali pravi po-

morci – nastavlja Cvjetković.

Škola ima dosta problema s održavanjem svog broda budući da novca nema dovoljno, a svaki brod, pogotovo onaj godišta Vile Velebita dva, vapi za redovitim održavanjem.

– Već tri mjeseca muku mučimo kako nabaviti neke dijelove da možemo napraviti generalni remont stroja, što nije napravljeno u posljednjih 20 godina. Po našim predračunima, to košta

Uočavamo potrebu za još jednim novim zanimanjem, ljudima koji bi radili u marinama – ravnatelj Pomorske škole Bakar Gordan Papeš

sigurno 150 tisuća kuna, a brodogradilišta bi naplatila i više. Ministarstvo obrazovanja ne prepoznaje te potrebe jer nema drugih brodova. Županija nam posljednjih godina izlazi ususret, plaća nam redovno dokovanje, ali to služi samo da bi brod dobio klasu, i nije dovoljno. Prije nekoliko godina smo sami, uz pomoć naših domara i profesora te uz angažman učenika, napravili nove palube, i na taj način uštedjeli nekoliko stotina tisuća kuna – govori ravnatelj Papeš.

Hrvatska je sagradila novi školski brod, Kraljicu mora, nedavno je porinut u Korčuli. Taj brod bit će na korištenju svim našim pomorskim učilištima, a u Bakru su dobili obećanje da će prva plovidba biti baš kod njih.

Međunarodno priznate svjedodžbe

O današnjoj visokoj razini školovanja u Bakru svjedoči činjenica da je, uz pomorske škole u Zadru i Splitu, riječ o jedinjoj školi u Hrvatskoj koja ima međunarodno priznate svjedodžbe.

– Naše škole moraju biti usklađene s međunarodnim konvencijama, moraju imati

Veslačka regata

Značajan projekt škole je međunarodna veslačka regata pomorskih učilišta u mornaričkim kuterima, odnosno brodicama za spašavanje, po čemu je također jedinstvena u Hrvatskoj. Održava se već petnaestak godina i ugošćuje većinu pomorskih škola i fakulteta iz Hrvatske, iz Slovenije dolaze gosti iz Portoroža, iz Crne Gore iz Kotora, iz Italije iz Trsta, Venecije, Ravenne, čak iz Genove i Napulja, a lani je došlo i pomorsko učilište iz Beograda. Manifestacija okuplja 500 sudionika, više od tisuću gledatelja pruža im podršku s bakarske rive.

– Regata je već prerasla okvire škole, ubuduće će barem popratne djelatnosti morati preuzeti netko drugi. Pregovaramo s Turističkom zajednicom Bakra, nadamo se i sudjelovanju Županije – iznosi ravnatelj Papeš.

ISO sustav, koji se svake godine potvrđuje. Radimo pod ingerencijom Ministarstva mora koje nam verificira svjedodžbe, na temelju kojih naši završeni učenici mogu ići na brodove širom svijeta, i Ministarstva obrazovanja – iznosi Papeš.

Pomorska škola danas školuje učenike u nautičkom i u strojarском odjeljenju te u logistici i špediciji. Postoji namjera osnivanja novog odjeljenja koje bi se zvalo logistika i menadžment, odnosno upravljanje, ali zasad za to nema razumijevanja u Ministarstvu.

– Uočavamo potrebu za još jednim novim zanimanjem, ljudima koji bi radili u marinama jer i same marine ukazuju na kadar kakav im treba. Smatramo da škola mora rasti zajedno s privredom, kao što se i primjerice nautičari prilagođavaju razvoju brodova – tvrdi Papeš i dodaje da je bakarska škola priznata i kao ekoškola budući da njezini učenici i profesori sudjeluju na svim ekološkim akcijama u blizini te održavaju ekosustav u širem akvatoriju oko Grada Bakra. ■■

Za osmijeh na licu

- Od onih, za mnoge banalnih pitanja kao što su: "Teta Ana, što je to hotel?", "Je li more slatko ili slano", mi smo napravili korak dalje. Odlazimo i u hotele i u kazalište, stigli smo kao Udruga i do predsjednika Republike Stjepana Mesića, a sudjelovali smo i na Specijalnoj olimpijadi 1987. godine - prisjeća se predsjednica Pribanić mnogobrojnih uspjeha.

Danas Klub otvara svoja vrata u jutarnjim satima, a članovi odmah prijavljuju poslu. U trenutku kada smo ih obišli marljivo su pekli keramiku, bojili maske koje bez rezerve, sve do jedne imaju osmijeh na licu. Zidovi prostorija ukrašeni su prekrasnim crtežima koji su opet rad marljivih ruku. Za pomoć u likovnom stvaralaštvu zaslužan je Željko Delač, slikar i volonter, likovni terapeut, koji biranim riječima, strpljivo radi s članovima Kluba. Glazbeni terapeut i voditelj zbora "Crvene ruže" Zdravko Tomić bezrezervno se daje članovima zbora kojeg su građani Rijeke imali prilike čuti na mnogobrojnim proslavama. Jasna Kalčić-Šušak, diplomirani pedagog u Klubu "Srce", voditeljica je programskih aktivnosti i svakog jutra dočekuje članove s već unaprijed prorađenim programom koji će tog dana zajedno uspješno savladati.

Sa Srcem je život ljepši i radosniji

Zdravko
Tomić vodi
zbor "Crvene
ruže"

Ana Pribanić

Klub "Srce" za pomoć osobama s mentalnom retardacijom proslavio je pedesetu obljetnicu postojanja i rada. U Klubu se zbrinjavaju osobe s mentalnom retardacijom koje se nalaze u obiteljima, a koje za sada nemaju potrebe za institucijom. Radom u Klubu zadovoljavaju se potrebe obitelji i žele samih korisnika programa Kluba

Napisala: Slavica KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Prije punih pedeset godina Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom osnovala je Klub "Srce" koji okuplja ljude dobre volje pomažući u unapređenju kvalitete života osoba s mentalnom retardacijom. Njihovim obiteljima i prije pedeset godina kao i danas, cilj je isti, okupljati i poticati roditelje, skrbnike, sugrađane, prijatelje, stručne djelatnike pa i široku javnost na aktivnosti u korist osoba s mentalnom retardacijom.

A počelo je stidljivo, okupilo se nekoliko roditelja koji nisu imali ama baš ništa, u početku nikakvih materijalnih sredstava, samo ogromno srce i želju da se i njihova djeca na neki način socijaliziraju, druže s ostalom djecom, nauče neke jednostavne radnje, otkriju kazalište ili sportske terene...

I 6. studenoga davne 1959. godine osnovana je Udruga, odnosno Klub "Srce" u Ulici senjskih uskoka na inicijativu Centra za odgoj i obrazovanje, tadašnje Specijalne škole. Nažalost, pripovijeda današnja predsjednica Udruge Ana Pribanić, ogroman dio dokumentiranih zapisa iz tog vremena uništen je u poplavi, no sjećanje je još dobro služi pa je istaknula jednog od osnivača Udruge Savu Čuljka, bivšeg ravnatelja Učeničkog doma. Potom je predsjedničko kormilo preuzeo tadašnji riječki gospodarstvenik Vladimir Cuculić, pa tajnik tadašnjeg SIŽ-a socijalne skrbi Vladimir Mijanović. Punih 16 godina kormilo je uspješno vodila Marija Mima Blažević, a današnja predsjednica Ana Pribanić uspješno upravlja "Srcem" pune 22 godine. I kako je i sama naglasila, bilo je teških ali i trenutaka sreće, uspjeha i nadahnuća koji svojom snagom brišu sve poraze i teškoće.

Ljubav i toplina u Klubu

Svakodnevno u "Srcu", koje je smješteno u Rijeci u Prvomajskoj ulici 14 a, dolazi preko dvadesetero djece i odraslih. U Klubu se zbrinjavaju osobe s mentalnom retardacijom koje se nalaze u obiteljima, a koje za sada nemaju potrebe za institucijom. Radom u Klubu zadovoljavaju se potrebe obitelji i želje samih korisnika programa Kluba.

Po dolasku se odmah uključuju u raznovrsne programske aktivnosti koje je moguće realizirati zahvaljujući sredstvima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Primorsko-goranske županije i dijelom Grada Rijeke. Roditelji djece s mentalnom retardacijom također su od velike pomoći, ima i dobronamjernih ljudi koji pomažu prilozima, a pomažu i tvrtke, premda danas daleko rjeđe nego prijašnjih godina. "Više dobivamo priloge u materijalnim dobrima nego kroz financijsku potporu", reći će Ana Pribanić, ali se i ne žali. Važna su djeca, važna su im "Srca" zbog čije se topline i ljubavi okupljaju. Ponosno predsjednica naglašava napredovanja na lokalnoj i državnoj razini gdje se redovno prijavljuju i natječu kao Udruga i na taj način pokazuju, premda različiti, da znaju biti uspješni.

Pozdrav iz Kluba "Srce"

- Kod nas borave djeca iz Klane, Studene, Muna, Lovrana, Kastva, Viškova, Matulja, a na nas čekaju, odnosno očekuju pomoć i djeca i njihovi roditelji iz Vrbovskog, Krka i Delnica. No, zbog udaljenosti, troškova, ostarjelih i nemoćnih roditelja, te nemogućnosti da ih dovoze u Klub u Rijeku kako bi se djeca uključivala u poludnevni boravak, ozbiljno razmišljamo o otvaranju ispostava, pokušavamo organizirati život i za tu djecu na udaljenijim lokacijama, no to su tek planovi i razmišljanja - naglašava predsjednica Udruge.

Izvući djecu iz anonimnosti

"Zašto je važno da osim stručnih ustanova u kojima djeca s mentalnom retardacijom uče i borave, imaju dodatnu mogućnost uključivanja u poludnevni boravak gdje se osposobljavaju za samostalan život?" pita se Ana Pribanić i odgovara da je upravo takav oblik razonode i druženja daleko humaniji.

- Ako nekako želimo odrediti vremenski termin kada je roditeljima najteže, onda je to svakako predškolska dob. Sve se nekako u razvoju djece s mentalnom retardacijom iskristalizira u njegovoj vrtičkoj dobi. Tu najprije mislim na strašne poteškoće s kakvima se suoči sam roditelj neposredno prije polaska u školu. Tada se praktički osvještava činjenica da njegovo dijete nije za "normalnu" školu. To je i vrijeme kada pucaju brakovi, roditelji se teško mire sa spoznajom da im dijete ima mentalnu retardaciju. No, roditelj ne zna da postoji Klub koji im može pomoći u vjerojatno najtežim životnim iskustvima. U Klubu se mogu dobiti sve informacije, pa i podijeliti one najintimnije strepnje i strahovi. Tu će roditelj postepeno ali kontinuirano skupljati iskustva i bit će mu lakše u radu s djetetom, kao i svim članovima obitelji.

Naša istraživanja pokazuju da broj rođene djece s mentalnom retardacijom nije u opadanju. Djeca do 18. godine spadaju u kategoriju djece s teškoćama u razvoju, a od 18. godine u osobe s invaliditetom, odnosno osobe s mentalnom retardacijom. Do 21. go-

dine djeca se školuju, a nadalje bi trebala biti kući, izvan društvene sredine i bez nastavka rehabilitacije. Naša iskustva govore upravo suprotno - kazuje nam Ana Pribanić prisjetivši se prostora u Brenttinijevoj ulici 1987. godine kada su nakon školskih obaveza oko 15 sati u istom prostoru funkcionirali kao Udruga, odnosno Klub i time produljili boravak djeci u svakodnevnom druženju. Potom su tražili od Grada dobili prostorije u Kružnoj ulici, ali zbog neadekvatnog prostora preselili su se u Prvomajsku ulicu gdje djeluju već punih 14 godina. Tada je bilo malo djece, a onda, odjednom, kako se izrazila predsjednica, "kao da ih je poplava izbacila". Odjednom su se roditelji ohrabрили, počeli se javljati i na neki način izvlačiti svoju djecu iz anonimnosti i sobičaka u kojima su živjeli. Ništa to nije za osudu, to je valjda u našem mentalitetu, sakriti tajnu od susjeda, svojih bližnjih, radije ih skrivati od pogleda okoline nego educirati. No, izvlačeći djecu iz anonimnosti, roditelj je učinio mnogo za svoje dijete, ali i odagnao predrasude i komplekse, tvrdi predsjednica.

Nova situacija

- I ja sam bila potpuno neuka kada sam došla sa svojim Karlom koji danas ima 42 godine. Zahvalna sam Centru za odgoj i obrazovanje koji me uvodio u jedan novi svijet, kako mene tako i Karla. Polako sam se učila, imala razumijevanja i u obitelji i na poslu s kolegama. Lijegala sam i dizala se sa zakonskim propisima, učila i iznalazila ono što bi moglo u okviru zakona pomoći takvoj djeci ali i roditeljima. Pa moj Karlo je bio potpuno nepokretan, a danas pjeva u zboru "Crvene ruže" osnovanom unutar Kluba "Srce", opismenio se i s njime mogu poći na kraj svijeta! - objašnjava Ana Pribanić.

Sada se pojavljuje jedna nova, vrlo neobična situacija, kako godine prolaze, tako su i roditelji ostarjeli. Sada imamo slučajeve da nam neki u Klub dolaze sami, a ujedno brinu i skrbe o svojim ostarjelim roditeljima! Nevjerojatno, ali funkcionira. ■■

*Korzo pamti
i sudjeluje,
noseći sa sobom
svakodnevicu i
povijest, obične
građane i velika
imena, dokolicu i
posao...*

Biti na Korzu, znači biti dijelom grada

Arhitekt Gnamb je svojim urbanističkim projektima 1780. godine otvorio Rijeku prema moru i može se reći da je upravo on osoba koja je zaslužna za nultu godinu Korza. Međutim, Gnambovo Korzo nije prvotno zamišljeno kao šetnica već ulica oko koje niču suvremene zgrade. No, vrlo brzo ono postaje osunčana promenada

Napisala: Barbara ČALUŠIĆ
Snimio: Petar FABIJAN i Arhiva ZIP

Kad je gradu ime Rijeka, onda i njegova lagora teče. Tako bi se u jednoj rečenici mogla sažeti priča o riječkom Korzu, stoljetnoj gradskoj jezgri na kojoj se posljednjih stoljeća odvija svjetovni, politički i duhovni život grada koji, poput mnogih sebi sličnih, nema središnji trg na kojem statično živi svoj život već široku ulicu koja prolazi njegovim centrom, noseći sa sobom svakodnevnicu i povijest, obične građane i velika imena, dokolicu i posao...

Biti na Korzu, znači biti dijelom grada, a doživljavati Korzo kao neizostavan dio svoje svakodnevnice rute nesumnjivo znači biti Riječaninom i Primorcem koji kad prolazi Korzom zna da zapravo hoda morem, iako ga možda ne vidi. Jer današnje je Korzo kao u nekoj antičkoj legendi izraslo iz mora, a u stvarnosti iz nasušne potrebe i želje svojih stanovnika da ga osvoje.

Urbanizacija ruši bedeme grada

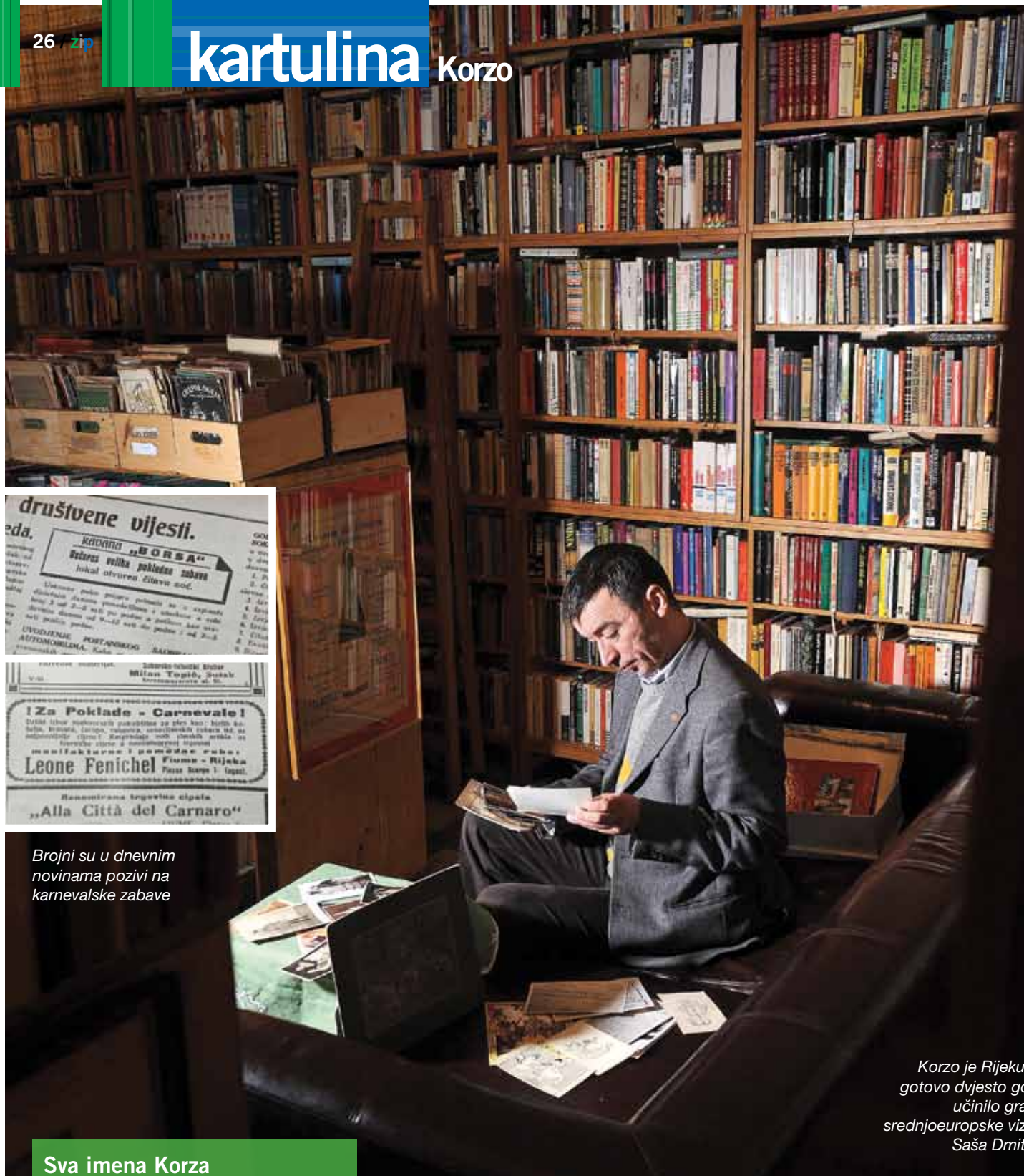
Kao što je poznato, Korzo se nalazi na prostoru srednjovjekovnih zidina koje su opasavale grad, a to se jasno vidi na starim grafikama na kojima je Korzo prostor od današnje zgrade Radija Rijeka do zgrade Kraša odnosno prema tadašnjim nazivima od topničke utvrde Svetog Jeronima do Sokol kule. Kako kaže istraživač riječke prošlosti Saša Dmitrović, Korzo je sve što se nalazilo ispred zidina, na nasipu. A u davna vremena nije se nalazilo mnogo; bio je

1 - Korzo na kartulini iz 1903. godine

2 - Pokladna povorka u drugoj polovici 19. stoljeća sastojala se od mnoštva kočija, kola s alegorijskim prizorima i brodova na kotačima

3 - Noble bal u dvorani Filodramatice

Brojni su u dnevnim novinama pozivi na karnevalske zabave

Korzo je Rijeku prije gotovo dvjesto godina učinilo gradom srednjoeuropske vizure - Saša Dmitrović

Sva imena Korza

Dok Talijani korzom gotovo uvijek nazivaju malo širu ulicu ime riječkog Korza pojavljuje se u vrijeme Austro-Ugarske i označava prostor koji je danas s jedne strane omeđen Gradskom knjižnicom, a s druge Gradskom čitaonicom. Kad 1916. godine umire Franjo Josip I., a Prvi svjetski rat je u tijeku te Austro-Ugarska monarhija na zalasku, Korzo dobiva naziv po preminulom caru. Ubrzo lokalna uprava 1919. godine Korzu daje ime po Vittoriji

Emanuelle III, a kako tvrdi Saša Dmitrović, neki pogrešno drže da je taj naziv trajao do svibnja 1945. godine. Naime, 1943. godine nakon kapitulacije Italije njemačke postrojbe zauzimaju grad u listopadu iste godine mijenja se taj naziv u Corso Ettore Mutti koji se držao mučenikom fašizma. Kasnije nakon rata, točnije 1946. godine Korzo dobiva ime Korzo Crvene armije.

- Kad je Tito rekao sudbonosno "Ne" 1949. godine mijenja se ime u prikladniji

naziv u duhu ovdašnje kulture pa dobivamo Korzo Ivana Zajca, u spomen jednoj od najmarkatnijih ličnosti koje je Rijeka iznjedrila. Ovo je ime trajalo vrlo kratko pa naziv praktički nije ni zaživio niti su izrađene ploče. Ubrzo 1952. godine Korzo mijenja naziv u Korzo Narodne revolucije i taj naziv stoji do 1991. godine. U srpnju te godine kreće preimenovanje ulica i otad se Korzo zove samo Korzo i valjda će tako biti za vrijeme vijekova, nada se riječki istraživač.

Maškarani auto rally Pariz - Korzo - Bakar

Samo je mijena vječna - Korzo sa svojim "šetačima" nije nikada isto

to tek žal s dva mala brodogradilišta. I kako je onda iz mora koje je oplakivalo zidine srednjovjekovne Rijeke i prostora na kojem se moglo susresti tek ribare i kalafate, izniknulo Korzo koje danas poznajemo?

- Možebitni početak Korza svakako je vezan uz urbanizaciju. To je kad Rijeka kao mali srednjovjekovni grad počinje izlaziti iz svojih bedema, tražiti prostor, zrak i svjetlo te sve što joj treba kao gradu da se razvija. Takav početak može se smjestiti u 1719. godinu kad Rijeka od cara Karla VI. dobiva status slobodne luke kako bi se suprotstavila snazi Venecijanske republike. Za vrijeme Josipa II. započinje rušenje bedema, a to se događa oko 1790. godine i odvija se paralelno s padom venecijanske opasnosti. Osnovni bedem na Korzu pretvara se u kuće, a rov koji je opasavao bedem se zasipava, što znači da se vjerojatno koristio kao građevinski materijal za izlazak prema moru.

Koliko s otvaranjem prema moru ekspandira i sam grad govori podatak da je početkom 18. stoljeća Rijeka imala tri i pol tisuće stanovnika, a ta će se brojka za sto godina udeseterostručiti, govori istraživač riječke prošlosti koji kao ključnu ličnost u metamorfozi Rijeke kao srednjovjekovnog grada u grad čija je neizostavna asocijacija Korzo, vidi urbanista Antuna Gnamba.

On je svojim urbanističkim projektima 1780. godine otvorio Rijeku prema moru i može se

reći da je upravo on osoba koja je zaslužna za nultu godinu Korza koji je tada, sa svojim novim zgradama, bio i svojevrzni antonim Starom gradu pa je kolokvijalno i nazivan Novim gradom.

Od nasipanog žala do gradske šetnice

Gnambovo Korzo nije prvotno zamišljeno kao šetnica već ulica oko koje niču suvremene zgrade. No, vrlo brzo ono postaje osunčana promenade, pandam Fiumari gdje je ugodno strujanje vjetra hladilo Riječane za vrućih ljetnih predvečerja. Nazivan još i predgradom Rijeke, Korzo se od nasipanog žala razvojem građanskog sloja pretvara u mjesto kojim prometuju kočije, a kreću i građanske navike – obiteljska šetnja u vrijeme rezervirano za izlaske iz kuća.

Uskoro riječko Korzo postaje nadaleko poznato, a formiranjem Sušaka kao svojevrsnog gradskog središta preko mosta, viši slojevi stanovništva danas istočnog dijela Rijeke društveni život i dalje vode – na Korzu, u njegovim kavanama i u Narodnoj čitaonici koja se nalazi na mjestu današnje zgrade Radio Rijeke. U Rijeci borave brojni uglednici, kraljevi, državnici i umjetnici i svi oni, od cara Franje Josipa preko Stendhala pa do Mussolinija i Che Guevare u vrijeme svog boravka u gradu na Rječini prošetali su Korzom. Korzo je Rijeku prije gotovo dvjesto godina učinilo gradom srednjoeuropske vizure, a jedan manje poznat ilirac Ljudevit Vukotinić o Korzu je 1852. go-

dine u časopisu Neven napisao sljedeće:

Grad riječki glede veličoće svoje i prostranosti nije ravan Zagrebu, nu šo se tiče krasote kuća, čistoće sokaka, živahnosti trgovačke i lijepog rasvjetljenja, naš glavni grad nadvisuje. Nova Rijeka imade 5-6 sokaka vrlo lijepih u kojima imade upravo krasnih zgrada, među kojima se glavni sokak „Corso“ zvani, odlikuje.

Kad Korzo stavi masku

No, svake je godine dolazilo i vrijeme kad bi riječko Korzo odbacilo svoj izgled umivene urbane šetnice koja pokazuje puls jednog mirnog grada. Karneval je u Rijeci stoljećima vrijeme kad bi se puls mirnog primorskog gradića ubrzavao i životne maske odbacivale, a nakon stoljetnog ludovanja unutar zidina Starog grada, maske su u drugoj polovici 19. stoljeća izašle na Korzo. U vrijeme poklada maskirane zabave odvijale su se u sjedištima raznih klubova, kazalištu i na noble balu u tadašnjoj Gvenerovoj palači. Vrhunac veselja, kako ističe Saša Dmitrović, dešavao se na pokladni utorak kad bi tisuće ljudi preplavile riječko Korzo i okolne ulice ne bi li vidjeli meštra karnevala.

- Pokladna povorka sastojala se od mnoštva kočija, kola s alegorijskim prizorima, brodova na kotačima. Maskirane povorke s alegorijskim kolima od kartona proizvod su kulturne klime konca stoljeća, fin de siecle. Devedesetih godina pretprošlog stoljeća u Rijeci je

No, svake je godine dolazilo i vrijeme kada je riječko Korzo odbacilo svoj izgled umivene urbane šetnice koja pokazuje puls jednog mirnog grada. Karneval je u Rijeci stoljećima vrijeme kad bi se puls mirnog primorskog gradića ubrzavao i životne maske odbacivale. Tako je bilo nekad, tako je i danas

Biti na Korzu, znači biti dijelom grada, a doživljavati Korzo kao neizostavan dio svoje svakodnevne rute nesumnjivo znači biti Riječaninom i Primorcem koji kad prolazi Korzom zna da zapravo hoda morem, iako ga možda ne vidi. Jer današnje je Korzo kao u nekoj antičkoj legendi izraslo iz mora, a u stvarnosti iz nasušne potrebe i želje svojih stanovnika da ga osvoje

Na fotografijama Petra Grabovca - kažnjavanje nesavjesnog vozača koji je na Korzo Narodne revolucije došao automobilom...

Na Korzu se nalazi i zgrada sjedišta Županije, nekadašnja Assicurazioni Generali, izgrađena 1831.

...i "socijalistički" Korzo s parkiranim automobilima pod urom u jeku izgradnje prve robne kuće "Korzo"

U vrijeme Karnevala i Korzo "poludi"

pred svaku karnevalsku sezonu i prigodnu smotru kočija na Korzu, grad objavljivao nagradni natječaj za najljepša alegorijska kola, osnivao žiri i imenovao u njega ljude poput znamenitog riječkog slikara Giovannija Fumija (1842.-1900.). Oni su stajali na Jadranskom trgu da bi pregledavali cijelu povorku i tako birali pobjednika, opisuje Dmitrović. Danas neizostavni dio riječke povorke, automobil, dijelom karnevalske povorke postaje 1905. godine, kad su se pored 63 kočije, 14 karnevalskih i 6 alegorijskih kola pojavila i tri automobila nepoznate marke i vlasnika.

Nedvojbeno, uspon riječkog gospodarstva stvorio je izuzetnu osnovu za novi karneval, kakvog s manjim izmjenama na riječkom Korzu gledamo i danas. Prema Dmitrovićevim riječima, grad je u to vrijeme naglo povećao broj žitelja, izgrađene su rezidencijalne četvrti, pristigli ljudi iz civilizacijski viših i drugih sredina. Stari karneval umro je zajedno sa starim običajima, a nove su se polako uvodile. Mnoštvo novih strukovnih udruga, klubova, športskih društava, zavičajnih klubova priređivalo je krabuljne plesove tijekom karnevalske sezone. Prvo među njima bilo je građansko udruženje Casino Patriotico nastalo 1846. godine združivanjem dvaju prijašnjih klubova koji su okupljali viđenije Riječane. U njihovu odboru bila su najznamenitija imena riječke povijesti devetnaestog stoljeća, sve sami posjednici, trgovci, brodovlasnici, svećenici, odvjetnici, liječnici i činovnici, poput Ciotte, Celebrinija, Francovicha, Scarpe, Meyniera, Würtha, Descovicha, Tarabocchije i ostalih.

Traženo "streljivo" i karnevalski rekviziti

Riječki karneval već tada dobiva i svoju tržišnu crtu, brend na kojem dobro mogu profitirati vješti trgovci. Tako koncem prošlog stoljeća izlozi riječkih butika i trgovina jedva podnose preobilje kostima i odijela za maskenbal, a koliko je vlasnicima štandova za prodaju karnevalskih rekvizita krenulo dobro, dokazuje i podatak da bi tijekom karnevalske povorke na pokladni utorak, na Korzu prodali sve što je bilo za prodati.

- Ilustrativan je primjer riječkog trgovca Salomona Weissa koji je za karneval 1887. godine prodao 18 kvintala korijandola, što je jednako 1800 kilograma! On nije bio jedini trgovac tom robom, a na pokladni je utorak već oko pet sati poslijepodne korijandola ponestalo. Nije ih bilo ni za suho zlato, a 1894. godine u vrijeme karnevala trgovina Weiss prodala je 4000 kilograma "streljiva", trgovac Marko Vasilčić 2000 kilograma i gospođa Vasilčić 1000 kilograma. Sveukupno to je 7000 kilograma prodanih korijandola, brojke su koje je uspio prikupiti Dmitrović, a koje prilično slikovito govore o tradiciji i masovnosti maškarnog ludila u karnevalskoj povorci na Korzu.

Povorka je uz veselje bila i mjesto nepodopština, privatnih okršaja, ali situacija u kojima je morala intervenirati policija. Iz policijske crne kronike koju u svojoj knjizi "Riječki karneval" navodi Saša Dmitrović može iščitati da su džepari bili neizostavni sudionici povorke. U starim spisima stoje imena izvjesnih Francesce Gherbincich i Angioline Rigoni iz Rijeke koje su karneval iskoristile kao priliku

za prikupljanje novca za siromašne obitelji. Međutim, zaboravile su dodati da je riječ o vlastitim siromašnim obiteljima...

Obnovljeni Karneval

Tradiciju karnevalske povorke i sve pripovijesti koje je nosila sa sobom prekinuo je Prvi svjetski rat i činjenica da je nakon rata riječko područje podijeljeno na dvije države. Sušačani odlaze pod okrilja čitaonica i ispred Kontinentala dok u Rijeci tradiciju karnevalske povorke prekida fašistička vlada Benita Mussolinija donošenjem niza zakona koji su suspendirali slobodu izražavanja. Sukladno tome nije bilo moguće niti organizirati karnevalske priredbe na kojima su vlasti bile čest motiv poruge karnevalskih družina. Sličan običaj nastavljaju vlasti poslijeratne Jugoslavije koje su karneval proglasile nepodobnim, a njegovo isključivanje iz kalendara društvenih zbivanja "odlučnim odgovorom imperijalistima i neprijateljima zemlje".

Kao i sve što vrijedi i ima neizbrisiv trag u povijesti, tako je i više puta proskribirani riječki karneval ponovo oživio početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća. Veliku zaslugu ovdje ima prigrad koji je sačuvalao tradiciju maškaranja pa tako zvončarima zasigurno pripada zasluga da Rijeka danas ima obnovljeni karneval. Prvi je sretno pokrenut 1982. godine sa samo 220 sudionika u karnevalskoj povorci Korzom kojim danas tijekom završne povorke prodefilira desetak tisuća maski.

Sve one dokazuju i pokazuju da je Rijeka grad koji vječno teče, a njezin se vodostaj u svako vrijeme najbolje mjeri na Korzu. ■■

Zajednica sportova Primorsko-goranske županije još je lani u lipnju raspisala natječaj za sportsku fotografiju "Sport u Primorsko-goranskoj županiji 2009", a prvi pobjednik i dobitnik nagrade za najbolju sportsku fotografiju je Petar Fabijan, fotoreporter "Novoga lista". On je odnio prvu nagradu za sliku nogometnog susreta odigranog na kraljevičkom Oštru.

Akcija Zajednice sportova PGŽ naišla je na odličan odjek fotoreportera koji su se, bez obzira radilo se o profesionalcima ili amaterima, odazvali u velikom broju.

Posebna stručna komisija odlučila je pohvale uručiti Tei Cimaš za fotografiju pod nazivom "Rijeka-Zagreb", zatim Vedranu Karuzi za fotografiju "Gimnastičar" i Danijelu Mureti za fotografiju "Biciklistička 2009." Pohvala je dodijeljena i Goranu Novotnyju za fotografiju "Rapski plivački maraton", a posebnu autorsku pohvalu dobio je Roni Brmalj čije su sportske fotografije najbrojnije.

Najboljima je komisija ocijenila fotografiju Paula Dukića "SC Rupa 2009" (treća nagrada, 2.000 kuna), drugoplasirani je Damir Škomrlj za fotografiju "Krapić" koji je osvojio i 3.000 kuna, a prva nagrada i 4.000 kuna otišla je u ruke Petra Fabijana za fotografiju "Nogomet na igralištu Oštro".

Atmosfera otvorenog prostora - treće nagrada za Paula Dukića

Uz dodjelu nagrada u prostorijama riječke Narodne čitaonice početkom veljače otvorena je izložba najboljih fotografija pristiglih na natječaj.

U obrazloženju predsjednika stručne komisije prof. Borislava Božića stoji da se ovo povjerenstvo u ocjenjivanju pristigloga materijala rukovodilo zahtjevnosću sportskog snimatelja, koji mora poznavati duh i karakter sporta kojeg snima i mora prepoznati i snimiti odlučujući trenutak. Na toj "platformi" dodijeljene su nagrade prvog natječaja sportske fotografije u našoj županiji, a organizatori se nadaju da će ova akcija prerasti u tradiciju. ■■

Stručno povjerenstvo se u ocjenjivanju pristigloga materijala rukovodilo zahtjevnosću sportskog snimatelja, koji mora poznavati duh i karakter sporta kojeg snima i mora prepoznati i snimiti odlučujući trenutak. Na toj "platformi" dodijeljene su nagrade prvog natječaja sportske fotografije u našoj županiji, a organizatori se nadaju da će ova akcija prerasti u tradiciju

- 1 - Leteći gimnastičar Vedrana Karuze
- 2 - Ana Jelušić u objektivu Ronija Brmalja
- 3 - Biciklist u pokretu Danijela Murete
- 4 - Rapski maraton Gorana Novotnyja
- 5 - Rijeka-Zagreb Tee Cimaš

**Majstori
odlučujućeg
trenutka**

Brutalnost trenutka na drugonagrađenoj fotografiji Damira Škomrlja

Napisao i snimio: Marinko KRMPOTIĆ

Ušesnaestu godinu vrlo uspješnog Urada početkom ove godine krenulo je poduzeće "Lokve" d.d., trenutačno najznačajniji hrvatski proizvođač prozora i vrata, firma koja više od pola svojih proizvoda plasira na EU tržišta. Lokve d.d. osnovane su 1994. godine tijekom privatizacije drvoprerađivačkih pogona nekadašnjeg poduzeća DIP Delnice koje je u brojnim goranskim naseljima desetljećima čuvalo i razvijalo tradiciju goranskog bavljenja drvom. Iako je pretvorba i privatizacija u nekoliko bivših DIP-ovih pogona bila vrlo kaotična, u Lokvama je taj proces protekao bez ikakvih skandala i repova, a novim vlasnikom postala je porodična tvrtka Mihelčić, osnovana još daleke 1928. godine. Predsjednikom uprave novosnovane tvrtke Lokve d.d. postao je mladi lokvarski poduzetnik Franjo Mihelčić koji u proteklih petnaest godina uspijeva stvoriti u Hrvatskoj i Europi prepoznatljivu i uglednu firmu, osmisivši robne marke koje već imaju status branda. Predstavljajući svoje poduzeće Mihelčić kaže:

"Specifičnost naše proizvodnje, čak ne samo u hrvatskim, već i u europskim okvirima, je da vršimo transformaciju sirovine od trupca do finalnog proizvoda, odnosno sirovinu primamo u pilani, potom je obrađujemo i izrađujemo konačan proizvod - prozore, vrata, škure, žaluzine, rolete, klizne stijene, balkonska vrata...

Specijalisti za fasadne elemente

Naravno, za realizaciju cjelokupnog procesa potrebna je kvalitetna tehnologija, iskustvo i znanje pa smo svih proteklih godina iznimno puno pažnje polagali kvalitetnom menadžmentu, proizvodnom kadru i ulaganju u vrhunsku tehnologiju", kaže Mihelčić. "Takav pristup rezultirao je osvajanjem tržišta, ali i nizom priznanja pa smo, primjerice, 2000. godine dobili 'Zlatnu kunu' kao najbolja tvrtka srednje veličine u Primorsko-goranskoj županiji, potom smo 2002. godine, kao prvi u drvnoj branši usvojili Sustav upravljanja kvalitetom, odnosno stekli certifikat ISO 9001/2000, a 2008. godine bili smo prvi u drvoprerađivaštvu koji smo stekli certifikat CE, točnije oznaku kvalitete utemeljenu na europskim standardima.

Specijalisti smo za fasadne elemente u varijanti drvo i drvo-aluminij, a trenutačno nam je najpoznatiji prozorski sustav tzv. AluLock. Godišnje proizvodimo oko 30.000 jedinica od čega su pola prozori a ostalo su dodatni elementi kao što su škure, žaluzine, rolete i komarnici.

Sadašnji kapaciteti zadovoljavaju naše trenutačne mogućnosti, a naravno da nam je cilj povećanje prodaje i širenje kapaciteta, ali u prvom planu je fleksibilnost proizvodnje, odnosno stvaranje uvjeta da možemo izrađivati što više proizvoda po posebnim zahtjevima tržišta. Naime, vrlo je bitno istaknuti kako uglavnom proizvodimo takozvane in-

dividualizirane proizvode, odnosno praktično u većini slučajeva radimo po narudžbi i na temelju želja našeg kupca izrađujemo prozore, vrata ili određeni element, a u manjem dijelu naši su proizvodi tipskog karaktera. Novost s kojom uskoro namjeravamo izaći na hrvatsko tržište je strukturalna fasada u varijanti drvo-aluminij koja je trenutno u trendu i u Europi je jako prihvaćena pa vjerujem da će tako biti i u Hrvatskoj", ističe Mihelčić.

Stimulirati domaću proizvodnju

Broj uposlenih u Lokvama d.d. kreće se konstantno oko 130 ljudi, a zahvaljujući stalnim ulaganjima u tehnologiju dosegnuta je visoka razina srednje više klase sličnih proizvođača u EU, zahvaljujući čemu ovo lokvarsko poduzeće ima nedvojben ugled na stranim tržištima i kupce koji vjeruju u kvalitetu goranskih prozora i vrata. Od samih početaka postojanja poduzeća cilj je bio, ističe Mihelčić, uz domaće tržište proširiti se i na susjedne zemlje, pogotovo one u Alpe-Adria regiji. Uspjeha u tome je bilo pa danas Lokve d.d. imaju ugled pouzdanog partnera na tržištu Italije, Slovenije i Švicarske, a prošle godine zabilježen je i vrlo uspješan istup na novim područjima, točnije na tržište Španjolske.

Sva ta tržišta nije nimalo lako zadržati, pogotovo ne u sadašnjim kriznim vremenima koja su, napominje Mihelčić, dotaknula i njegovo poduzeće. "Krizu smo osjetili, ponajprije na domaćem tržištu gdje je zbog smanjene gospodarske aktivnosti došlo i do smanjenja narudžbi pa smo imali i manju realizaciju. No, kroz disperziju plasmana mi smo uspjeli izbjeći veće probleme, odnosno u finalnom dijelu proizvodnje uspjeli smo prodati naše proizvode na razini količine iz 2008. godine. Jedini minus zabilježili smo u onom primarnom dijelu proizvodnje, dakle pilanarstvu, gdje nam je realizacija slabija za 10 do 15 posto. No, s obzirom na sva zbivanja prošle godine, to su rezultati kojima možemo biti zadovoljni, ali ono što je upozoravajuće je da se nastavlja trend smanjenja gospodarskih aktivnosti na domaćem tržištu pa mi se čini da će ova godina biti najteža od ratnih godina naovamo. U tom prevladavanju krize puno može pomoći država i to ne samo kroz subvencije, već i kroz odluku da se u svim segmentima društva, posebno u javnoj nabavi, koriste potencijali domaće prerađivačke industrije, odnosno da se kupuju domaći proizvodi. Primjerice, nelogično je da radove na unutarnjem uređenju pri izgradnji sportskih dvorana, škola ili sličnih objekata - koje financira država - dobivaju strana poduzeća, a kod naših dolazi do gubitka tržišta, otpuštanja ljudi... Tu svakako treba doći do promjene koja će korist donijeti društvu u cjelini", smatra Mihelčić. ■■

1 - Zgrade stambenog naselja u Pescari na kojima su postavljeni prozori i vrata tvrtke Lokve d.d.

2 - Tvrtka konstantno broji 130 zaposlenih
3 - ALULOK-kutni uzorak

Franjo Mihelčić, vlasnik poduzeća Lokve d.d.

Specifičnost je proizvodnje lokvarske tvrtke, čak ne samo u hrvatskim, već i u europskim okvirima, transformacija sirovine od trupca do finalnog proizvoda. Sirovinu primaju u pilani, potom je obrađuju i izrađuju konačan proizvod - prozore, vrata, škure, žaluzine, rolete, klizne stijene, balkonska vrata...

Lokvarski prozori i vrata za Europu

Finalni proizvodi

“Gotovo polovicu ukupne proizvodnje plasiramo na tržišta Europske unije pri čemu je riječ isključivo o finalnim proizvodima, odnosno proizvodima namijenjenim za ugradnju u građevinske objekte. Vrlo je bitno što ih prodajemo pod svojim imenom i kao svoju marku jer na taj način stvaramo i održavamo brand”, ističe Mihelčić napominjući kako se konkretniji podaci o poduzeću mogu naći na adresi www.lokve.com.

Lovci su sve manje lovci a sve više zaštitari

Danas je uloga lovca zaista puno više vezana uz zaštitu prirode i očuvanje životinjskih vrsta, bilo od predatora, bilo od negativnih utjecaja, a vidim to i po sebi jer volim ići u šumu bez puške, ali s fotoaparatom, kaže veteran Rudolf Vančina

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ
Snimili: Marinko KRMPOTIĆ i Željko STIPEĆ

Lovce se najčešće poima i o njima se lobično priča kao o surovim ubojicama koji oboružani supermodernim oružjem odlaze u šumu i sa sigurne udaljenosti mecima razorne snage masakriraju životinje ne dajući im ni trunke šanse, da bi se potom postavljanjem njihovih glava, rogova i ostalih trofeja o zidove svojih soba međusobno hvalili svojim junaštvom i spretnošću.

Da među lovcima ima upravo ovakvih pojedinaca nije nimalo dvojbeno, ali je isto tako točno da daleko najveći dio članova današnjih lovačkih društava čine ljudi koji su prije svega zaštitari prirode i životinja, a tek potom - i to vrlo rijetko - i lovci u klasičnom smislu odstrela životinje.

Uz malo dobre volje i puno spremnosti za obaranje stereotipa u ovu se tvrdnju uvjeriti može svatko tko provede bar jedan dan s

lovcima, a upravo to učinili smo mi pridruživši se skupini članova Lovačkog društva "Tetri-jeb" iz Delnica sudjelujući u njihovim gotovo svakodnevnim aktivnostima koje su miljama daleko od uobičajenog poimanja lovca kao čovjeka koji s puškom čuči u zasjedi i čeka da mu na nišan naiđe plaha i nemoćna košuta.

Zakonski dužni štititi životinje

Naime, lovaca je danas puno, a životinja malo, pa je i sa strane čiste logike jedan od temeljnih zadataka svakog lovca čuvati i štititi životinje jer u suprotnom - neće ni imati što loviti! No, uz taj s lovačkog stajališta čisto prozaičan povod brizi o životinjama, lovci su i zakonski dužni činiti sve kako bi očuvali prirodnu ravnotežu šumskog svijeta te u doba nezdravog širenja civilizacije bili jedna od karika zaštite sve ugroženijeg svijeta divljine.

Kako se to radi na jednom mikro primjeru, točnije u šumama ponad Delnica, uvjerali smo

se u društvu s delničkim lovcima Nenadom i Rudolfom Vančinom, Brankom Petranovićem i Josipom Prelcom krenuvši s njima u akciju opskrbe hranilišta, odnosno aktivnost koju u jesenskom i zimskom razdoblju obavljaju vrlo često. Naime, svako lovačko društvo na području svog lovišta ima i niz hranilišta koja redovno moraju opskrbljivati novom količinom hrane kako bi, pogotovo za pogoršanih vremenskih uvjeta kad se puno teže dolazi do hrane, omogućili životinjama da ne gladuju. Zbog toga što se životinje klone kontakta s ljudima, ta se hranilišta uvijek nalaze podalje od šumskih cesta i puteva pa doći do njih i napuniti ih hranom nije nimalo lako, pogotovo zimi kad treba gaziti i po metar dubok snijeg.

O koliko je opsežnom poslu riječ u delničkom slučaju najbolje svjedoči podatak da LD "Tetri-jeb" samo na području lovišta "Risnjak" ima čak 48 takvih hranilišta za smeću i jelensku divljač, divlje svinje i divo-

U PGŽ-u 3.500 lovaca

Na području Primorsko-goranske županije, ističe tajnik Lovačkog saveza PGŽ-a prof. Anto Šoić, trenutačno djeluje oko 3.500 lovaca i lovačkih pripravnika koji su učlanjeni u neko od čak 38 lovačkih društava čija se sjedišta nalaze u četrdesetak županijskih mjesta. Zanimljivo je da po dva lovačka društva u jednom mjestu imaju Novi Vinodolski, Rab i Rijeka, a bilježimo i slučaj "dualizma", odnosno jedan LD koji okuplja lovce dva mjesta - LD "Srtnjak" (Fužine - Lokve) te LD "Jelen" (Skrad - Ravna Gora). Također, iako većina LD-a djeluje na kontinentalnom području, točnije u 21 mjestu Gorskog kotara, zaleđa Rijeke i vinodolskog područja, znatan dio njih radi u čak 14 gradova ili općina uz more, točnije u Novom Vinodolskom, Rabu, Nerezinama, Malom Lošinju, Lovranu, Crikvenici, Loparu, Opatiji, Krku, Omišlju, Cresu, Beleju, Mošćeničkoj Dragi i Rijeci.

2

3

4

koze, a kraj tih su hranilišta smještena i solišta, manje lokacije gdje se ostavlja sol namijenjena istim vrstama životinja. Sva ta hranilišta i solišta moraju stalno biti puna pa su tako, samo u tijeku 2009. godine, ističe Nenad Vančina, predsjednik LD "Tetrijež", u svoja lovišta odnijeli oko 60 tona šećerne repe, 40 tona jabučnog tropa, 30 tona kukuruza, pet tona jabuka te tisuću i pol tona soli, a u rezervi je još oko 20 tona repe i 20 tona kukuruza za predstojeću zimu.

Automatske hranilice

"Naravno, mi sve to kupujemo, pa uz fizički napor i odvajanje znatne količine slobodnog vremena, i s materijalne strane nije lako realizirati ovu obvezu, a tijekom zimskih mjeseci moramo zbog snijega i teško prohodnog terena surađivati s Hrvatskim šumama i Gorskom službom spašavanja koji nam ustupaju dio svoje mehanizacije i daju stručnu pomoć", govori Vančina napominjući kako uz klasična hranilišta delničko lovačko društvo u sve većoj mjeri ko-

1 - Doprema hrane za divljač često se odvija po nepristupačnim terenima • 2 - Punjenje automatske hranilice • 3 - Jabuke i kruh često se ostavljaju u šumi • 4 - Lovac Branko Petranović risti i takozvane automatske hranilice.

Riječ je o spremištima hrane koja rade tako da se u prostor za hranu, koji je smješten na više od dva metra visine, ubaci oko 200 kg kukuruza, a dva puta na dan zahvaljujući mjeraču vremena na tim se hranilicama uključuje uređaj koji omogućuje izbacivanje 3-5 kg kukuruza u intervalu od tridesetak sekundi. Hrana je namijenjena jelenskoj divljači, pticama, divljim svinjama, medvjedima... Životinje su se na njih već toliko navikle da već znaju i vrijeme kad treba doći pa se prije izbacivanja kukuruza oko tih, za sada 12 hranilica okuplja šaroliko životinjsko društvo među kojem je za hranilice najneugodniji medo.

Jer, car goranskih šuma ne samo da je shvatio da se u tim za njihove pojmove neobičnim limenkama krije hrana, već je pronašao način

kako do nje doći. Točnije, medvjedi se uspinju po metalnim nosačima hranilice i kada dođu ispod nje šapom pokušavaju, a često i uspijevaju, odguriti poklopac nakon čega kukuruz pada van! No, to medvjede lukavstvo ima i svoju lošu stranu jer je zbog tog njihovog penjanja po nosačima već uništeno nekoliko automatskih hranilica, a budući da izrada svake od njih košta 12.000 kuna, jasno je da nije riječ o bezazlenim troškovima.

Uz hranilišta, solišta i automatske hranilice delnički, kao i ostali lovci, redovito brigu vode i o ostalim lovno-gospodarskim objektima kao što su pojilišta i kaljužišta, bave se košnjom, oranjem i sadnjom, čišćenjem lovačkih staza i nizom drugih poslova vezanih uz zaštitu prirode i životinja. Inače, LD "Tetrijež" gospodari s dva lovišta i ima 140 članova podijeljenih u 12 radno-lovnih grupa pod čijim

1 - Skupni lov na području Lokava • 2 - Predah uz slaninu i kobasice • 3 - Rudolf Vančina • 4 - Punjenje sijenom jednog od hranilišta u šumama iznad Delnica • 5 - Medvjed ustrijeljen u goranskim šumama

su nadzorom županijsko lovište "Petehovac" veličine 2.200 hektara te državno "Risnjak" koje ima 14.100 hektara.

Kriza utječe i na lovstvo

Najveći je problem u radu ovog, kao i većine drugih lovačkih društava, prikupljanje novaca za obavljanje svih zakonom određenih djelatnosti. Koliko je to težak zadatak najbolje pokazuju brojke - za zakup lovišta "Risnjak" LD "Tetrijev" godišnje mora platiti 122.000, a za "Petehovac" 15.000 kuna. Dodaju li se tim troškovima i novci potrebni za nabavu hrane za životinje, kao i niz drugih pratećih troškova vezanih uz njihove aktivnosti, dolazi se do svote od oko 400 do 500.000 kuna koliko im je godišnje potrebno za normalno gospodarenje.

Dio potrebne svote osiguravaju godišnjim članarinama koje po lovcu iznose 800 kuna od čega dio ide Lovачkom savezu županije i Hrvatskom lovačkom savezu, a "Tetrijevu" ostaje oko 75.000 kuna. Ostalo se zarađuje kroz komercijalni lov što nije ni lako, ni sigurno, pogotovo ne u ovo doba krize kada je pao i interes imućnih lovaca pa je i delničkom LD-u, kao i mnogima drugima, sve teže dobiti bogate strane lovce koji bez poteškoća plaćaju željenu cijenu za odstrel.

- Najveći izvor prihoda u komercijalnom lovu su nam šljuke i medvjedi koji čine 70 posto sredstava zarađenih od lova. Lovi se još i divokoza te srneća divljač, ali u znatno manjoj mjeri jer je zanimanje za nju puno manje. Uz komercijalni lov bavimo se i odstrelom

Imena lovačkih udruga - najpopularniji "Srndać"

Zanimljivosti svakako pruža i pogled na nazive 38 županijskih udruga lovaca. Najpopularniji je naziv "Srndać" kako se zovu LD-i iz Grižana, Jurdani, Hreljina i Brod Moravica. Za ime "Tetrijev" opredijelila su se društva iz Čabra, Gerova i Delnica, a po dva lovačka društva zovu se "Jelen" (Čavle, Skrad - Ravna Gora), "Kamenjarka" (Kukuljanovo, Mali Lošinj), "Orebica" (Omišalj, Cres), "Šljuka" (Krk, Belej) i "Vepar" (Bribir, Mrkopalj). Ostali imaju po jedno ime - "Divokoza" (Brod na Kupi), "Gradina" (Novi Vinodolski), "Golub" (Kampor), "Halmac" (Nerezine), "Jelenski jarak" (Vrbovsko), "Kobac 1960." (Lovran), "Košutnjak" (Novi Vinodolski), "Kotor" (Crikvenica), "Kuna" (Lopar), "Kunić" (Rab), "Lane" (Opatija), "Lipov Vrh" (Severin), "Lisjak" (Kastav), "Medvidak" (Drivenik), "Perun" (Mošćenička Draga), "Platak" (Rijeka), "Srnjak" (Fužine - Lokve), "Tuhobić" (Krasica), "Vidra" (Turke), "Zec" (Klana) i "Batajna Hrasta" (Rijeka).

divljači unutar samog društva pri čemu kvote odstrela ovise o brojnom stanju divljači kojeg utvrđujemo u proljeće, a problem je u tome što nam u te kvote ulazi i divljač stradala u šumi od drugih životinja pa su konačne brojke dozvoljenog nam odstrela za jedno ovako veliko lovište skromne. Točnije, godišnje imamo pravo na odstrel 60 primjeraka jelenske i srneće divljači te teladi, 45 divljih svinja, kao i dva do četiri medvjeda. Prošle smo godine dobili i izvršili odstrel dva vuka, a dozvolu smo dobili od nadležnog ministarstva i to zbog očiglednih šteta koje sve veći broj vukova čini na ovom prostoru. Napominjem da su spomenute brojke okvirne i završna količina ulova naših članova je manja od tih brojki budući da znatan dio srneće divljači strada prirodnom selekcijom, a budući da to ulazi u kvotu odstrela, mi ne realiziramo svih 60 dozvoljenih odstrela.

Također, jako se pazi na to koje se životinje

Nekada je u lovstvu trebalo više vještine jer optika nije bila razvijena kao danas pa su lovci morali puno bliže prilaziti životinjama ako su ih željeli odstrijeliti. Danas nema onoliko šuljanja i čekanja kao nekada jer tehnika puno radi za suvremenog lovca, prisjeća se Branko Petranović

odstreljuju i nije nam u prvom planu stjecanje trofeja pa se često zna dogoditi da za odstrel odabiremo iz bilo kog razloga manje sposobnu životinju, a one snažne puštamo da žive. Primjerice, nedavno je jedan naš član na nišanu imao prekrasnu vučicu, a budući da smo u tom trenutku imali pravo na još jedan odstrel, mogao je pucati. No, primijetio je kako vučica nosi telemetrijsku oznaku što znači da je u projektu praćenja populacije goranskih vukova, pa je odustao od gađanja”, govori Nenad Vančina.

Ljubav prema prirodi i divljini

Lovstvo je, prije svega, ljubav prema prirodi i divljini, smatraju najstariji delnički lovci koji ni u mirovini ne odustaju od redovnog odlaska u šumu i brige o prihrani životinja. Branko Petranović, mnogima poznatiji kao Gale, još je 1974. godine položio lovački ispit, a stažirao je od 1967. godine pa se

može reći da je u lovačkim vodama već više od četiri desetljeća. Uspoređujući prošlost i sadašnjost Petranović kaže: “Velike su promjene u odnosu na razdoblje pred tri ili četiri desetljeća. Prije su lovišta bila manja i lovilo se zeca, lisicu, srnjaka i vuka, a sedamdesetih je počeo i izlov jelena. Prije je bilo puno više druženja i skupnih lovova, danas nema ni lovačkih pasa koliko ih je bilo, nema više onih velikih lovova na lisicu ili kunu čije je krzno bilo jako na cijeni. Danas je više zastupljen individualni lov, a mlađi lovci ponajprije žele što prije steći vrijednu trofej. Mislim da je nekada trebalo i više vještine jer optika nije bila razvijena kao danas pa su lovci morali puno bliže prilaziti životinjama ako su ih željeli odstrijeliti. Danas nema onoliko šuljanja i čekanja kao nekada jer tehnika puno radi za suvremenog lovca”, prisjeća se Petranović.

S njim se slaže i Rudolf Vančina koji je stažirao od 1964. godine, a od 1976. godine

je član delničkog LD-a: “Mene je ovako dugo u lovstvu održalo odlično društvo, ljubav prema prirodi i, naravno, lov. U tih 45 godina upoznao sam brojne lovce i lovišta u Hrvatskoj i Sloveniji, stekao i niz trofeja te uživao u tradicionalnim lovačkim običajima poput lovačkog krštenja ili mise za Svetog Huberta. Danas je uloga lovca zaista puno više vezana uz zaštitu prirode i očuvanje životinjskih vrsta, bilo od predatora, bilo od negativnih utjecaja, a vidim to i po sebi jer volim ići u šumu bez puške, ali s fotoaparatom. Kad uspoređujem sedamdesete, pa i osamdesete i ovo današnje doba, očigledno je da je na goranskim prostorima sve manje ljudi, šuma se širi i približava naseljima. Znam da je to loše, ali sam istodobno sretan kad u toj šumi vidim da je divljači sve više, a zadovoljstvo proistječe i iz toga što znam da smo i mi zaslužni za njihovo očuvanje i rast”, govori veteran Vančina. ■■

Cvijet Mediterana

Draga je prije desetak godina pokrenula veliki međunarodni turnir Cvijet Mediterana, koji je Rijeku postavio na istaknuto mjesto na šahovskoj karti.

– Bili smo među prvima koji su imali isključivo ženski turnir, posebno tako visokog ranga, jer smo smatrali da šahisticama treba pružiti šansu da izađu iz sjene svojih muških kolega, što se obično događa na mješovitim turnirima. Od organizacije tog turnira krenuli su veći šahovski događaji u Rijeci i Županiji, sve do ovogodišnjeg prvenstva Europe. Predsjednik države je svake godine pokrovitelj turnira, Grad i Županija su uvijek podržavali taj događaj, tako da je šah u našem kraju dobio daleko bolji status nego ranije – objašnjava Mandekić.

Rasadnik šahovskih majstora

Velika većina istaknutih rezultata Drage odnosi se na mlađe klupske kategorije, koje okupljaju najveći broj od tridesetak danas aktivnih klupskih članova. Posebice su zapažene šahistice, koje su uz velik broj domaćih naslova, ekipnih i pojedinačnih, proslavile klub i na međunarodnom planu, jer s tri naslova svjetskih prvakinja ne može se pohvaliti nitko u Hrvatskoj

*Mladi šahisti i šahistice
Drage u društvu
velemajstora Ognjena
Cvitana, Josipa Rukavine
i predsjednika kluba Ivana
Mandekića*

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Od svog osnutka 1995. godine do danas Šahovski klub Draga iznjedrio je niz vrhunskih rezultata, skrenuvši pažnju hrvatske, ali i svjetske javnosti na skromni kolektiv "na kraju Rijeke". Sušačka Draga ponosi se što je dala ime klubu u kojem se prije svega vrijedno i stručno radi na stvaranju šahovskih majstora, u kojem se velika pažnja posvećuje odgoju djece i mladih ljudi, u cilju njihovog odrastanja i sazrijevanja kroz sportsku aktivnost.

Velika većina istaknutih rezultata Drage odnosi se na mlađe klupske kategorije, koje okupljaju najveći broj od tridesetak danas aktivnih klupskih članova. Posebice su zapažene šahistice, koje su uz velik broj domaćih naslova, ekipnih i pojedinačnih, proslavile klub i na međunarodnom planu, jer s tri naslova svjetskih prvakinja ne može se pohvaliti nitko u Hrvatskoj.

U Dragi su niz godina orijentirani na formiranje kvalitetne ženske ekipe, pa su tako klupske seniorke od 2001. godine redovne članice Prve hrvatske lige, a jedne godine čak su postale državne prvakinje. No, po godinama je većina najboljih Draginih šahistica daleko od seniorske dobi jer se u klubu djevojčice priključuju udarnoj ekipi čim znanjem dovoljno napreduju, pa igrom protiv starijih suparnica stječu dodatno iskustvo.

Dvije svjetske prvakinje

– U životu smatram da ima smisla jedino ako se nešto stvara, ako se gleda mlade kako napreduju. Meni osobno nije zanimljiv tip kluba koji će imati profesionalce, koji su dostigli svoj maksimum i sada igraju za novac. Mi se profiliramo upravo kroz mlade šahiste, koji uloženi rad s njima vraćaju kroz zapažene rezultate – upoznaje predsjednik Drage Ivan Mandekić.

Višestruka prvakinja države u Dragi je postala Borka Frančišković, članica kluba do prije dvije godine. Tu je provela deset godina, sve najveće uspjehe je postigla ovdje, prepoznajući u Dragi još u najranijoj dobi kvalitetan rad i najbolju mogućnost napredovanja. Svojim rezultatima probila se do standardne članice olimpijske reprezentacije.

U klubu igra Lara Stock, europska i svjetska kadetska prvakinja, koja je svojedobno tražila klub u Hrvatskoj, s obzirom da joj je majka Hrvatica. Pronašla ga je u Dragi, znajući za njezinu reputaciju rada s mladima te je za riječki klub ostvarila svoje povijesne rezultate. Kao članica Drage svjetskim juniorskim naslovom okitila se Valentina Golubenko, koja je danas hrvatska reprezentativka, a u Rijeku je došla iz Estonije. Sudjelovala je na Draginih međunarodnim turnirima i zajedno s obitelji odlučila preseliti se u Hrvatsku.

Mandekić objašnjava da klubu nije nikada bio cilj dovesti već formirane igrači, nego je i u Valentini prepoznao talentiranu djevojku s kojom bi vrijedilo raditi.

– Ponudili smo joj suradnju, od čega je ko-risti imao i klub i reprezentacija Hrvatske, s

obzirom da je uzela naše državljanstvo. Ona je povjerenje koje smo imali u nju vratila na najljepši način, lani je postala juniorska svjetska prvakinja, nakon priprema koje smo za nju organizirali u Puntu i rada s našim županijskim trenerom Ognjenom Cvitanom. Tako je naš klub dobio dvije svjetske prvakinje, obje su to postale velikim dijelom i našim zaslugama te ostvarile vjerojatno najveći uspjeh u povijesti hrvatskog šaha.

Zasluzeno mjesto na hrvatskoj šahovskoj karti

Mandekić, "alfa i omega" draškog kluba, koji je i sam dosegao titulu FIDE majstora, potvrđuje orijentaciju na mlade snage, ali ne zanemarujući prisutnost na velikoj hrvatskoj šahovskoj sceni. Dragin ponos su šahistice koje su po godinama još juniorke i kadetkinje, ali se uspješno nose s daleko starijim igračicama u Prvoj ligi seniorki.

– Stvorili smo prvoligašku ekipu upravo zbog razvoja mladih igračica koje dobiju priliku napredovati u jačoj konkurenciji, rezultat nije toliko u prvom planu. Jedino sam prije nekoliko godina odlučio iz inata pokazati da se može biti seniorski prvak države, pa smo pored Borke doveli još dvije afirmirane igrači i osvojili prvo mjesto.

Dragi je trebalo dosta vremena da izbori svoje zaslužno mjesto na hrvatskoj šahovskoj karti, pa su njezini članovi u prvo vrijeme bili zastavljeni prilikom sastavljanja reprezentacije, pogotovo to vrijedi za Borku Frančišković. No, ona je dokazala svoju kvalitetu, a Mandekić je od gotovo disidenta postao u nacionalnom savezu predsjednik Komisije za ženski šah. Novi vjetrovi zapuhali su dolaskom novog predsjednika Saveza Stjepana Šturlaja, koji je Mandekiću ponudio suradnju, vrednujući njegov rad u Dragi.

Klub je priznat i u lokalnim okvirima, Grad i Županija pomažu u financiranju. Godišnje Draga dobije četrdesetak tisuća kuna, bez tih dotacija ne bi bio moguć opstanak mladih šahista. Županija je, pritom, krajem prošle godine uskočila i s "injekcijom" da bi klub mogao sudjelovati na ekipnom državnom kadetskom prvenstvu u Vinkovcima. U funkcioniranju kluba Mandekić pomažu isključivo roditelji šahista. I na stručnom planu Mandekić je glavni pokretač kluba, u radu s djecom ima podršku velemajstora Ognjena Cvitana i Jo-

sipa Rukavine. U klubu je dugo godina radio izvrstan stručnjak i odličan pedagog Jakov Smojver, nakon čije smrti je ostala velika praznina.

– U našem klubu ne gledamo na bilo kakvu zaradu jer tako se s mladim šahistima ne može raditi. Nikada nismo s tim dječacima i djevojčicama samo odrađivali šahovske lekcije jer mislim da je najbolja formula rada s mladima posvetiti im svo svoje vrijeme i živjeti za rezultat te djece. Nažalost, ljudi koji su spremni tako raditi ima jako malo i slabo su stimulirani. No, pogotovo sada u doba krize ne smijemo dopustiti da djeci zbog nedostatka novca ne omogućimo bavljenje sportom jer će šteta biti dugotrajna. U klubu imamo četiri brata Dubrovića, oni su kadetska ekipa, tu su još četvero braće i sestara Šamanić, brat i sestra Vulinović. Ako bi te obitelji bile prisiljene tržišno plaćati treninge svoje djece i njihov napredak, odlazak na turnire, oni bi se teško mogli baviti šahom. Ako društvo ne podrži sport, dovodi se klubove u situaciju da će trenirati, uvjetno govoreći, netaleantirana djeca čiji roditelji mogu plaćati njihovu aktivnost, a oni talentirani, ako su siromašni, neće moći trenirati.

Suvremeni šahovski dom

Draga danas ima izvrsne uvjete za rad u riječkom Šahovskom domu u Ulici Blaža Polića, gdje je useljeno po otvaranju 2000. godine. Do tada su njezini šahisti radili isključivo u Domu u Dragi, u prostoru u kojem i danas povremeno igraju. Šahovski dom uređen je suvremeno, ima šahovske učionice, kompjutere, plazma ekrane, klimu, prostora za sve riječke klubove ima sasvim dovoljno, sveukupno oko 800 kvadratnih metara.

– Osim u Rijeci, radimo i u Puntu, gdje imamo svoju "podružnicu", u kojoj svake godine napravimo ljetnu školu šaha, a tamo trenira i naša članica Karmen Mrakovčić. U klubu imamo i Loru Kukić iz Omišlja, odnedavno i njezinu mladu sestru, obje također treniraju na Krku. Lora je takvim radom lani došla do drugog mjesta na kadetskom državnom prvenstvu do 15 godina te je izborila plasman na ovogodišnje svjetsko prvenstvo. Na svjetskoj smotri igrat će i Romuald Dubrović koji je drugoplasirani kadet do devet godina. Pored njih dvoje, na državnoj razini istakla se i ekipa kadetkinja koja je u završnici u Vinkovcima osvojila drugo mjesto, a te će šahistice uskoro postati okosnica seniorske prvoligaške ekipe. ■■

Novak i Visković u Pomorskom hidrometeorološkom uredu u Rijeci

Napisala: Barbara ČALUŠIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Zasnovana na strogo egzaktnim temeljima, a opet ponekad kontradiktorna, vrlo precizna, no tu i tamo potpuno netočna, podrazumijevajuća, ali sve češće posve iznenađujuća, vremenska prognoza kao i vremenske prilike uvijek su zahvalna tema za razgovor. Međutim, svakodnevni razgovori o vremenu odavno su već prešli granice kurtoaznih i postali tema kojoj se pristupa problem-ski, pa je tako i ovaj ugodan razgovor s dobro poznatim imenima riječke meteorologije Smiljanom Viskovićem i Ivanom Novakom još jednom pokazao da su vremenske prilike, a time i njihova prognoza, vrlo ozbiljna stvar.

Odmah na početku meteorolozi riječkog Odsjeka za pomorsku vremensku prognozu koji je u okviru Državnog hidrometeorološkog zavoda u Zagrebu ističu da je njihov posao u mnogočemu sličan menadžerskom. Zvuči čudno? Nimalo, ako se uzme u obzir da napretkom tehnologije suvremena meteorologija s jedne strane pred sobom ima niz informacija i modela koji nisu uvijek suglasni, a s druge strane javnost koja očekuje pravovaljanu i brzu informaciju. U takvim situacijama meteorolog mora donijeti brzu odluku i preciznu prognozu za predstojeće razdoblje. Poput menadžera.

Velika očekivanja od prognoze

- Interes za vremenske prilike je oduvijek jednak, samo što su zahtjevi danas veći jer se povećala preciznost prognoza, pa što je bolja prognoza to je i razina očekivanja javnosti veća. Proporcionalno tome povećava se i stres meteorologa kod odlučivanja za određenu prognozu. Danas ljudi jako puno koriste prognozu u svojoj svakodnevnoj djelatnosti i jako puno očekuju od nje - govori Ivan Novak koji u riječkom Pomorskom hidrometeorološkom uredu radi pune 22 godine. Danas je, kaže, unatoč jugu, na preuzimanje smjene od kolege Viskovića stigao zadovoljan jer od riječi do riječi može potpisati svoju posljednju prognozu od prije tri dana kad je najavio kišu i jugo koje će tijekom dana biti u porastu. Priznaje da se u takvim situacijama osjeća dobro jer preciznost upravo i jest smisao meteorologije. Na preciznost prognoze nadovezuje se njegov kolega Smiljan Visković koji se prisjeća svojih početaka u radu negdje ranih sedamdesetih godina prošlog stoljeća kada nije bilo kompjutera i složenih modela atmosfere, a prognoza je uvelike ovisila o subjektivnoj procjeni samog meteorologa.

- Danas kod izrade prognoze koristimo nekoliko stotina različitih karata, a onda smo imali

jednu ili dvije karte. Tada je bilo više pogrešnih prognoza. Ponekad bi se dogodilo da sija sunce, a ja najradije ne bih izašao van jer ga nisam prognozirao, prisjeća se Visković dodajući da se razvojem meteorologije i složenih metoda točnost prognoza bitno povećala, a s njima su nestali i vicevi o meteorolozima.

U osnovi svega je matematika

No, u osnovi svega ipak je čista, pouzdana i logična matematika. Kako kaže Visković, kad bismo pojednostavili meteorologiju, dobili bismo šest parcijalnih diferencijalnih jednadžbi koje predstavljaju fizikalne zakone. Tih šest

Ekstremi, nestabilno vrijeme i velike oscilacije u vremenskim prilikama, neki su od dokaza globalnog zatopljenja - Opatija pod snježnim pokrivačem (snimio: S. Rubinić)

jednadžbi ukomponiranih u modele atmosfere i danas čine suvremenu meteorologiju čija su teoretska načela postavljena početkom 20. stoljeća. Počeci više ili manje sustavnog praćenja vremena u Rijeci sežu u posljednje desetljeće 19. stoljeća i nastavljaju se s prekidima sve do kraja Drugog svjetskog rata. Prva službena mjerenja s kojima raspolaže odsjek u Rijeci datiraju iz 1948. godine, a nekako istovremeno Riječani dobivaju i svoj meteorološki ured.

U početku glavna mu je namjena bila brodska meteorološka služba s obzirom na to da je riječ o vremenu formiranja trgovačke mornarice. Brodove koji su pristizali u riječku luku obilazio je meteorolog iščitavajući brodske dnevnik i kontrolirajući brodske instrumente. Prikupljene podatke s mora koji su u ono doba bili iznimno bitni slao je u međunarodnu razmjenu. Među prvim riječkim meteorološkim inspektorima bio je Ante Labrović, među pomorcima poznatiji kao Ante Oblak. Nakon nekog vremena podatke koje je prikupljao na brodovima počinje oblikovati u prognoze koje šalje drugim uredima i na taj način u riječki se ured uvodi i njegov prognostički dio.

- Mojim dolaskom krajem osamdesetih počinje se s izradom prognoza u Rijeci, a to je i vrijeme otvaranja prema široj javnosti te 1989. godine krećemo s emisijom na Radio Rijeci u 14.45. Taj termin je odabran jer je upravo to idealno vrijeme u kojem se svi podaci mogu prikupiti, obraditi i prezentirati javnosti - objašnjava Novak kojem se 1992. godine pridružuje Visković koji je dotad radio u uredu u Splitu.

Prije otkrivanja krova, zovu nas

Otada je ovaj dobro uigran tandem postao sinonim za vremensku prognozu na području cijele županije pa i šire. Njihov telefon vrlo često zvuči, a građani dobro poznate glasove, za razliku od njihovih zagrebačkih kolega, još uvijek dobivaju direktnim pozivom. Razlozi poziva su različiti, najčešće su organizatori događaja na otvorenom, ali i organizatori radova na kućama, vikendicama... Prije otkrivanja krova, poziv meteorologu je neizostavan, kažu Novak i Visković. Pozivi nisu rijetkost ni kad su ekstremi u pitanju, visoke temperature ili snijeg.

Ivan Novak po jednom od ne tako brojnih snježnih dana, a time i svojevrnog ekstrema, pami i početke svog rada u Pomorskom hidrometeorološkom uredu.

- Kad sam ovdje došao raditi kao pripravnik 1987. godine pala je ledena kiša i ostao mi je u sjećanju prizor u kojem su zidovi riječkih zgrada okovani snijegom. Led je bio i po drveću i cesti, a nakon toga je pao snijeg. To još uvijek pamtim kao najekstremniju vremensku priliku u Rijeci - kaže Novak.

Ipak, ekstrema je sve više, što riječki meteorolozi pripisuju globalnom zatopljenju koje je vidljivo i po maksimalnim temperaturama posljednjih godina. Ekstremi i nestabilno vrijeme, točnije izražene oscilacije u vremenskim prilikama, jedan su od dokaza globalnog zatopljenja. Doduše, globalno zatopljenje je u ovakvom meteorološkom kontekstu činjenica, dok se teorijama o globalnom zatopljenju bave klimatolozi. Teorija ima puno, a prave vremenske skale na kojima se globalno zatopljenje kao i njegov stvaran efekt može vidjeti, duge su tisuću i više godina. Premda je na skalama od nekoliko desetaka godina to puno teže utvrditi, jedna stvar je ipak neosporna.

- Danas sve više vidimo koliko smo kao civilizacija ranjivi. Veće klimatske promjene, ako bi se dogodile, mogle bi biti toliko jake, da bi mi kao civilizacija prema njima bili dosta nemoćni. A naša planeta je kao jedan brod koji plovi u svemiru, ali koji nema čamaca za spašavanje - zaključuje Visković. ■■

Pučka meteorologija

Rosso di serra bel tempo si spera, svojevrsna je meteorološka kraljica Primorja koja izmamљуje osmijeh na lice jer pogled na crveno nebo u sumrak najavljuje sunčan dan. Manje radosti u Primorju izaziva pak pogled na Učku kad za lijepog dana dobije "kapu"... Sve su ovo osobitosti pučke meteorologije koja možda nije uvijek primjenjiva niti znanstveno utemeljena, ali je stručnjaci uvažavaju te nerijetko i citiraju. Da je pučka meteorologija primjenjiva, smatra i Ivan Novak, ali dodaje da je to moguće samo na lokalitetu na kojem je stvorena. Osobno rado citira vjerovanje o Svetom Medardu prema kojem taj dan u lipnju pokazuje kakvo će vrijeme biti predstojećih 40 dana.

- No, ako u Rijeci na taj dan pada kiša i grmi, vjerovanje da će takvo vrijeme biti predstojećih 40 dana ne stoji. No u unutrašnjosti, na kontinentu gdje je lipanj mjesec s najviše grmljavina, ta je poslovice primjenjiva - kaže Novak.

Visković smatra da neke pučke spoznaje ipak imaju jednostavno fizikalno objašnjenje. Kao primjer navodi ribare koji ljeti kod izostanka maestra znaju da bi moglo kišiti. Fizikalno objašnjenje je jasno - anticiklona je oslabila i moguće je da dolazi ciklona. No, kako primjećuje Visković, ni ribari više nisu što su nekad bili.

- Ribari su se dosta promijenili, oni na kočice danas odlaze s laptopom. Naš razgovor s ribarom koji je "on line" počinje ovako: "Čujte, meni 'Aladin' kaže ovo, što vi mislite o tome?" Koliko oni danas prate klimu, ne znam, no definitivno prate prognozu - govori Visković.

Preciznost je smisao meteorologije

Ovaj dobro uigran tandem postao je sinonim za vremensku prognozu na području cijele županije pa i šire. Njihov telefon vrlo često zvuči, a građani dobro poznate glasove, za razliku od njihovih zagrebačkih kolega, još uvijek dobivaju direktnim pozivom. Razlozi poziva su različiti, najčešće su organizatori događaja na otvorenom, radova na kućama, vikendicama...

Matuljska tvornica medalja

Kako se love puhi

Tri su najvažnija zanimanja u životu Milorada Šepića: sport, gobleni i - lov na puhove. Suprotno "narodnim običajima", Milorad nikad ne ide na godišnji odmor ljeti, već svoje slobodno vrijeme čuva isključivo za jesenje doba.

- Zamen godišnji va deseten mesece, ne rabi mi po lete. Va deseti mesec, do početka jedanjstega, to je vreme kad se puhi love. Kako se love puhi? Na visoko, uglavnom na hrast, stavi se klopka va ku se stavi vata s rakijun. Puhu to diši pa gre nutra i zapre se, ne more poč van. Tako ga se ulovi - govori Milorad, pokazujući malu drvenu napravu sličnu mišolovki.

Klopka sadrži oprugu koja reagira na težinu puha i zatvara kutijicu ostavljajući životinju bez izlaza. Puhovi su specijaliteti gornjih matuljskih krajeva, a gulašu od ovih glodavaca posvećen je čak i čitav gastronomski tjedan u nekima od poznatijih matuljskih restorana. Milorad je jedan od najuspješnijih lovaca na puhove, koji se često nađu i u njegovu tanjuru.

Napisao: Davor ŽIC
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Na olimpijskoj karti svijeta Zvoneća nije samo malo naselje u matuljskoj općini, već značajna "točka na i" stoljetnog mota - "Citius, Altius, Fortius". Već više od dva desetljeća plamen Olimpa neugašenim čuva njen mještanin, paraolimpijac Milorad Šepić, vjerojatno "najodlikovaniji" matuljski sportaš, koji bi mogao poslužiti kao predložak za svako djelo gdje se obrađuje pitanje neograničenosti duhovne snage u odnosu na "okove" tjelesnih mogućnosti.

Tijekom dvadeset dvije godine bavljenja sportom, Milorad je hrvatske i matuljske boje često nosio na pobjedničkom postolju - jer u svojoj zbirci ponosno čuva stotinjak medalja sa svih krajeva svijeta. Najponosniji je, ipak, na tri medalje osvojene na specijalnoj olimpijadi u Connecticutu, koje mu je oko vrata objesio tadašnji američki predsjednik Bill Clinton.

- Prvi put san na neken velen natjecanju bil 1988., va San Marinu, pa dvaput u Španjolskoj, Škotskoj i tri puta va Amerike, va Minneapolisu, New Havenu i Sjevernoj Karolini. Kad san prvi put bil va Amerike, 1995. leta, upoznal san i Billa Clintona. On je simpatičan čovek, dal mi je ruku, čestital i tri medalje mi oko vrata obesil - prisjeća se Milorad svojih najdražih zvjezdanih trenutaka.

Hrana va Kine je živ papar

Ovjenčan medaljama Milorad se vratio i s posljednje Olimpijade u Kini, ali najmnogoljudnija svjetska zemlja ne može se ni uspoređivati s omiljenom destinacijom.

- Hrana va Kine mi ni pasala. To je živ papar, ni se moglo niš ni jist. Va Amerike je hrana bila puno boja, od banana na daje... Inače,

Šepić je kao sportaš bio na raznim stranama svijeta, o čemu svjedoče albumi s fotografijama

Gobljeni su jedna od najdražih Miloradovih razbibriga

uz puhi, najdraže jelo mi je kapuz i palenta, al da kapuz va vodi plava - objašnjava Milorad svoj gastronomski ukus.

No, trodnevni boravak u zemlji Konfucija i Mao Zedonga nije bio uzaludan, uz olimpijska odličja Milorad se vratio i s albumom punim zanimljivih fotografija, među kojima dominira zagrljaj sa zgodnom lokalnom volonterkom. "To je moja ljubav", objašnjava i dodaje: "Ipak neš vredil va toj Kine."

Zlata, srebra i bronce što ih je u tri kategorije - boćanju, malom nogometu i bowlingu - Milorad Šepić osvojio na olimpijskim i svjetskim natjecanjima, priskrbili su mu prošle godine i Nagradu Općine Matulji za životno djelo. Sa samo 52 godine života, postao je tako i najmlađi dobitnik ove nagrade, u čijem obrazloženju stoji kako je svojim zalaganjem dao velik doprinos razvoju sporta na području Općine.

Pripreme za Australiju

Sportski uspjesi, kako je poznato, ne dolaze sami od sebe, za njih je potreban rigorozan i redovit program treniranja. Zato Milorad često boravi u dvorani "3. maj" na Kantridi.

- Vježbamo dva puta na šetemanu, utorak i četvrtak, po dve ure. Ako se igra liga, onda radimo i petkom, ako treba i vikendom. Spreman se za iduću Olimpijadu. Gremo svaka četiri leta, čul san da će sledeća bit va Australije, al ne bin mogal reć točno će al neće - objašnjava zvonećanski olimpijac.

Kako bi skupili sredstva za skupa i dugotrajna putovanja, Milorad Šepić i njegovi kolege svakodnevno rade u Centru za rehabilitaciju, gdje slažu kartonske kutije i dovršavaju dijelove vodenih instalacija.

- Stavljamo gumice na špine, lijepimo naljepnice i takove stvari, to nam je dala jedna firma iz Jušića, ka ima sjedište tamo kade je prej bil Javor. Od tega dela dobijemo 200 kun saki mesec, kartu za autobus, a s drugi šoldi ke zaradimo platimo put za natjecanja - govori Milorad.

Objašnjava da putovanja obožava, a iako često putuje zrakoplovom, nikad ne osjeća tremu. Bez treme je i tijekom sportskih okršaja, jer koncentrira se samo na ono što je ispred njega. "Kad si stavi neš va glavu, ne misli na niš drugo", govori njegova majka Nada.

Majstor za goblene

Živa duha i okretna tijela, Milorad se stalno vrpolti u svojoj stolici, i svakih nekoliko minuta se ustane i donese neku novu medalju, neko novo priznanje ili neku novu fotografiju iza koje stoji zanimljiva priča. "Ne volin bit dugo na jednen meste", objašnjava, a njegove riječi potvrđuje i njegova majka. Kaže da Milorad nikad još nije sjeo na kauč, a i za stolom sjedi tek dok jede i - dok plete goblene. To je jedna od najdražih Miloradovih razbibriga, tijekom godina dovršio je petnaestak slika različitih veličina, na koje je jednako ponosan kao i na svoje medalje.

Dok vještini pokretima igle stvara sliku zimskog krajolika, misli je Milorad već daleko i veseli se onome što brine njegovu majku - tjednima provedenim na sportskim borilištima u nekoj novoj svjetskoj prijestolnici. Makar njegovo tijelo još uvijek (nevoljko) sjedi za kuhinjskim stolom na adresi Zvoneća 2, njegova mašta već ruši čunjeve u nekoj kuglani u dalekom Sydneyju... ■■■

Sve medalje koje je Milorad Šepić osvojio na specijalnim olimpijskim i svjetskim natjecanjima, priskrbile su mu prošle godine i Nagradu Općine Matulji za životno djelo. Sa samo 52 godine života, postao je tako i najmlađi dobitnik ove nagrade, u čijem obrazloženju stoji kako je svojim zalaganjem dao velik doprinos razvoju sporta na području Općine

I kad padne snijeg, "lopatanje" i soljenje pješačkih komunikacija u staroj krčkoj jezgri je u Markovoj nadležnosti

Napisao i snimio: Mladen TRINAJSTIĆ

Hrvatska turistička zajednica sad već tradicionalno u okviru svog projekta "Volim Hrvatsku" provodi akciju odabira najboljeg djelatnika godine u turizmu. Akcija "Čovjek ključ uspjeha u turizmu" usmjerena je podizanju razine gostoljubivosti i stvaranju klime dobrodošlice u odredištu, a nositelj aktivnosti Glavni je ured HTZ-a.

Jedan od onih čiji je rad i trud prošle godine zapažen i sasvim zaslužno nagrađen jest i Krčanin Marko Mrakovčić, tridesetpetogodišnji građevinski tehničar koji je već punih osam godina zaposlen u gradskom komunalnom društvu "Vecle". Mrakovčić, koji ondje radi na mjestu komunalnog radnika, najprije je postao dobitnikom nagrade za naj-djelatnika u sklopu akcije "Plavi cvijet" i "Djelatnik godine" koju je na razini PGŽ-a organizirala TZ Kvarnera, a potom se koncem listopada prošle godine u Mrkovčićevim vrijednim i spretnim rukama našla i nagrada koja mu je na "Danima hrvatskog turizma" održanim u Bolu na Braču dodijeljena i u nacionalnoj konkurenciji.

Gradski kućni majstor

Iako je Mrakovčić na dodjeli predstavljen kao najbolji hrvatski čistač, sveprisutni krčki komunalac sve je prije no "škovacin". Njegovi radni zadaci u čijoj ga provedbi nikad nisu sprječavale ni kiše, snjegovi ali ni ljetne žege, toliko su šareni i raznovrsni da ih je teško i nabrojiti. Komunalni radnik jedan je od onih ljudi koje bi se s pravom moglo nazvati gradskim kućnim majstorom. Tako je i Mrakovčić silom prilika uključen u sva događanja, pripreme održavanja svake, ali baš svake manifestacije na širem području grada, ali i u održavanje, saniranje i popravljanje elemenata urbane, plažne i komunalne opreme na području grada Krka i njegove okolice.

"Krivo tumačenje" njegovih svakodnevnih radnih zadataka Mrakovčića ne ljuti. Kaže kako mu niti jedan posao nije ispod časti pa će tako s jednakim žarom složiti ili pak razmontirati pozomicu tijekom ljetne turističke sezone, poprav-

iti kakav razbijen koš za smeće, klupu, prometni znak ili kabinu za presvlačenje na nekoj od Plavom zastavom ukrašenih krčkih plaža, pokositi travu na javnoj površini, pomoći u sidrenju plovila u gradskoj luci, kao što će i u cik zore specijalnim vozilom očistiti prostor na kojemu se samo koji sat ranije feštalo.

Volim svoj posao

Sveprisutnog Mrakovčića u njegovom gradu znaju svi, što i ne čudi s obzirom na prirodu njegova posla. Bez krčkog najkomunalca i njegovih kolega iz "Vecle" malo se toga dogodi u Krku. Bez obzira radi li se o redovnim poslovima i radnim zadacima vezanim uz održavanje komunalnog reda, čistoće i ispravnosti elemenata komunalne infrastrukture ili pak pripremanja i tehničkim radnjama vezanim uz sezonske kulturne, zabavne i sportske manifestacije, Marko je sa svojim kolegama uvijek onaj koji će na "lice mjesta" doći prvi, ali i otići posljednji.

- Rijetko se tko u ovoj vrsti posla može nadati priznanjima i nagradama. Komunalci su po prirodi svog posla uvijek dežurni krivci. Dobro obavljani posao rijetko će tko primijetiti jer se, kažu ljudi koje srećem, dobar rad i trud nas komunalaca sam po sebi podrazumijeva. Ali kad nešto ne štima, svi će na nas drvljem i kamenjem! U najboljem se slučaju možemo nadati da će makar dio onog dobro napravljenog vidjeti netko od naših nadređenih - kaže razgovorljivi i uvijek dobro raspoloženi Mrakovčić kojeg uz radišnost krasi i smisao za humor.

Markovu volju za radom ali i kvalitetu posla kojeg obavlja, unatoč njegovim dojmovima, ipak vide i prepoznaju mnogi. Građani Krka, čak i ako ga nisu imali priliku osobno upoznati, u ovom će prilogu zasigurno prepoznati osobu koju su s alatom u ruci prošlog ljeta sreli kako popravlja, instalira, razmotirava, podiže, spušta, vozi, pere, nosi, kosi...

- A što ne radim! - kaže Marko odgovarajući na naše pitanje o tome što spada u opis posla koji obavlja. Dodaje i kako se u obavljanju svojih svakodnevnih zadataka služi alatom u rasponu od "probir-lampe" pa sve do krampa. - Svaki je

moj radni dan drugačiji. Sezonski karakter poslova ogleda se u tome što smo pred ljeto okupirani pripremom i postavljanjem bova, plažnih zaštitnih ograda, servisiranjem plažnih objekata i sadržaja, čišćenjem starogradske jezgre ili lokaliteta na kojima su se noć prije događale neke zabavne manifestacije. Jesenji raspored uglavnom obilježavaju zahvati na pospremanju istih tih plažnih sadržaja i elemenata koje smo pred ljeto postavljali, održavanju oborinske kanalizacije, servisiranju prometnih znakova i sličnim poslovima. Kad padne snijeg, "lopatanje" i soljenje pješačkih komunikacija u staroj jezgri opet je "u mom rajonu". Koliko god sve što radim ponekad bilo teško i naporno, volim svoj posao i ne bih ga mijenjao ni za koji drugi - zaključuje Mrakovčić.

Odičan radnik nikad ne "fušari"

Najbolji komunalni djelatnik u Hrvatskoj, unatoč tome što je postao laureatom, i nije baš gorljiv zagovornik ocjenjivačkih akcija. - Nagrada koju sam dobio znači mi mnogo na planu saznanja da su moj rad i trud prepoznali Krčani, dakle ljudi s kojima živim i koji vide ono što radim. Ipak, malo mi je neobično da moj rad nagrađuju ljudi koji me ne poznaju i koji nisu imali priliku pratiti koliko i što radim. Zahvalan sam i ponosan na nagradu koju sam dobio, ali mi je istovremeno teško vjerovati da u Krku, a kamo li na području cijele naše zemlje, nema ljudi koji rade više i bolje od mene - zaključio je skromni Krčanin. A da je nagrada koja Mrakovčiću zbog svega toga još uvijek pomalo "teško sjeda" uistinu došla u prave ruke, potvrdio nam je Nedeljko Dunato, direktor "Vecle" koji je Mrakovčića početkom prošle godine i kandidirao za tu nagradu. A on je, kao u ostalom i brojni gradski turistički i kulturni djelatnici, predstavnici Grada i TZ Grada Krka s kojima smo razgovarali, potpuno uvjeren da Mrakovčić zaslužuje priznanje kakvim se malo koji njegov kolega može pohvaliti.

- Marko k'o Marko. Bez obzira na to kako doživljava ocjenjivačke akcije, on je jednostavno - odičan radnik. Uvijek u cijelosti obavlja sve povjerene zadatke, nikad, ali nikad ne "fušari" i sve što čini radi upravo onako kako treba biti napravljeno, onako kako su to zamislili oni koji od nas naručuju određeni posao ili zahvat. Odgovoran je, uvijek stiže sve napraviti, a te njegove kvalitete prepoznaju i svi u Gradu, Turističkoj zajednici, Centru za kulturu i svim ostalim institucijama koje s Markom i njegovom ekipom "imaju posla". Bolji od njega jednostavno nije mogao dobiti nagradu - zaključio je direktor "Vecle". ■■

Markov je svaki radni dan drugačiji

Marku nijedan posao nije "ispod časti" i s jednakim žarom će složiti ili razmontirati pozornicu tijekom ljetne turističke sezone, popraviti kakav razbijen koš za smeće, klupu, prometni znak ili kabinu za presvlačenje, pokositi travu na javnoj površini, pomoći u sidrenju plovila u krčkoj gradskoj luci ili očistiti prostor na kojemu se feštal

Najbolji komunalni djelatnik u turizmu

Najkomunalac HTZ-a

Svrha nagrade kakva je koncem godine uručena Mrakovčiću, obrazlažu u HTZ-u, nastojanje je obuhvaćanja i valoriziranja svih djelatnosti koje na bilo koji način sudjeluju u stvaranju "slike" gostiju o Hrvatskoj kao turističkom odredištu. Cilj joj je nagrađivanje vrijednih pojedinaca koji svojim radom mogu utjecati na podizanje kvalitete turizma kao najvažnijega hrvatskog izvoznog proizvoda. Uz Mrakovčića, najboljeg komunalnog djelatnika, u okviru iste akcije nagrađeni su najbolji u 23 različite kategorije - od najboljeg organizatora putovanja, turističkog vodiča, animatora, konobara, kuhara, pa sve do najboljeg hortikulturnog i komunalnog radnika ili pak djelatnika u sustavu turističkih zajednica.

Moje poglavlje u Pomorcu još nije zaključeno, i danas sam na utakmicama kao klupski liječnik - dr. Bakašun

Vijećnik i bez Partije

Politikom se nikada nisam ozbiljno bavio, nikada me nije posebno zanimala. Ali, s obzirom da sam bio društveni djelatnik, izabran sam 1957. godine za odbornika Kostrene u Gradskom vijeću Sušaka. U to doba postao sam i predsjednik sušačkog amaterskog kazališta "Viktor Car Emin". Iz sustava Općine Sušak izabran sam i u Gradsko vijeće Rijeke, gdje sam bio sve do sedamdesetih godina. Nisam bio član Saveza komunista kada sam biran u sušačko vijeće, danas bi se moglo reći da sam tamo dospio kao nestranački čovjek. U SK sam ušao 1964. godine, kada mi je sugerirano da bih to trebao postati, a kada su me primali, rekli su mi da je to na neki način i nagrada zbog zasluga što sam dva mjeseca radio u potresom razrušenom Skoplju.

Kostrenjanin tijelom i dušom

Liječnik, sportski i kulturni djelatnik, autor nekoliko knjiga, istraživač povijesti svog kraja, a prije svega zaljubljenik u svoju Kostrenu, iz koje se nije nikada selio, dr. Vjekoslav Bakašun i danas, u umirovljeničkim danima, ne miruje

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Ime doktora Vjekoslava Bakašuna dobro je poznato svakom Kostrenjaninu, ali on je zbog svojih svestranih aktivnosti uvažavan i na daleko širem području. Liječnik, sportski i kulturni djelatnik, autor nekoliko knjiga, istraživač povijesti svog kraja, a prije svega zaljubljenik u svoju Kostrenu, iz koje se nije nikada selio. I danas, u umirovljeničkim danima, ne miruje, aktivni je član Katedre Čakavskog sabora Kostrene, redovito piše i objavljuje, ne propušta utakmice svog Pomorca, u kojem još uvijek djeluje kao klupski liječnik. Općina Kostrena nagradila je svog uglednog mještana za njegov društveni rad, 2004. godine nagradom za životno djelo, a prošle godine i godišnjom općinskom nagradom.

– Rođen sam u Kostreni, čitav život živim u Kostreni, njoj pripadam tijelom i dušom. Nakon školovanja u Kostreni i Sušaku, odlučio sam se da medicina bude moj životni poziv, iako je najveći dio moje generacije završio nautiku u Bakru. No, tehničke znanosti nisu dolazile u obzir. More je bilo prisutno u meni, ali otac mi je prijetio da će mi prebiti noge ako odem na more jer je on bio pomorac i znao je kako je na moru težak život, a meni je more i škodilo.

Iskustvo po ambulantama

Bila je to teška odluka, 1948. godine otpuniti se u Zagreb. Vladala je neimaština, a studentski uvjeti života loši: bijedna hrana u menzi, hladna soba. Dolazilo mi je da pobjegnem iz tog Zagreba punog magle, punog mirisa sumpora jer se ložilo na ugljen, gotovo da ga i danas još osjećam, sunca nikada nismo vidjeli, hladnoća. S druge strane, Primorje i Kostrena činili su se kao raj na zemlji, sa svojim sunčanim vremenom. Tih godina čak da je čovjek i imao novaca, nije imao gdje što kupiti, hrane u javnoj prodaji nije bilo, sve je bilo na "točkice".

Diplomirao sam 29. veljače 1956. godine, sljedeći je vojska, pa pripravnički staž u bolnici na Sušaku. Za vrijeme staža pokazalo se slobodno mjesto na Rabu, u svibnju 1957. godine. Otišao sam na otok, tada dosta izoliran, i zajedno s još jednim liječnikom bio raspoređen na deset tisuća stanovnika, ljeti i više nego dvostruko više. Ambulanta je bila u staroj trošnoj zgradi, s niskim stropovima, sa škripavim podovima i stepenicama. Što su turisti sa zapada pomišljali kad bi došli u te naše ordinacije?! U šest mjeseci na Rabu stekao sam toliko kvalitetne liječničke prakse koliko liječnik u gradu ne može dobiti. Po povratku u Rijeku radio sam u Domu narodnog zdravlja kao liječnik opće medicine, uvijek na zamjenama, radio sam ukupno u 24 ambulante u gradu.

Nakon četiri godine rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti odlučio sam se za specijalizaciju u preventivnoj medicini, u epidemiologiji. To sam želio još za vrijeme studija, nisam nikada bio previše oduševljen radom u bolnici, želio sam se baviti strukom koja se ne bavi samo

Vjekoslav Bakašun: Istraživao sam po mnogim arhivama i prikupio podatke o 595 poginulih i umrlih kostrenskih pomoraca tijekom 19. i 20. stoljeća

pojedincem. Specijalizaciju sam završio 1965. godine, u početku radio u zgradi Higijenskog zavoda u Barčićevoj ulici, kao epidemiolog, pa kao voditelj nekih odsjeka, da bih 1973. godine postao šef Epidemiološke službe za područje tadašnjeg kotara. Na terenu sam prošao praktički sva mjesta u široj riječkoj okolici, sve do otoka Paga. Naša služba je imala zadatak sprečavati širenje bolesti na tom turističkom području.

U "Pomorc" od oružara do predsjednika

Godine 1985. postao sam ravnatelj Zavoda za zaštitu zdravlja. Na tome mjestu ostao sam punih 12 godina, "preživješi" društvene promjene. Ističem s ponosom da sam bio priznat zbog svojih ljudskih i stručnih kvaliteta, da kod mene politika nije igrala nikakvu ulogu. Nakon isteka mandata, novi ravnatelj me zamolio da ostanem u funkciji savjetnika, s koje sam otišao u mirovinu krajem 2000. godine, u 72. godini života, s 44 godine liječničkog staža.

Godine 1973. postao sam asistent iz Epidemiologije, nakon obranjenog doktorata postao sam docent te sam do 1995. godine predavao taj predmet na Medicinskom fakultetu, a i na nekim drugim višim školama. Djelovao sam i u Hrvatskom liječničkom zboru, u jednom četverogodišnjem mandatu bio sam predsjednik podružnice u Rijeci, osam godina član Glavnog odbora u Zagrebu, a u jednom razdoblju i vršitelj dužnosti predsjednika Zbora.

Moja društvene aktivnosti u Kostreni počela je odmah po završetku Drugog svjetskog rata. Bio sam uključen u omladinsku organizaciju, ali i u sport, sudjelovao sam u obnovi Nogometnog kluba Pomorac i sa svojih 17 godina ušao u njegov prvi upravni odbor. Od tada bez prekida djelujem u raznim organima Pomorca, evo već 64 godine. U klubu sam bio sve, od oružara do predsjednika, osim što nikada nisam obukao njegov dres. Jednostavno, nisam bio za nogometaša, kao što ne znam crtati ni pjevati. Ali, onaj koji mi je rekao "mali, idi doma, za tebe nije nogomet" bio je čuveni Jozo Matošić, koji je u tim poslijeratnim danima bio trener riječkog Kvarnera i koji je dolazio u Kostrenu mlade podučavati nogometu.

Dugo godina bio sam član Uprave, da bih na funkciji predsjednika kluba proveo 13 godina, i to 11 godina neprekidno i još dvije godine kasnije. U to doba, u šezdesetim godinama, Pomorac je bio čisto amaterski klub koji je preživljavao s malo novaca što ga je "isprosio", a značajan prihod bile su nam maškare. Ja sam uime Pomorca, uz pomoć drugih članova uprave i simpatizera, 25 godina bio glavni organizator maškaranih zabava u Čitaonici, koje su nosile gotovo polovicu klupskih prihoda. Naš najveći uspjeh bilo je gostovanje Novih fosila na vrhuncu njihove popularnosti, kada smo prodali 1.100 ulaznica.

Posvećen istraživanju Kostrene

Od 1955. godine gradili smo igralište u Žuknici, krampovima i lopatama razgrtali smo gromače, vagonetama iz Urinja odvozili materijal, a preko nekih veza dolazili su nam buldožeri, za vrijeme blagdana, kada nisu bili uposleni. Kostrenjani su sami gradili igralište, pa tako i danas, kada dođem na stadion, ne mogu ne ponositi se što se sagradio zaista vrijedan sportski objekt. Moje poglavlje u Pomorc"u još nije zaključeno, i danas sam na utakmicama kao klupski liječnik jer niti ja mogu izaći iz Pomorca, niti Pomorac iz mene.

Niz godina sudjelujem u radu Narodne čitaonice, počevši od njezine obnove na omladinskim radnim akcijama nakon rata. Bio sam prisutan u svim događanjima, od čišćenja terase, kopanja, gradnje, sudjelovao u njezinom rastu i stvaranju uvjeta kakve imamo danas. Kasnije sam ušao u Upravni odbor Čitaonice, a kruna mog rada bila je objava knjige o 130 godina Čitaonice 2007. godine.

Odlaskom u mirovinu osjetio sam generacijsku obavezu što više napisati o povijesti Kostrene. Tako sam krajem prošle godine promovirao knjigu "Patnje i smrt su našli tamo gdje su življenje tražili...". Naime, istraživao sam po mnogim arhivama i prikupio podatke o 595 poginulih i umrlih kostrenskih pomoraca tijekom 19. i 20. stoljeća. Već nekoliko godina radim i na knjizi o Drugom svjetskom ratu u Kostreni na temelju dokumenata i svojih sjećanja te svjedočanstava Kostrenjana koji su rat proveli u internatima i u logorima. ■■

Na
Kastavštini
više nema
lošeg vina

Eugen Srdoč imao je 2008. godine najbolje ocijenjeno domaće vino među članovima udruge

Udruga Belica osnovana je službeno prije osam godina. Danas broji članstvo od 90 vinara, gdje su uz kastavske i vinari iz Viškova, Rijeke i Matulja. Registriranju udruge je prethodilo njihovo međusobno intenzivno druženje punih 12 godina, uvijek s istom svrhom: educirati se, napustiti staru, spomenutu praksu proizvodnje vina i zamijeniti je novom, suvremenom

Još jedna škola za vinare

Tri kandidata s Cresa su se raspitivala i unaprijed predbilježila za pohađanje novog ciklusa škole za vinogradare i vinare. Upozorio ih je predsjednik udruge Srdoč da će ih to doći skuplje jer valja im putovati u Rijeku. Ništa, kazali su mu, nas to zanima, to nam je perspektiva. Ukupno se udruzi javilo do sada 15 zainteresiranih, a optimalno je 20 do 25 i svi su izgledi da će se još jedna škola za vinogradare i vinare održati. U udruzi planiraju organizirati novi tečaj, školu za sommiere, jer je i to potrebno znati. Enolog vam je liječnik vina i on mu dijagnosticira bolest, ono loše u njemu i propisuje mu terapiju. A sommier vam uvijek ispriča priču o vinu koja ga prodaje, i to treba znati - poručuju Prijateji ruž, grozja i vina iz kastavske Udruge Belica.

Radenko Srdoč, predsjednik kastavske Udruge vinara Belica i sin Eugen

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Što škurija to bolja, govorilo se između ostaloga nekada, kako treba izgledati kastavsko vino belica, unatoč njenu imenu.

- Tako se i delalo nekada vino, i niste mogli naći dva napravljena od grožđa belice a da su iste boje, okusa, istih svojstava.

Govorilo se i to: ideš na Belu nedeju, sutra te glava boli.

- Tako se to nekad delalo - potvrđuje nam to i Radenko Srdoč, predsjednik kastavske Udruge vinara Belica. - Napravi li se vino za taj dan, moralo je biti slatko. Stavljalo se unutra svašta: i vode, ovoga, onoga i ljudi bi se

Polaznici Škole za stjecanje znanja vinar-vinogradar u Kastvu

toga nalili, zakuhalo bi u čovjeku i normalno da ga je boljela glava... Sad to više nije tako!

Udruge Belica osnovana je službeno prije osam godina. Danas broji članstvo od 90 vinara, gdje su uz kastavske i vinari iz Viškova, Rijeke i Matulja. Registriranju udruge je prethodilo njihovo međusobno intenzivno druženje punih 12 godina, uvijek s istom svrhom: educirati se, napustiti staru, spomenutu praksu proizvodnje vina i zamijeniti je

novom, suvremenom. Odlazilo se drugdje po Hrvatskoj da bi se vidjelo kako to drugi rade na moderan način. I kroz svo to razdoblje stvari su se mijenjale - ponosno će Srdoč - i danas imamo to da praktički tu među nama nema više nitko lošega vina. Dogodilo se čudo... pravi proizvod.

Kastavci postali školovani vinari

- S Udrugom smo počeli i kod nas u Kastvu organizirati ocjenjivačke susrete vi-

nara Kastavštine. Ove godine organiziramo 4. smotru koja će se održati 11. travnja na Mići Vazanj. Svake godine smo imali oko 50 vinara članova naše udruge sa oko 70 uzoraka vina. Ocjenjivački sud predvodi naš poznati sommelier Nenad Kukurin. Ocjenjuje se europskom metodom 100 bodova. Ova smotra ima i turističku komponentu jer uz degustaciju najboljih vina upriliči se i kušanje domaće hrane kastavskih ugostitelja. Dosada smo upriličili i 11 izložbi vina u sklopu Bele nedeje, a na njima s nama sudjeluju vinari iz cijele Hrvatske, i Italije i Slovenije. I zato smo se uz ostalo morali organizirati u udrugu, kako bi i institucije mogle podržati naše ideje i akcije i kako bi se one mogle financirati na transparentan način - objašnjava nam Ivica Rubeša, jedan od najbolje ocjenjivanih vinara koji belicu proizvodi zajedno sa sinom Ivanom i kćeri Mirnom.

- I jedna ideja - nastavlja Rubeša - naša stalna želja da osnujemo vlastiti vinarški laboratorij, danas je postala stvarnost, što nam u konačnici daje pun legitimitet da bez zadržke prezentiramo naša vina. U tome je veliku ulogu odigrao Grad Kastav. Kupio nam je opremu za taj laboratorij vrijednu 13.000 kuna. To je jako puno za jednu malu sredinu, no za nas vinare je to neprocjenjivo jer jedino laboratorijski nalaz vam pokaže kakvo je vino, kakva mu je kiselost, sumpor, šećer i alkohol te što i kad poduzeti da vam se ne pokvari i ne ode za kratko vrijeme u kvasinu, što je s belicom ovdje ranije bio čest slučaj. Nadalje, u želji za još znanja, a u svrhu boljeg vina u konačnici, u suradnji s Primorsko-goranskom županijom, Centrom za brdsko-planinsku poljoprivredu iz Stare Sušice i jedinicama lokalne samouprave iz kojih su kandidati dolazili, pronašli smo model školovanja vinara. Nedavno je završena prva takva škola koju je provodilo Otvoreno učilište Diopter iz Pule. Troškove školovanja odnosno školarinu od 3.700 kuna po kandidatu plaćali su po trećinu jedinica lokalne samouprave odakle je kandidat dolazio, Županija je dala jednu trećinu i

kandidat jednu. Ukupno je škola koštala oko 160.000 kuna, završilo ju je 42 polaznika i steklo zvanje vinara-vinogradara, što im biva upisano u radnu knjižicu.

Belicu dovesti do brenda

- Tu treba reći i ovo, naša je udruga ove godine zahvaljujući financiranju Županije dobila 550 sadnica belice, odnosno mješavine desetak sorti, među kojima prevladavaju mejsko, divjaka i verđić, koje se uzgajaju na Krku. Mi smo u udruzi - objašnjava Radenko Srdoč - uzeli cjepeve belice i u dogovoru sa Županijom i Centrom za brdsko-planinsku poljoprivredu dali nacijepiti na te sadnice kao na podlogu. Dakle, belicu smo nacijepili na spomenute sorte kako bismo dobili

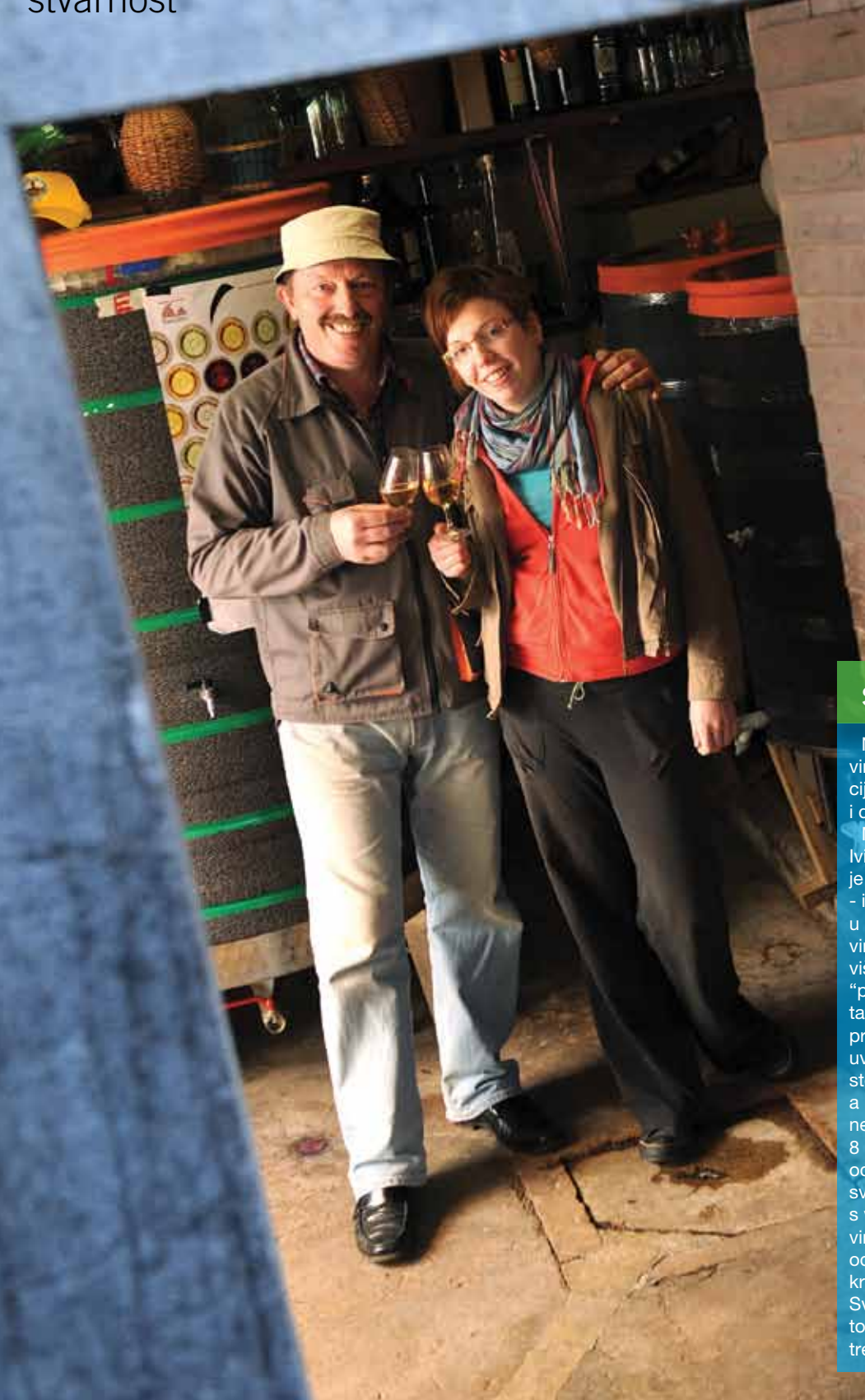
Belica vino voćna mirisa

Sommelierski, bez pretjerivanja, belica bi se mogla opisati kao vino nižih alkohola, između 11,5 i 12 posto. To je svježije vino, voćna mirisa, koje treba popiti tijekom godine, nije pogodno za stajanje, arhiviranje pogotovo. Malo je izraženijih kiselih tonova jer u Kastavštini grožđe ne uspijeva dignuti šećer na istarski nivo 17 i 18 gradi, odnosno postotka šećera u 100 kg sladora, već ostaje na 15 posto.

tri miješane sorte vina, za što bismo nastojali dakako dobiti markice barem za kvalitetno stolno vino. Bitno je da se stara sorta belica ipak sačuva u nekom obliku. S druge strane, u Vinarski fakultet u Zagrebu predali smo naše uobičajene sorte da se utvrdi njihovo porijeklo. Mislimo da bi se možda kod divjake, mejsko (trs s Meje) i verđića moglo ustanoviti da je jedna od tih sorti autohtona kao jarbola, što je zaštićena autohtona sorta. Nakon DNA analize saznat ćemo i to. A što se tiče spomenutog eksperimenta na Krku s tih 4-5 tisuća sadnica, za pet godina mi ćemo sa sigurnošću moći reći što smo dobili i koliko smo postigli. No, za sve do sada učinjeno zaslugu moramo pripisati gospodinu Daliboru Šošariću iz Centra za brdsko-planinsku poljoprivredu i Mladenu Brajanu iz PGŽ-a koji su nam jako puno pomogli. Kada je riječ o budućim aktivnostima Udruge Belica, one se nameću same od sebe. To je daljnja edukacija, školovanje i unapređenje nasada, razvoj belice.. ■■

Ivica i Mirna Rubeša -
Stalna želja u udruzi da
osnujemo vlastiti vinarski
laboratorij danas je postala
stvarnost

Svašta smo naučili

Nedavno završena škola za vinogradare-vinare dovela je u klupe cijele obitelji, uglavnom očeve, supruge i djecu.

Mirna Rubeša, kći našeg sugovornika Ivica, zajedno s bratom Ivanom pohađala je školu. - Imamo dugu tradiciju doma - ističe - moj je nono napravio podrum u kojemu mi svake godine proizvodimo vino. Mene je ponukalo da saznam nešto više o tome, da ne ostanem samo na "pomoćnoj radnoj snazi", donijeti jesti tati i bratu dok rade vino, pomoći oprati pribor itd. Kako studiram hotelijerstvo, uvjeren sam da će mi ovo vinarsko stečeno znanje pomoći u budućnosti, a i samo vinarstvo, sommelierstvo ima neku budućnost u nas. Škola je trajala 8 subota, predavanja su se održavala od 9 do 17 sati. Program je bio uistinu sveobuhvatan. Prvo smo se upoznali s vinogradarstvom: sadnja, rezidba vinograda, onda vinarstvo, kako se održava podrum, bačve i na kraju jedno kratko predavanje o sommelierstvu. Svašta smo naučili. Sad se treba nakon tog početnog stadija ufurati u nešto... treba delati.

Napisala: Slavica KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Daroviti redatelj, koreograf, dramaturg, scenograf, bivši baletni prvak zagrebačkog ansambla Staša Zurovac, više od pet godina ravnatelj baleta HNK Ivana pl. Zajca, slovi za jednog od najtalentiranijih koreografa u Hrvatskoj. Balete je postavljao u Mariboru, Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Splitu, pa i izvan granica naše zemlje, primjerice u Lisabonu, i ne pojavljuje se samo kao koreograf već i redatelj, kao scenograf, ali i oblikovatelj svjetla. Od 2003. godine najavio je novo plesno doba nakon što je izveden njegov cjelovečernji balet "Cirkus primitif balet" u zagrebačkom HNK-u. Upravo je taj cjelovečernji balet, kako je rekao u jednom intervjuu, bio presudan u pogledu njegove daljnje karijere, slikovito se izrazivši da je "spreman i sposoban stupiti na tržište i početi raditi s velikim institucijama".

Velika institucija se relativno brzo ostvarila, postao je ravnateljem Baleta HNK Ivana pl. Zajca i u tom vremenu postavio cjelovečernje balete "Marquezomanija", "Volite li Brahmsa", "Romeo i Julija", "Pjesma nad pjesmama" te "Proces".

Dobitnik je dviju nagrada "Oskar Harmoš", dva puta ovjenčan je Nagradom hrvatskog glumišta, odnio je Prvu nagradu na beogradskom 5. festivalu koreografskih minijatura, osvojio je drugo mjesto na 17. međunarodnom natjecanju koreografa u Hannoveru, nagradu za najbolje baletno djelo na slovenskim Sve-tovnim glazbenim dnevima, vlasnik je nagrade "Peristil" i nagrade grada Beograda. Godišnju nagradu Grada Rijeke Staša Zurovac je dobio prošle godine za doprinos procvat u riječkom HNK-u.

1 / ŠTO JE TO BILO KLJUČNO U VAŠEM ODRASTANJU ZA ODLUKU DA BALET POSTANE I VAŠ ŽIVOTNI POZIV?

- Ključno tijekom odrastanja kada sam se odlučio, možda je pregruba riječ "odlučio", možda bi bilo točnije reći zavolio taj poziv... je kada se u zagrebačkoj baletnoj školi osnovao muški razred, a to se dogodilo nakon 4 godine moga školovanja, i nisam se više osjećao ugroženim od priličnog broja od mene različitih pojava koje se zovu djevojčice. Mislim da se to dogodilo u pravom trenutku jer gradivo za djevojčice i dječake nakon osnovne baletne škole, sve više teži nekim specifičnostima svojstvenim ženskim odnosno muškim plesačima klasičnog baleta.

2 / KAKO USPIJEVATE SAŽIMATI U JEDNO BALET I KOREOGRAFIJU, REDATELJSTVO I SCENOGRAFIJU, OBLIKOVANJE SVJETLA I DRAMATURGIJU? ODAKLE CRPITE TOLIKO RAZLIČITIH (ILI IPAK MOŽDA SLIČNIH) KREATIVNIH ENERGIJA?

- Ono što mene zanima je kompletno autorstvo, ali ne kao savršena priprema, pa da se radi kao po nekom nacrtu, nego više kao prepuštanje procesu pronalaženja pravih stvari za prave stvari. Važno je da svi elementi u jednoj predstavi izgledaju kao da su napravljeni jedan za drugi, da su u savršenom skladu, tada se to postiže i kod gledatelja. Ali možda ste u vašem pitanju zapravo i dali odgovor, današnji suvremeni plesni teatar mene zanima kao poznavanje svega što ste naveli, pa i više od toga. Naravno da najviše vremena posvećujem koreografiranju, ali što više segmenata jedne takve produkcije poznajete, to bolju viziju možete imati, znate na što možete računati, čime se sve možete igrati, čime što izraziti.

3 / ŠTO SMATRATE SVOJIM DO SADA NAJVEĆIM UMJETNIČKIM DOSTIGNUĆEM?

- U umjetnosti nema najvećeg dostignuća, umjetnost sama, odnosno privilegija da se njome bavite je najveće dostignuće. Svaka predstava ostavila je neizbrisiv trag na mom umjetničkom putu i svaku na svoj način volim. Naravno da postoje momenti u životu kada vas više ili manje hvale, ali smatram da to nije imalo veći utjecaj na mene osim da sam spoznao da je to činjenica.

4 / TKO SU VAŠI UZORI U ŽIVOTU, A TKO NA UMJETNIČKOJ SCENI?

- Uzori u životu su mi ljudi koji su uspjeli postići životni sklad, a na umjetničkoj sceni svatko onaj ili sve ono što me dirnulo, što me fasciniralo načinom rečenog, što me obogatilo ili što me zadivilo.

5 / A PLANOVI?

- Početkom travnja na "KamovFestu", novoj manifestaciji u organizaciji HNK Ivana pl. Zajca, imamo jednu polupremijeru u HKD Teatru, postaviti ću predstavu "San zaručnice" koju riječka publika još nije imala prilike vidjeti, a u istoj večeri izvodit ćemo nedavno postavljenu "Pjesmu nad pjesmama" M. Nećaka, te 22. svibnja na velikoj sceni HNK Ivana pl. Zajca imamo premijeru nove cjelovečernje predstave "Daphnis i Chloe" M. Ravela, uz živu izvedbu Orkestra Opere HNK Ivana pl. Zajca, pod dirigentskom palicom maestre Nade Matošević-Orešković. ■■

U umjetnosti nema najvećeg dostignuća, umjetnost sama, odnosno privilegija da se njome bavite je najveće dostignuće

A man with a beard and short hair, wearing a blue long-sleeved shirt, is standing in a ballet studio. He is looking back over his right shoulder towards the camera with a slight smile. The background shows the ornate, tiered seating of a theater or opera house, illuminated with warm lights. The floor is a light-colored, reflective surface, likely a dance floor.

Ključno tijekom odrastanja kada sam se odlučio, možda je pregruba riječ “odlučio”, možda bi bilo točnije reći zavolio taj poziv... je kada se u zagrebačkoj baletnoj školi osnovao muški razred, a to se dogodilo nakon 4 godine moga školovanja, i nisam se više osjećao ugroženim od priličnog broja od mene različitih pojava koje se zovu djevojčice

Ono što mene zanima je kompletno autorstvo

Grad Rijeka

Korzo 16, 51000 Rijeka
T: ++385 51 209 333
F: ++385 51 209 520
protokol@rijeka.hr • www.rijeka.hr
Gradonačelnik: mr. sc. Vojko Obersnel
Predsjednica vijeća:
Dorothea Pešić-Bukovac

Grad Bakar

51222 Bakar, Primorje 39
T: ++385 51 455 710
F: ++385 51 455 741
gradonacelnik@bakar.hr • www.bakar.hr
Gradonačelnik: Tomislav Klarić
Predsjednik vijeća: Milan Rončević

Grad Cres

51557 Cres, Creskog statuta 15
T: ++385 51 661 950 / 661 954
F: ++385 51 571 331
grad@cres.hr • www.cres.hr
Gradonačelnik: Kristijan Jurjako
Predsjednik vijeća: Marčelo Damijanjević

Grad Crikvenica

51260 Crikvenica,
Kralja Tomislava 85
T: ++385 51 455 400
F: ++385 51 242 009
info@crikvenica.hr
www.crikvenica.hr
Gradonačelnik: Damir Rukavina
Predsjednik vijeća:
prof. dr. sc. Dragan Magaš

Grad Čabar

51306 Čabar,
Narodnog oslobođenja 2
T: ++385 51 821 042 / 821 008
F: ++385 51 821 137
info@cabar.hr • www.cabar.hr
Gradonačelnik: Željko Erent
Predsjednik vijeća: Zdravko Tomac

Grad Delnice

51300 Delnice,
Trg 138. brigade HV 4
T: ++385 51 812 055
F: ++385 51 812 037
grad-delnice@ri.t-com.hr
www.delnice.hr
Gradonačelnik: Marijan Pleše
Predsjednik vijeća: Mladen Mauhar

Grad Kastav

51215 Kastav,
Zakona kastafskega 3
T: ++385 51 691 452
F: ++385 51 691 454
grad-kastav@ri.t-com.hr • www.kastav.hr
Gradonačelnik: Ivica Lukanović
Predsjednik vijeća: Dalibor Čiković

Grad Kraljevica

51262 Kraljevica,
Frankopanska 1A
T: ++385 51 282 450
F: ++385 51 281 419
gradska.uprava@kraljevica.hr
www.kraljevica.hr
Gradonačelnik: Josip Turina
Predsjednik vijeća: Alen Vidović

Grad Krk

51500 Krk,
Trg Josipa bana Jelačića 2
T: ++385 51 401 100 / 401 112
F: ++385 51 221 126 / 401 151
grad-krk@ri.t-com.hr
www.grad-krk.hr
Gradonačelnik: Darijo Vasilčić
Predsjednik vijeća: Josip Staničić

Grad Mali Lošinj

51550 Mali Lošinj,
Riva lošinjskih kapetana 7
T: ++385 51 231 056
F: ++385 51 232 307
gradonacelnik@mali-losinj.hr
tajnik@mali-losinj.hr • www.mali-losinj.hr
Gradonačelnik: Gari Cappelli
Predsjednik vijeća: Anto Nedić

Grad Novi Vinodolski

51250 Novi Vinodolski,
Trg Vinodolskog zakona 1
T: ++385 51 245 045
F: ++385 51 244 409
gradonacelnik@novi-vinodolski.hr
www.novi-vinodolski.hr
Gradonačelnik: Oleg Butković
Predsjednik vijeća: Neven Pavelić

Grad Opatija

51410 Opatija, Maršala Tita 3
T: ++385 51 701 322
F: ++385 51 701 316
grad.opatija@opatija.hr • www.opatija.hr
Gradonačelnik: Ivo Dujmić
Predsjednik vijeća: O'Brien Sclaunich

Grad Rab

51280 Rab,
Trg Municipium Arba 2
T: ++385 51 777 460
F: ++385 51 724 777
tajnica@grad-rab.com • www.rab.hr
Gradonačelnik: Zdenko Antešić
Predsjednik vijeća: Berislav Dumić

Grad Vrbovsko

51326 Vrbovsko,
Goranska ulica 1
T: ++385 51 875 115 / 875 228
F: ++385 51 875 008
gradsko.poglavarstvo.vrbovsko@ri.t-com.hr
Gradonačelnik: Željko Mirković
Predsjednik vijeća: Dražen Mufić

Općina Baška

51523 Baška, Palada 88
T: ++385 51 750 550
F: ++385 51 750 560
opcina-baska@ri.t-com.hr
www.baska.hr
Općinski načelnik: Toni Juranić
Predsjednik vijeća: dr. Ivan Juranić

Općina Brod Moravice

51312 Brod Moravice,
Stjepana Radića 1
T: ++385 51 817 180 / 817 355
F: ++385 51 817 002
opcina.brod.moravice1@ri.t-com.hr
www.brodmoravice.hr
Općinski načelnik: Dragutin Crnković
Predsjednik vijeća: Branimir Svetličić

Općina Čavle

51219 Čavle, Čavle 206
T: ++385 51 208 310
F: ++385 51 208 311
opcina.cavle@ri.t-com.hr • www.cavle.hr
Općinski načelnik: Željko Lambaša
Predsjednik vijeća: Josip Čargonja

Općina Dobrinj

51514 Dobrinj, Dobrinj 103
T: ++385 51 848 344
F: ++385 51 848 141
opcina-dobrinj@ri.t-com.hr
www.dobrinj.com
Općinski načelnik: Neven Komadina
Predsjednik vijeća: Alen Šamanić

Općina Fužine

51322 Fužine,
Dr.Franje Račkog 19
T: ++385 51 829 500 / 829 503
F: ++385 51 835 768
opcina-fuzine@mali-losinj.com.hr
www.fuzine.hr
Općinski načelnik: Marinko Kauzlarić
Predsjednik vijeća: Đuro Radošević

Općina Jelenje

51218 Dražice,
Dražičkih boraca 64
T: ++385 51 208 080
F: ++385 51 208 090
opcina.jelenje@ri.t-com.hr
www.jelenje.hr
Općinski načelnik: Branko Juretić
Predsjednik vijeća: Damir Maršanić

Općina Klana

51217 Klana, Klana 33
T: ++385 51 808 205
F: ++385 51 808 708
opcina@globalnet.hr • www.klana.hr
Općinski načelnik: Matija Laginja
Predsjednik vijeća: Dorijan Valentić

Općina Kostrena

51221 Kostrena,
Sv. Lucija 38
T: ++385 51 209 000
F: ++385 51 289 400
opcina-kostrena@ri.t-com.hr
www.kostrena.hr
Općinski načelnik: Miroslav Uljan
Predsjednica vijeća: Anika Lörrinc

Općina Lokve

51316 Lokve,
Šetaliste Golubinjak 6
T: ++385 51 831 336 / 831 255
F: ++385 51 508 077
opcina@lokve.hr • www.lokve.hr
Općinski načelnik: Anton Mihelčić
Predsjednik vijeća: Boris Jajaš

Općina Lopar

51281 Lopar, Lopar BB
T: ++385 51 775 593
F: ++385 51 775 597
tajnik@opcina.lopar.hr
www.opcina-lopar.hr
Općinski načelnik: Alen Andreškić
Predsjednik vijeća: Damir Papiarić

Općina Lovran

51415 Lovran,
Šetaliste maršala Tita 41
T: ++385 51 291 045
F: ++385 51 294 862
opcina.lovrnan@ri.t-com.hr
www.opcinalovran.hr
Općinski načelnik: Emil Gržin
Predsjednica vijeća: Đurđica Tancabel

Općina Malinska-Dubašnica

51511 Malinska,
Lina Bolmarčića 22
T: ++385 51 750 500
F: ++385 51 859 322
info@malinska.hr • www.malinska.hr
Općinski načelnik: Anton Spicijarić
Predsjednik vijeća: Josip Sormilić

Općina Matulji

51211 Matulji,
Trg Maršala Tita 11
T: ++385 51 274 114
F: ++385 51 274 114
info@matulji.hr • www.matulji.hr
Općinski načelnik: Mario Čiković
Predsjednik vijeća: Željko Grbac

Općina Mošćenička Draga

51417 Mošćenička Draga,
Trg slobode 7
T: ++385 51 737 536 / 737 621
F: ++385 51 737 210
mosc-draga-opcina@ri.t-com.hr
Općinski načelnik: Ratko Salamon
Predsjednik vijeća: Nedeljko Dražul

Općina Mrkopalj

51315 Mrkopalj, Stari kraj 3
T: ++385 51 833 131
F: ++385 51 833 101
opcina-mrkopalj@ri.t-com.hr
www.mrkopalj.hr
Općinski načelnik: Ivica Padavić
Predsjednik vijeća: Mario Blašković

Općina Omišalj

51513 Omišalj, Prikešte 11
T: ++385 51 661 970
F: ++385 51 661 980
opcina@omisalj.hr • www.omisalj.hr
Općinski načelnik: Tomo Sparožić
Predsjednik vijeća: Nikola Dapčić

Općina Punat

51521 Punat, Novi put 2
T: ++385 51 854 140
F: ++385 51 854 840
opcina-punat@ri.t-com.hr
www.opcina.punat.hr
Općinski načelnik: Mladen Juranić
Predsjednik vijeća: Marijan Kereži

Općina Ravna Gora

51314 Ravna Gora,
Ivana Gorana Kovačića 177
T: ++385 51 829 450
F: ++385 51 829 460
opcina-ravna-gora@ri.t-com.hr
www.ravnagora.hr
Općinski načelnik: Anđelko Florijan
Predsjednica vijeća: Jasna Škorić

Općina Skrad

51311 Skrad,
J. Blaževića Blaža 8
T: ++385 51 810 680 / 810 620
F: ++385 51 810 680
opcina.skrad@ri.t-com.hr • www.skrad.hr
Općinski načelnik: Damir Grgurić
Predsjednik vijeća: Ivan Crnković

Općina Vinodolska

51253 Bribir, Bribir 34
T: ++385 51 248 006
F: ++385 51 248 007
pravna@vinodol.hr
Općinski načelnik: Ivica Crnić
Predsjednica vijeća: Olga Antončić Dukić

Općina Viškovo

51216 Viškovo, Vozišće 3
T: ++385 51 503 770 / 503 772
F: ++385 51 257 521
nacelnik@opcina-viskovo.hr
www.opcina-viskovo.com
Općinski načelnik: Goran Petrc
Predsjednik vijeća: Igor Rubeša

Općina Vrbnik

51516 Vrbnik, Trg Škujica 7
T: ++385 51 857 099 / 857 310
F: ++385 51 857 099
opcina-vrbnik@ri.t-com.hr
www.opcina-vrbnik.hr
Općinska načelnica:
Marija Dujmović-Pavan
Predsjednik vijeća: Slavko Zahija

● gradovi

● općine

OPĆI PODACI

Ukupno stanovništvo.....	305.505
Najviše stanovnika	
Grad Rijeka.....	144.043
Najmanje stanovnika	
Općina Brod Moravice	985
Gradova	14
Općina	22
Naselja.....	510

STRUKTURA PRIHODA PO DJELATNOSTIMA

Trgovina	43 %
Prerađivačka industrija	23,4 %
Prijevoz, skladištenje i veze	9,1 %
Građevinarstvo	8,4 %
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	7,4 %
Hoteli i restoranti	4,5 %

INFRASTRUKTURA

Ceste	3.490 km
Željeznice.....	135,5 km
Luke.....	86
Zračne luke.....	4

GOSPODARSTVO

Udio Županije u ukupnom prihodu Republike Hrvatske	5,6 %
Izvoz roba	563 milijuna USD
Uvoz roba	1072 milijuna USD

TERITORIJ

Površina kopna.....	3.588 km²
Dužina morske obale.....	1.065 km
Najveći otoci	
Cres i Krk.....	40.578 ha
Najmanji otok	
Boljkovac (Rab)	0,11 ha
Najviši planinski vrh	
Kula - Bjelolasica.....	1.534 m.n.v.
Najviše naselje	
Begovo Razdolje	1.060 m.n.v.

Izvori statističkih podataka: Hrvatska gospodarska komora-Županijska komora Rijeka; Statistički ljetopis Primorsko-goranske županije 2008. Odsjek za statistiku Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji i FINA
Gospodarski podaci se odnose na 2008. godinu.

Županijski upravni odjeli:

Kabinet župana

Adamićeva 10/III, Rijeka
T ++385 51 351 604
F ++385 51 351 643
 kabinet@pgz.hr
 v. d. voditeljica: Nada Milošević

Ured Županije

Adamićeva 10/V, Rijeka
T ++385 51 351 612
F ++385 51 351 613
 ured.zupanije@pgz.hr
 skupstina@pgz.hr
 Predstojnik: Branko Škrobonja

Ured unutarnje revizije

Adamićeva 10/III, Rijeka
T ++385 51 351 642
F ++385 51 351 643
 unutarnja.revizija@pgz.hr
 v.d. predstojnica Melita Raukar

Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i poljoprivredu

Žrtava fašizma 17, Rijeka
T ++385 51 301 200
F ++385 51 212 182
 gospodarstvo@pgz.hr
 Pročelnik: Berislav Tulić

Upravni odjel za pomorstvo, promet i veze

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 952
F: ++385 51 351 953
 pomorstvo@pgz.hr
 Pročelnik: Nikola Mendrila

Upravni odjel za proračun i financije

Adamićeva 10/VI, Rijeka
T: ++385 51 351 672
F: ++385 51 351 673
 proracun@pgz.hr
 financije@pgz.hr
 Pročelnica: Bosiljka Kalčić

Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i sport

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 882
F: ++385 51 351 883
 skolstvo@pgz.hr
 drustvene.djelatnosti@pgz.hr
 Pročelnica: mr. sc. Jasna Blažević

Upravni odjel za upravljanje imovinom i opće poslove

Splitska 2/I, Rijeka
T: ++385 51 351 822
F: ++385 51 351 803
 imovina@pgz.hr
 Pročelnik: Vladimir Čekada

Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 922
F: ++385 51 351 923
 zdravstvo@pgz.hr,
 socijalna.skrb@pgz.hr
 v. d. pročelnika: mr. sc. Ivo Afrić

Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša

Riva10/I, Rijeka
T ++385 51 351 202
F ++385 51 351 203
 graditeljstvo@pgz.hr,
 komunalne.djelatnosti@pgz.hr
 Pročelnica:
 dr. sc. Koraljka Vahtar-Jurković

Ustanove u kulturi i javne ustanove PGŽ

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja

Muzejski trg 1,
 51000 Rijeka
 Ravnateljica:
 Margita Cvjetinović Starac
T: ++385 51
 213-578, 335-772
F: ++385 51 213-578
 pomorski-povijesni-muzej
 @ri.htnet.hr

Prirodoslovni muzej

Lorenzov prolaz 1,
 51000 Rijeka
 Ravnatelj:
 Marin Kirinčić
T: ++385 51 553-669
F: ++385 51 553-669
 primmuzri@ri.htnet.hr
 www.prirodoslovni.com

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov

Ronjgi 1, 51516 Viškovo
 Ravnatelj: Darko Čargonja
T: ++385 51 257-340
F: ++385 51 503-790
 ustanova@ri.t-com.hr
 www.ustanova-ronjgov.hr

Javna ustanova Priroda

Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u PGŽ
 Grivica 4, 51000 Rijeka
 Ravnateljica: Sonja Šišić
T: 00385-51-352-400
F: 00385-51-352-401
 info@ju-priroda.hr
 www.ju-priroda.hr

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Splitska 2/II, Rijeka
 Ravnatelj:
 prof. dr. sc. Mladen Črnjar
T: ++385 51 351 772
F: ++385 51 212 436
 zavod@pgz.hr
 www.zavod.pgz.hr

Pišete nam odasvud... hvala vam.

DOBITNICI NAGRADNE KRIŽALJKE IZ 19. BROJA ZIP-a

(pristiglo 369 koverti, dopisnica i razglednica)

Ručak/večera za dvije osobe u restoranu „Na Sušaku“ u Rijeci

Sergio Gallat
Franje Čandeka 36
51 000 Rijeka
Suzana Lavrnja
Drage Gervaisa 64
51 000 Rijeka
Goran Rubčić
Radetići 7
51 211 Matulji

Poklon bon za kupnju eko-proizvoda u zadruzi „Zeleno i plavo“

Radojka Barišić
Veprinac – Zatká 41
51 414 Ičići
Miroslav Butorac
Korzo hrvatskih branitelja 21
51 250 Novi Vinodolski
Vesna Modrčin
Dolnje selo 21
51 263 Šmrika

Poklon komplet PGŽ (kravate „Croatia“ + županijski rokovnik)

Sandra Brkljačić
Gornji Sroki 121c
51 216 Viškovo
Marija Prpić
Karlovačka 26
47 303 Josipdol
Nenad Sušić
Kriemeja 5
51 000 Rijeka

Monografija Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“

Katica Furdin
I. Ferensčica 61
10 000 Zagreb
Dragica Lazarević
Devet Jugovića 5
21 000 Novi Sad (Srbija)
Mirela Smojver
Put Srdočen 17
51 215 Kastav

Knjiga Muzeja Grada Rijeke „Merika“

Vera Babić
Mali dol 83
51 214 Križišće
Anton Grgurić
Trsatske stube 18
51 000 Rijeka
Katica Mijatović
Giuseppea Carabina 7
51 000 Rijeka

Županijski rokovnik za 2010. g

Gordana Laloš
Frana Supila 153
51 300 Delnice
Snežana Mangotić
Giuseppea Carabina 8
51 000 Rijeka
Jelena Pavičić
Vlatke Babić 8
51 000 Rijeka
Miroslav Prelogović
Jurja Žerjavića 7
10 000 Zagreb

Natalia Renčić
Japlenički put 3
51 512 Njivice

CD Klape „Nevera“ iz Rijeke

Marko Crepulja
Drage šćitara 2
51 000 Rijeka
Elvira Čubrić
Rešetari 18
51 215 Kastav
Maja Jukić
Becićeva 4
51 000 Rijeka
Maja Matulić
Hrvatskog sokola 79
10 000 Zagreb
Damir Naglič
Kolodvorska 5
51 312 Brod Moravice
Nenad Opatić
Šetaliste Joakima Rakovca 31
51 000 Rijeka
Sead Šabanović
P. Studenca 3
52 352 Kanfanar
Melhior Tibljaš
Mate Balote 41
51 000 Rijeka
Josip Toljanić
Namori 10
51 516 Vrbnik
Mia Vukdragović
Braće Stipčić 41
51 000 Rijeka

Predbilježi se i besplatno primaj poštom magazin Primorsko-goranske županije **zeleno i plavo**
info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

zeleno i plavo

Impressum: zeleno i plavo, magazin PGŽ • ISSN 1845-5220 • Izlazi 4 puta godišnje • Godina VI • Broj 20 • Ožujak 2010. • **Izdavač:** Primorsko-goranska županija, Adamićeva 10, Rijeka • info@pgz.hr • www.pgz.hr

• tel: 051 / 351 612 • **Za izdavača:** Zlatko Komadina • **Odgovorni urednik:** Branko Škrobonja
• **Glavni urednik:** Dragan Ogurlić • **Autori tekstova:** Dragan Ogurlić, Marinko Krmpotić, Boris Perović, Barbara Čalušić, Davor Žic, Zdravko Kleva, Slavica Kleva, Branko Škrobonja (kronika) • **Fotografije:** Petar Fabijan, Milivoj Mijošek, Marinko Krmpotić, Sandro Rubčić, Petar Grabovac, Željko Stipeć, Mladen Trinajstić • **Naslovnica:** Petar Fabijan • **Ilustracija:** Vjekoslav Vojo Radoičić
• **Lektor:** Jasna Škorić • **Likovno oblikovanje:** Ivica Oreb • **Marketing i produkcija:** Makol marketing, Rijeka, narudžba oglasa na e-mail: makol@makol.hr ili fax 051 / 677 226 • **Tisak:** Radin, Sv. Nedjelja • **Naklada:** 15.000 • Idući broj magazina "Zeleno i plavo" izlazi u lipnju 2010.

AUTOR: ANTRAKS	AMERIČKA GLUMICA ("DOKTOR ZVAGO")	UKRAJAC	KRAJ (ENGL.)	NAŠ RUKOMETAŠ, PIVOT IGOR	AMERIČKI KROKODIL	PONOS JELENA	STAROGRČKA SKUPSTINA										
BIO JE NA KORZU, CHE																	
NARODNOZNALAC																	
BRAZILSKI GLUMAC, SANTORO ("300")																	
ALEN VITASOVIĆ			GLUMAC MEŠIN ONI KOJI REAGIRAJU OSJEĆAJNO														
"LOGICAL APPROACH ENGINEERING"				GLUMICA GARDNER RANO VOĆE NALIK ŠLJIVI, CIBARA (MN.)				MITSKI KOZONOZI DEMON, DIONIZOV PRATITELJ	LADA KOS	"ISTOK"	NEKADAŠNJE "STRELJIVO" ZA KARNEVAL	MJESTO U ŠPANIJSKOJ KOD MADRIDA	ISLUŽENI KONJI	GLUMICA VISKOVIĆ			
TRESTI							CHAGALL I PICASSO LEGURA VOLFRAMA I OSMIJA										
ITALIJA		OMER OD MILJA KOŠARKAŠICA ĐAPO				"OAKLAND" AMERIČKI ROKER, BIVŠI TINJIN MUZ					NORV. KNJIZEVNIK DUUN POVJESNIČAR KARNEVALA, SASA						
NUDIST, GOLAC									NARKOTIK OVITAK KNJIGE								
GLUMAC GLAD					PRILOG: KRISOM, KRADOM NIŠTICE												ELEKTRONIČKI UREĐAJ ZA OTKRIVANJE POZICIJE OBJEKATA
NAZIV KORZA OD 1946. DO 1949., KORZO ...																	RIMSKI: 50 KVARNERSKI OTOK
"HRVATSKE AUTOCESTE"				"UNIV. TURING MACHINE" PROJEKTIRAO KORZO, ANTUN				PRILIČNO TANKO "SIGNATURE"									
"AMPER"		ESKIMSKA NASTAMBA NAJVIŠA ZNAN. USTANOVA U HRVATSKOJ						POLJE NAKON KOSIDBE ŽITARICE NAPOLJE!					"RUKOMETNI KLUB" SPREMAN ZA POSAO				
PARIS HILTON			ŽVNCI MORNARSKO PICE							PRILOG: OVLAŠ, POGLEDOM JEDNOGODIŠNJE ZDRUŽEBE							
GLUMICA FLYNN BOYLE					POTICAJ RJEČIMA KOME DA ŠTO UČINI POČETAK LJETA										"TONA" NATRIJ		
KOJI JE OTKRIVEN, IZMISLJEN								NAJVEĆI GRAD NA SJEVERU ITALIJE FOSFOR									
BROJ (ENGL.)							DIVLJI GOLUB KOJI ŽIVI U PEĆINAMA										

Rješenja traženih pojmova i vašu adresu (najjeftinije na dopisnici), pošaljite (ili osobno donesite) do 20. svibnja 2010. g na adresu:

Primorsko-goranska županija
Magazin „Zeleno i plavo“ (za nagradnu križaljku), Adamićeva 10, 51000 Rijeka
Izvlačenje dobitnika bit će 20. svibnja 2010. g na Kanalu RI u emisiji „Od mora do gorja – Županijske teme“, a rezultate objavljujemo u sljedećem broju.

Rješenja traženih pojmova iz prošlog broja:

Mletačka kula na sv. Petru: FORTICA; najljepša pješčana plaža Ilovika: PARŽINE; jedino naselje na otoku Iloviku: ILOVIK; ilovičko prijevozno sredstvo za starije: BABA MOBILE; povratnik iz „Novog svijeta“: AMERIKANAC; otočić s grobljem, Sveti: PETAR

Nagrade za točne odgovore broja 19

- 3 ručka/večere za dvije osobe u Planinskom centru "Petehovac"
- 3 poklon bona za kupnju eko-proizvoda u zadruzi „Zeleno i plavo“
- 3 foto-monografije Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“
- 3 knjige „Školski brodovi Pomorske škole Bakar“
- 3 knjige „Petnaest godina zeleno-plave Županije“
- 5 poklon bona za Thalasso Wellness Centar Opatija
- 5 poklon kompleta PGŽ (torba + držač za torbu)
- 15 CD-a Dječjeg festivala „Kvarnerić 2009“

Planinski centar Petehovac
Polane 1A, 51300 Delnice
E-mail: petehovac@vip.hr
Tel.: 051/814-901, Fax: 051/620-787
mobitel: 091/1800-021; 091/1800-020

Iako ne radi dugo, Planinski centar "Petehovac" već je stekao ugled odličnog gastro kutka koji svoju ponudu temelji na tradicionalnoj kuhinji i kreativnosti kuharskog osoblja. Smješten pod samim vrhom Petehovca, planine ponad Delnica, ovaj restoran oduševljava gorskim ambijentom i spontanošću osoblja pa je sve češće

odredište svih koji žele ne samo dobro jesti i popiti, već i uživati u prirodi - bilo zimi u skijalištu "Petehovac" ili pak tijekom ostalih godišnjih doba u šetnji prekrasnim okolišem. Boravak na svježem zraku, u prirodi udaljenoj od buke i nerveze suvremenog ritma života, okrepljuje dušu i tijelo te svakako budi želju za jelom, a to je "problem" koji kuharsko osoblje PC "Petehovac" vrlo brzo i kvalitetno rješava - posebna pileća ragu juha, kotletti "Petehovac", pileći file u umaku od vrganja, jelenski gulaš... ■■■

Recept

Jelenski gulaš (za 4 osobe)

1 kg jelenskog mesa
1 kg luka
2 svežnja češnjaka
svježanj korjenitog povrća
lovorov list, ružmarin
2 dl vina (može i više)
5-10 dag čokolade za kuhanje

Priprema:

1. Jelensko meso 24 sata držimo u pacu s kvasinom, crnim vinom, korjenastim povrćem, češnjakom, lukom i ružmarinom
2. Nakon vađenja iz paca luk narežemo na sitno, korjenasto povrće prodinstamo i prokuhamo te pasiramo, a meso ocijedimo i obrišemo.
3. Na zagrijano ulje stavljamo najprije luk i češnjak te potom ocijedeno i obrisano meso koje pirjamo dok ne omekša
4. Poseban umak radimo od sušenih brusnica, klekovih boba i 5-10 dag čokolade za kuhanje kako bismo pojačali aromu, a uz taj umak u gulaš ubacujemo i korjenasto povrće iz marinade
5. Kao prilog jelenskom gulašu serviramo okruglice od kruha

Storije

Priče iz primorsko-goranskog kraja

Ala, ala

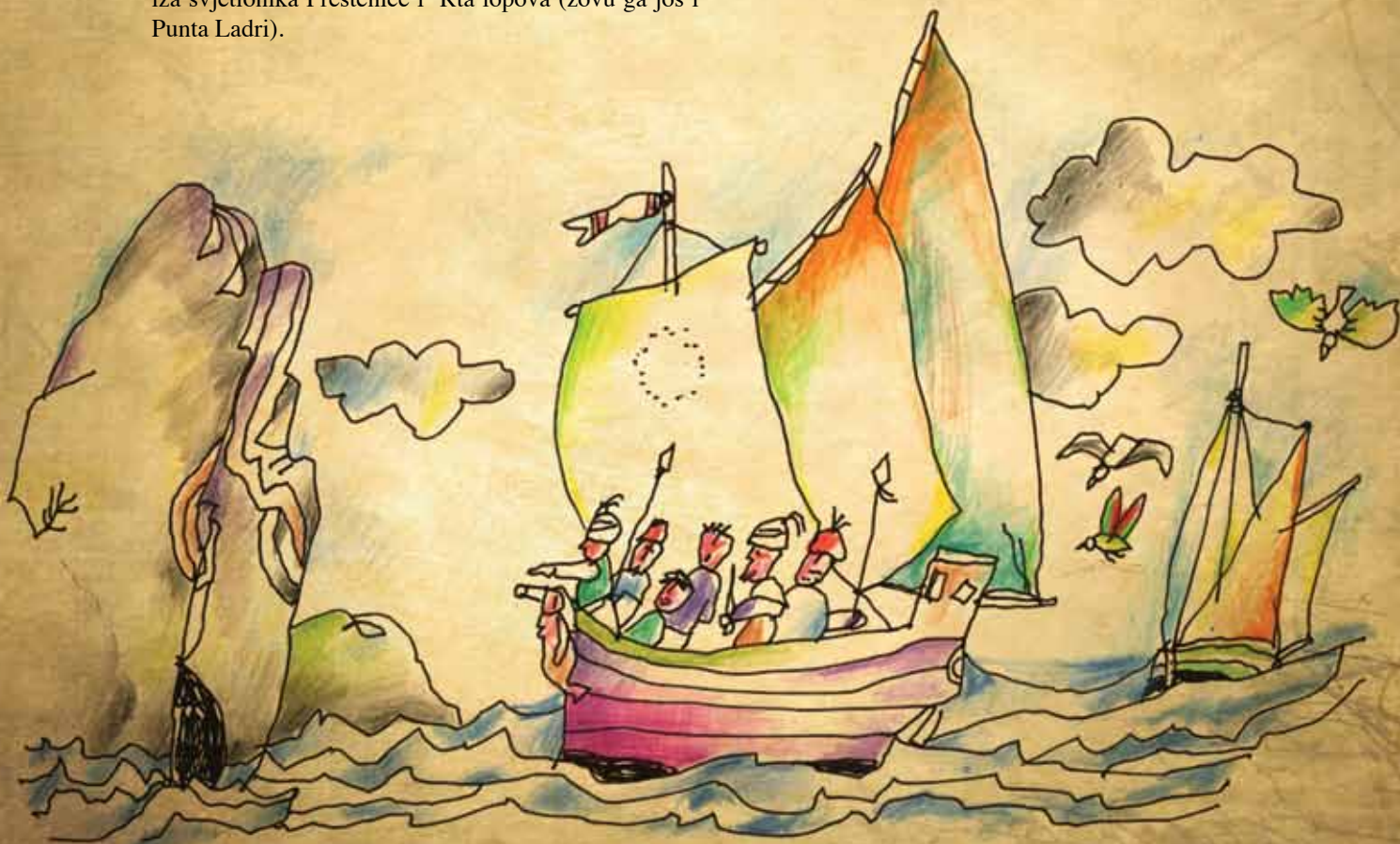
U primorskim selima cresko-lošinjskog otočja sačuvale su se do danas mnoge legende o spiljama, gusarima i skrivenom blagu. Na otoku Lošinju priča se tako da je brdo Osorščica, čiji se vrh uzdiže oko šest stotina metara iznad mora, nastalo nagomilavanjem kamenja što su ga kroz stoljeća pomicali pohlepni tražioci zlata.

Kažu da je posvuda na ovom divnom otočju zakopano mnogo blaga gusara poginulih prije nego su dospjeli uživati plod svojih pljački. Za blagom, i uvijek za blagom, traga legenda provlačeći se kroz vinograde i maslinike, između ruševina starih dvoraca i po spiljama što se otvaraju duž razvedenih obala.

Jedna priča slijedi trag brodova kod Porozine. U stijeni što strmo strši nad morem zjapi spilja "Ala, ala": dvije milje sjeverno od Sedla, kod rta Kobija, iza svjetionika Prestenice i Rta lopova (zovu ga još i Punta Ladri).

U davna vremena, vjerojatno još u vrijeme Saracena u ranom srednjem vijeku, plovio je Kvarnerom gusarski brod pod zapovjedništvom nekoga hrabrog Cresanina. Jednog su dana taj mali brzi brod zarobili Arapi i posadi pod prijetnjom smrtne kazne naložili da pokaže skrovište gusarskog blaga. Hrabri kapetan odveo je svoje mučitelje do spilje kod Porozine i rekao im: "Evo, tu je blago. Ali je proklet svaki onaj koji uđe u ovu spilju. Još nitko nije izašao tko je u nju ušao. Samo uđite, ako možete. Ala, ala. (Hajde, hajde.)" Ali se nitko od Saracena nije usudio zaći u spilju.

Spilji je ostalo ime "Ala, ala", a ostala je sačuvana i njezina tajna. Domaći ljudi i danas vjeruju da otvor spilje vodi u podzemnu galeriju koja prolazi utrobom otoka i izbija kod uzvišice brda Sis. Ali nitko još nije tamo nogom stao.

...Liburnijski (Opatijski) Kras

Ženska odjeća Čičarije (u žovom slučaju Muna i Žejana) i njoj obližnjih krajeva sadržavala je vrlo arhaične karakteristike kroja gornje odjeće, koja se oblačila na košulju. Sve njene varijante, bez obzira na vrstu tkanine, bile su cjelovite od ramena do dna, a ne rezane u struku i po tome se ta odjeća razlikuje od mnogih u bližoj okolini. Dakle, širina donjeg dijela nije se postizala nabiranjem u struku, već umetanjem tkanine rezane u obliku izduženih trokuta, tj. klinova i ušivanje u osnovni kroj. Vunena gornja odjeća (Počrnjenka, gogran ili črni kamižot) na prsima je bila duboko otvorena, te su dolazili do izražaja ukrasi na prednjem dijelu košulje. Osim okomitim naborima, ovo ruho se ukrašavalo vrpčama, a sama gornja odjeća se postepeno, osobito u Munama i Žejanama sve više skraćivala. Uz tkanice oko pasa, žive boje unose i traverse ili firtuhi (pregače), ponekad ukrašene tračicama i merličem, koje, su međutim, ovoj nošnji pridodate u njenim kasnijim fazama, kao što je to slučaj i drugdje.

Glava se pokrivala većim šarenim facolom često žarko crvene boje vezanim na potiljku, tako da su njegovi uglovi s cofljima (kitice na rubu) padali niz pleća.

primorsko
goranska
županija
eksplorer

Primorsko - goranska županija
Adamićeva 10
HR - 51000 Rijeka

+385 51 351 600
info@pgz.hr
www.pgz.hr

Rizice
Tradicija, izvor nadahnuća...